

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Andrej Kandare

Jezikovnostilne značilnosti radijskega športnega prenosa
Diplomsko delo

Ljubljana, 2015

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Andrej Kandare
mentorica: doc. dr. Tina Lengar Verovnik

Jezikovnostilne značilnosti radijskega športnega prenosa
Diplomsko delo

Ljubljana, 2015

Jezikovnostilne značilnosti radijskega športnega prenosa

V diplomski nalogi skozi analizo govora petih športnih poročevalcev spoznavamo jezikovnostilne značilnosti radijskega športnega prenosa. V teoretičnem delu smo se dotaknili okoliščin, ki dajejo radiu specifično mesto v medijskem svetu, in se osredotočili na različne oblike radijskega govora. Radio je star, vseeno hiter, enostaven, vseprisoten, a hkrati lahko tudi neslišen. Radijski govor se je skozi zgodovino spreminjal in se vedno bolj nagibal k večji spontanosti, radijski športni prenos pa ni neposredna, temveč sprotna in spreminjajoča se oblika (fiktivno dvosmerne) komunikacije. Jezikovnostilne značilnosti radijskega športnega prenosa smo v poglobljeni analizi opredelili in, kjer je možno, tudi klasificirali. Analizirali smo eliptične strukture, signalizatorje poudarjanja tukajšnjosti in zdajšnjosti, besedilne aktualizatorje, predstavili načine vzpostavljanja (fiktivnega) govornega stika, kamor spada tudi uvajanje skupnega in omejenega sporočanje kroga, ter razmišljali o govorni strategiji športnih poročevalcev. V zaključku smo povzeli in še z drugega zornega kota pogledali na predstavljene značilnosti, ter poskušali pojasniti, zakaj je prišlo do njihove uveljavitve. Poleg tega, da smo opredelili prepoznane značilnosti, smo radijski športni prenos z nekaj zadržki uvrstili med oblike javnega spontanega govora in predstavili svoje mnenje, da kljub jezikovni raznolikosti bolj kot osebni stili do izraza pridejo njegove splošne značilnosti.

Ključne besede: radio, spontani govor, stilistika poročevalstva, športni prenos.

Linguistic-stylistic characteristics of radio sports commentary

In the thesis, we learn about linguistic-stylistic characteristics of radio sports commentary through the analysis of the speech of five sports commentators. In the theoretical part, we deal with circumstances that give radio its specific place in the world of media, and focus on different forms of radio talk. Radio is old, yet quick, it is omnipresent, and yet it can be inaudible. Radio talk has been changing throughout history, always striving toward more spontaneity. Radio sports commentary is a fluid, impromptu form of (fictitiously bilateral) communication. We define linguistic-stylistic characteristics of radio sports commentary through comprehensive analysis, and classify them where possible. We analyse elliptical structures, sign-posting the here and the now, and sign-posting with definite articles. We also introduce different ways of initiating (a fictitious) talk connection, where we include the introduction of the common and the limited circle of conveyance, and contemplate the speech strategies of sports commentators. In the conclusion, we summarise the characteristics that we have thus far presented, and look at them from a different point of view, while trying to explain how they came to be recognised as important. We define the recognised characteristics of radio sports commentary, which we reservedly classify as public spontaneous talk, and present our opinion that despite speech diversity general characteristics rather than personal styles of the commentators become more prominent.

Key-words: radio, spontaneous talk, commentary stylistics, sports commentary.

KAZALO VSEBINE

1	UVODNI DEL	5
1.1	RAZISKOVALNA VPRAŠANJA.....	7
1.2	METODOLOGIJA.....	7
2	TEORETSKA IZHODIŠČA	11
2.1	RADIO.....	11
2.2	RADIJSKI GOVOR.....	14
2.3	RADIJSKI ŠPORTNI PRENOS.....	16
3	ANALIZA	19
3.1	ELIPTIČNE STRUKTURE.....	19
3.1.1	<i>Manj je več</i>	19
3.1.2	<i>Klasifikacija</i>	21
3.1.2.1	Izpust pomožnika biti.....	21
3.1.2.2	Izpust glagola biti v pomenu nahajati se.....	22
3.1.2.3	Izpust vezi.....	23
3.1.2.4	Sobesedilni oz. okoliščinski izpust.....	24
3.1.2.5	Brezpovedkove strukture v vlogi prenašalcev v poslušalčev prostor.....	26
3.1.2.6	Kombinacije eliptičnih struktur.....	26
3.1.2.7	Pretirana eliptična struktura oz. hiperizpust.....	28
3.2	SIGNALIZATORJI.....	30
3.2.1	<i>Deiktičnost</i>	31
3.2.2	<i>Zdajšnjost</i>	32
3.2.3	<i>Potem</i>	35
3.2.4	<i>Kazalci besedilne zgradbe</i>	37
3.2.5	<i>Tukajšnjost</i>	39
3.2.6	<i>Besedilni aktualizatorji</i>	42
3.2.6.1	Tisti.....	43
3.2.6.2	Ta.....	48
3.2.7	<i>Skupni in omejeni sporočanjejski krog</i>	55
3.2.7.1	Skupinski posrednik.....	57
3.2.7.2	Omejeni sporočanjejski krog (OSK).....	58
3.2.7.3	Skupni sporočanjejski krog (SSK).....	60
3.2.7.4	Nagovori.....	61
3.2.7.5	Posebnosti.....	62
3.3	POROČANJE Z ZADRŽKOM.....	63
3.3.1	<i>Klasifikacija</i>	63
3.3.1.1	Sredstva leksikalnega kritja.....	63
3.3.1.2	Previdnost pri izražanju zaradi nepreverjenih/nepreverljivih informacij.....	64
3.3.1.3	Nedoločnost pri izražanju zaradi govorceve poimenovalne zadrege.....	66
3.3.1.4	Preostale izrazne nedoločnosti.....	67
3.4	GOVORNI STIK IN RETORIČNA VPRAŠANJA.....	67
3.5	PA.....	69
3.6	POPRAVLJANJA IN PONAVALJANJA.....	71
3.6.1	<i>Vračanja in kopičenja</i>	72
3.7	VRIVANJE IN STAVČNOFONETIČNE PRVINE.....	74
3.8	TOREJ.....	75
4	RAZPRAVA IN SKLEPI	78
5	LITERATURA	85
6	PRILOGE	89
6.1	PRILOGA A: TRANSKRIPCIJA VESLAŠKEGA PRENOSA.....	89
6.2	PRILOGA B: TRANSKRIPCIJA ATLETSKEGA PRENOSA.....	91
6.3	PRILOGA C: TRANSKRIPCIJA KAJAKAŠKEGA PRENOSA.....	94
6.4	PRILOGA Č: TRANSKRIPCIJA NOGOMETNEGA PRENOSA.....	95
6.5	PRILOGA D: TRANSKRIPCIJA KOŠARKARSKEGA PRENOSA.....	102

1 UVODNI DEL

Spominjamo se intervjuja, ne sicer podrobnosti, v katerem je intervjuvanec, slepa oseba, potarnal, da morda še nikdar biti slep ni bilo tako nenavadno in od videčih nerazumljeno, kot prav v tem času, saj smo kot človeštvo tako obsedeni s podobami, kot še nikdar nismo bili. Težko je predvidevati, kako se bo taki dobi še naprej prilagajal najbolj »slep« medij med vsemi, radio. Medijska in radijska podoba se v 21. stoletju spreminjata tako hitro, da jima teoretiki težko sledijo. Ker smo pisanje diplomskega dela raztegnili na daljše obdobje – v športni terminologiji smo že v drugem olimpijskem ciklu – bi lahko že spremembe na 2. programu Radia Slovenija (Valu 202) v tem času zlahka dale dovolj gradiva za kar nekaj diplomskih del. Vedno pomembnejši so podcasti, interaktivnost, internetni tematski kanal, radio rez (možnost poslušanja in deljenja zvočnih utrinkov prek družbenih omrežij) ... Spet drugi zapis, in zadnji, ki ga v svojem diplomskem delu ne citiram, sem kot soustvarjalec radijskega športnega programa vzel malce osebno. Anonimnež je na forumu MMC RTV Slovenija pred leti zapisal, da se vse stvari spreminjajo, le Nedeljsko športno popoldne (tedenska oddaja na Valu 202) je že desetletja nespremenjeno. To sicer po mojem mnenju ne drži, ampak tako kot ima v prodaji »kupec vedno prav«, mora znati javna radiotelevizija še posebej prisluhniti mnenju prav vsakega gledalca oziroma poslušalca. Kljub opazovanju sprememb in zavedanju o njih je v letih mojega dela v športnem programu Radia Slovenija zame praktično, še bolj pa teoretično, najbolj zanimiv postal tisti del radijskega ustvarjanja, ki se je od začetkov v 20-ih letih prejšnjega stoletja najmanj spreminjal.

Od začetnika Inka Pevaleka prek Draga Ulage, najbolj znanega športnega novinarja prvega radijskega obdobja (Brojan 1999, 78), do radijskih poročevalcev sodobnosti ostaja dejstvo, da je *radijski prenos* ena najbolj izvirnih oblik radijskega izražanja, najbolj radijska zvrst in tudi najzahtevnejša (Bizilj 2006). Tehničnih sprememb je bilo v dobrih osmih desetletjih ogromno, a smo jih za potrebe našega raziskovanja zanemarili. Jedro radijskega športnega prenosa namreč ostajata zvok s prizorišča tekmovanja in govor osrednjega športnega poročevalca. Kakšen je ta govor, kaj ga naredi posebnega in prepoznavnega, pa nas je za začetek zanimalo v naši raziskavi. Radijski športni

prenos je sicer jezikovno in stilno zelo slabo raziskan. Že o jeziku v športnem novinarstvu smo se, tukaj je izjema prispevek »*K stilu športnega poročevalstva*« (Korošec 2005), v zadnjem obdobju bolj ali manj lahko podučili le iz diplomskih in magistrskih del (Rajgelj 2004; Petan 2004; Vnuk 2004; Kladnik 2007; Mavrič 2009; Lombar 2014 idr.), podobno pa je z raziskavami radijskega govora, kjer se, razen doktorskega dela T. Lengar Verovnik (2010), na podlagi katerega je govor moderatorjev Vala 202 razčlenila tudi M. Ramovš (2013), večina ob teoretski podlagi osredotoča le na iskanje »napak« v besedilih/govoru radijskih ustvarjalcev oziroma na njihovo odklonskost od jezikovne norme (Potočnik 2004; Čakš 2007; Skrivarnik 2011 idr.).

Glede na to, da splošnega priročnika govorjenega jezika Slovenci še vedno nimamo in da se lahko tako kot Tivadar (2004) še naprej sprašujemo: »*Kaj je prav in kaj resnično (prav) v slovenskem govoru?*«, po našem mnenju še težje posplošimo, kaj bi bilo prav v slovenskem radijskem športnem prenosu. Z obsegom gradiva nismo želeli pretiravati. V analizo smo tako zajeli pet športnih prenosov na Valu 202 (različni športi, različni poročevalci) s skupno dolžino 108 minut in se kmalu poistovetili s Skubicem, da se pri soočanju z gradivom hitro srečamo tudi s kaosom. »V jeziku vlada pestrost, ki se zdi malone neobvladljiva: vsak govorec govori nekoliko po svoje. V jezikoslovju imamo za način izražanja, ki je značilen zgolj za enega posameznika, celo poseben izraz, vsakdo, tudi glavni urednik Slovenskega pravopisa, govori svoj idiolekt, ki je značilen le zanj in za nikogar drugega« (Skubic 2005, 7). Po izobrazbi nisem jezikoslovec, zato je bil jezikovni vidik celotnega diplomskega dela zame izjemno zahteven. A je bil nujen, da smo se lahko vsaj malo približali temu, kar je za M. Kalin Golob in G. Červ odgovor na eno od ključnih vprašanj: »/Zakaj se je v določeni diskurzivni skupnosti za uresničevanje specifičnega sporočanješkega namena ustalila ravno ta, in ne katera druga sporočanješka oblika?« (Kalin Golob in Červ 2010). Jedro našega raziskovanja ni bila diskurzivna analiza, bolj ali manj smo se ukvarjali s skladijskimi in besedilnimi značilnostmi radijskega športnega prenosa, ki smo jih poskušali, s pomočjo navezovanja na strokovno literaturo in s predstavitvijo lastnih spoznanj ob desetletnem delu v športnem programu Radia Slovenija, dodatno razjasniti.

1.1 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

Med tremi raziskovalnimi vprašanji, ki so nas vodila skozi analizo gradiva in izbrano strokovno literaturo, je prvo opisno, preostali dve pa pomagata natančneje opredeliti polje našega raziskovanja, tj. radijski športni prenos.

- a) Kakšen je govor poročevalca v radijskem športnem prenosu in kaj ga dela posebnega/prepoznavnega?
- b) Kam na premici spontani govor–brani govor, glede na njegove temeljne jezikovnostilne značilnosti, uvrščamo radijski športni prenos?
- c) Ali je radijski športni prenos, zaradi več okoliščin (različne karakteristike posameznih športov, pomanjkanje strokovne literature in »šole« športnega poročanja, manj jezikovnih omejitev kot pri drugih žanrih), jezikovno tako raznolik, da pridejo bolj kot podobnosti med različnimi športnimi prenosi do izraza osebni stili poročevalcev?

1.2 METODOLOGIJA

V analizo smo zajeli pet radijskih športnih prenosov iz arhiva Radia Slovenija. Njihovo stičišče so veliki uspehi slovenskega športa v letu 2009. Zavestno smo se odločili za analizo petih različnih poročevalcev, ki se sami nikdar niso profesionalno ukvarjali s športi, o katerih poročajo. Zajetih je tudi pet različnih športov: košarka, nogomet, atletski met kladiva, veslanje in slalom na divjih vodah. Vsi poročevalci (Franci Pavšer, Boštjan Janežič, Boris Ličof, Rajko Dolinšek in Marko Pangerc) so se najmanj od srednje šole naprej izobraževali v Ljubljani in živijo v Ljubljani ali njeni bližnji okolici. Zvrstna (pokrajinska) enakost in največ ljubiteljsko ukvarjanje s športi, o katerih poročajo, so po našem mnenju zunanje okoliščine, ki pomagajo pri uspešni primerjalni analizi oziroma iskanju besedilnih in skladenjskih stičnih točk. Tri od petih prenosov (veslanje, atletski met kladiva, slalom na divjih vodah) smo analizirali v celoti, kot so bili objavljeni v programu Vala 202, pri najdaljših (košarkarskem in nogometnem) smo izbrali enogovorne dele najbolj zanimivih delov tekem. Skupna dolžina analiziranega gradiva je 108 minut. Za lažjo in boljšo ponazoritev smo gradivo, ki smo ga, celotnega in po delih, večkrat preposlušali, tudi transkribirali in

besedila priložili diplomskemu delu. Celotno gradivo smo z analizo razčlenili na posamezne prvine, jih preučili, ter nato s sintezo poskušali ugotoviti skupne značilnosti. V strokovni literaturi smo nato iskali vzporednice z najdenimi značilnostmi in se bolj kot na teorijo naslonili na primere, ki smo jih lahko aplicirali na našo raziskavo.

Pri individualnih športih je šlo za prenose s treh svetovnih prvenstev, na katerih so slovenski športniki osvojili medaljo. Metalec kladiva Primož Kozmus je v Berlinu 17. avgusta 2009 kot prvi Slovenec postal svetovni atletski prvak, kajakaš Peter Kauzer je v Seu d'Urgellu v Španiji 13. septembra postal prvi slovenski posamični svetovni prvak v slalomu na divjih vodah, veslaški četverec brez krmarja (Miha Pirih, Tomaž Pirih, Rok Rozman, Rok Kolander) pa je na svetovnem prvenstvu na Poljskem 28. avgusta osvojil bronasto medaljo. Tudi rezultata ekipnih športov, katerih prenos smo analizirali, sta bila prelomna. Slovenska košarkarska reprezentanca se je na Poljskem 18. septembra, po zmagi nad Hrvaško, prvič uvrstila v polfinale evropskega prvenstva, slovenska nogometna reprezentanca pa je 9. septembra v Mariboru premagala Poljsko s 3:0, čemur je sledil uspešen zaključek kvalifikacij in nastop na svetovnem nogometnem prvenstvu v Južnoafriški republiki.

Pri transkripciji uporabljamo knjižni zapis izgovorjave. Nekaj oznak smo prevzeli po navodilih T. Lengar Verovnik (2010) in jih uporabljamo že pri primerih. Za analizo najpomembnejši deli primerov so, kjer je to mogoče, zapisani s krepko pisavo.

(.)	– krajši premor
(...)	– daljši premor
/.../	– izpust za analizo nerelevantnega besedila
misl-	– nedokončana beseda (praviloma sledi ponovitev/popravek)

Velik poudarek želimo dati primerom iz obravnavanega gradiva, zato bomo prek teoretskih izhodišč, v katerih predstavljamo nekaj značilnosti radia in opredeljujemo različne vrste radijskega govora, hitro prišli do osrednjega dela diplomskega dela. Pojem spontani govor, ki se ga dotaknemo že v našem raziskovalnem vprašanju, smo predstavili tudi analiziranim poročevalcem in jih za potrebe teoretskega dela povprašali, koliko ga uporabljajo v svojih športnih prenosih.

V prvem delu analize se bomo osredotočili na *eliptične strukture* in jih ob pomoči strokovne literature poskušali umestiti, tudi z lastno, za potrebe diplomskega dela ustvarjeno klasifikacijo, v okvir radijskega športnega prenosa.

Drugi del analize, v katerem se bomo ukvarjali s *signalizatorji*, bomo začeli z opisom našega razumevanja signaliziranja in definicijo *deiktčnosti*, ter se podali v opis za poročanje v živo značilnega signaliziranja *tukajšnjosti in zdajšnjosti*. Po predstavitvi kazalcev besedilne zgradbe bomo nov poskus klasifikacije predstavili pri *besedilnih aktualizatorjih (ta, tisti)*. Pri pojmih *skupni in omejeni sporočanjejski krog* bomo naše področje zanimanja razširili na diskurzivno in makrodiskurzivno raven, pri kateri nas bo zanimala tudi športnonovinarska dihotomija *mi-oni*.

V tretjem delu analize bomo združili še nekaj značilnosti radijskega športnega prenosa. Ena od njih je za pisno, predvsem informativno novinarstvo, nepojmljivo *poročanje z zadržkom*, ki ga bomo zaradi preglednosti prav tako poskusili klasificirati. Predstavili bomo še za radio specifičen govorni stik, za spontani govor pogosto uporabo leksema *pa* in »zatekanje« k *popravljanju in ponavljanju* ter pojasnili dodatno vlogo *torej*, enega od leksemov, ki poročevalcem pri poročanju v živo lahko pomagajo pri ureditvi govorne strategije.

V diplomskem delu ne ciljamo na odkrivanje bistva jezika radijskega športnega poročanja v živo, a verjamemo, da lahko z opisom nekaterih njegovih značilnosti in posebnosti postavimo temelje za morebitno nadaljnje raziskovanje spontanega, bolj ali manj vnaprej pripravljenega, radijskega enogovornega

jezika. Po Saussurju je posvečanje pisnemu namesto govornemu jeziku, »kot če bi mislili, da lahko nekoga bolje spoznamo tako, da gledamo njegovo fotografijo, kot pa njegov obraz« (Saussure v Skubic 2005, 38), kar je predstavljalo dodatno motivacijo, še posebej zato, ker že »fotografija« po našem mnenju strokovno še ni bila dovolj natančno opisana.

V sklepu se bomo vrnil k izhodiščnim vprašanjem diplomskega dela in poskusili določiti, o kakšnem besedilu pri radijskem športnem prenosu sploh govorimo, ali prevladujejo skupne ali osebne jezikovnostilne značilnosti in kakšne so te značilnosti.

2 TEORETSKA IZHODIŠČA

2.1 RADIO

Radio ima za medijski svet dolgo zgodovino. Redni program Radia Ljubljana je začel oddajati 28. oktobra 1928 (Brojan 1999). Prvi javni radio so imeli v ZDA že leta 1920 in dve leti zatem sta se mu pridružila BBC in Radio Pariz. Že jeseni 1921 pa je v Pittsburghu zaradi boksarskega dvoboja celo zmanjkalo radijskih sprejemnikov (Pirc 2005, 125). Čara, ki ga je imel radio v najzgodnejšem obdobju, se ne da »poustvarjati«, radio pa ima, tudi v najbolj medijsko zasičenem času, še naprej svoje pozitivne in negativne lastnosti. Lahko mu rečete *slepi medij* ali pa ga »hvalite« z mnenjem, da ljudje gledajo televizijo z očmi, radio pa poslušajo z razumom (Wilby in Conroy 1994). Po iznajdbi prenosnega radia (1948) in kasneje (do 1980) avtomatski vključitvi avtoradia k obvezni avtomobilski opremi (Shingler 2009) se je kultura poslušanja radia močno spremenila. Prihodu televizije se je radio prilagodil tako, da ji je odstopil svojo centralno vlogo (Vogrinc 2008), in se uveljavil kot *vzporedni medij* (Pirc 2005, 15). S tem ne zmanjšujemo njegove vloge, Shingler (2009) celo kot največjo prednost radia omenja njegovo *vseprisotnost* in opozarja, da se ga prav zaradi tega podcenjuje oziroma pogosto jemlje za samoumevnega. Royce Wiles, knjižničar iz Kabula, je takole opisal položaj radia leta 2010 v Afganistanu (Hladnik Milharčič 2010):

Najbolj vpliven medij je radio. To je družba revnih ljudi, radio je zastonj in razumejo ga tudi nepismeni. Ko pride do nevarnosti, vsi prislonijo uho k radijskemu sprejemniku. Radio deluje kot komunikacijska mreža. Ljudje telefonirajo, v katerem predelu mesta so sitnosti, katere ceste so nevarne, koga so ustrelili, kakšna bomba je eksplodirala, kje se je treba gibati, na kaj paziti. Vojno lahko spremljate po radiu v živo. To je velika sprememba.

Že potop Titanika pred več kot sto leti je nakazal, kako pomembna je lahko radijska komunikacija (brežžična telegrafija) ob izrednih dogodkih (Shingler 2009, 15). Radio je učinkovit in enostaven, potrebuje malo, da ustvari veliko,

njegovi osnovni lastnosti pa sta *jasnost* in *preprostost* (Pirc 2005, 17). Že omenjeno slepoto Crisell (2005, 7) denimo razume kot prednost, saj mora poslušalec pri vizualizaciji povedanega uporabiti domišljijo. *Uporaba domišljije* seveda ni vezana le na radio, saj si je tudi pri vizualnih medijih pogosto treba predstavljati stvari, o katerih se govori ali piše in jih ne vidimo. Zaradi nuje po uporabi domišljije Shingler (2009, 77) radio primerja z literaturo, Crisell pa dodaja (2005, 10), da je vloga domišljije toliko večja pri radiu kot pri vizualnih medijih, ker si »mora« poslušalec predstavljati tudi voditelje, bralce ... Zaradi uporabe domišljije na nek način realni ljudje postanejo fiktivni liki. Tudi govor, h kateremu se bomo še vrnili, je po L. Gruden (2001, 27) »veliko več kot samo *poimenovanje stvarnega in abstraktnega*. Besede /pisane ali govorjene/ so simboli, ki sami po sebi še *ne upodabljajo tistega, kar označujejo*, to opravi bralec – poslušalec, ko jih vizualizira ali si jih kako drugače upodobi.« Radijskega poročevalca mnogi definirajo kot ustvarjalca radijskega prenosa (Gajšek 1999; Bizilj 2006), pri čemer ga bolj kot slikarja z besedami za potrebe tega diplomskega dela razumemo kot nekoga, ki poskrbi za impulze, na katere se vežejo spomini z ogleda tekme v živo ali po televiziji. »Radio ima tako posebno nalogo, da informacije vidnega sveta preoblikuje v zvočno podobo, poslušalec pa tem informacijam doda vidno predstavo na podlagi svojih bogatih vizualnih izkušenj, spominov, zaznav. Problem nastane, ko na radiu govorimo o stvareh, ki so nove, ki niso splošno znane, o katerih poslušalci ničesar ne vedo« (Pirc 2005, 17). Tudi Gajšek (1999, 24) priznava, da je ta samo posamezniku lastna slika odvisna tudi od njegovega predznanja o športnem dogodku.

Radio hodi po spolzkem terenu vseprisotnosti in obenem *neslišnosti*. Sicer to zdaj ni več samo značilnost radia, vendar še vedno velja, da se predvsem radio lahko posluša vsepovsod in ob vseh priložnostih. S tem, ko ima poslušalce na najbolj nenavadnih mestih, tudi v zelo intimnih situacijah, ima velik potencial, da z vsakim od njih ustvari tesen odnos (Barnard 2000, 1). L. Gruden (2001, 30) je razvila zanimiv koncept *iluzije intimnega dialoga* oziroma *imitacije osebnega stika*¹. Zapletanje poslušalca v navidezni dialog je po Crisellu (2005, 13)

¹ Za L. Gruden sodobni radio »nagovarja poslušalca po bližnjici in ga najpogosteje prestreže na samem: govorec zapleta poslušalca v navidezni dialog in ga pritegne na tisto mesto, kjer je v resnici – mikrofoni. *Iluzija intimnega dialoga, imitacija osebnega stika*: to je ena temeljnih

mogoče, ker šele v poslušalčevi glavi pride do popolne uresničitve sporočila, kar smo nakazali že ob izpostavljanju pomena domišljije. Intimnost pa je lažje uresničljiva tudi zato, ker radio, da doseže svoj komunikacijski cilj, pogosto ne potrebuje pozornosti na način, kot jo zahtevajo tisk in televizija (Wilby in Conroy 1994, 1), pa tudi spletni mediji. Vendar, opozarja L. Gruden (2001, 17):

Znano je, da je postal velik del radijskih programov v zasnovi in v poslušalski praksi »le« zvočna kulisa, govorno in glasbeno organizirano slušno ozadje, ki prekriva, odriiva, ali preglasi neorganizirane zvoke iz neposredne okolice. Radio se tako pojavlja kot oplemenitenje ali nadomestilo za vsakodnevni in prevladujoči slušni vtis: hrup. Lahko pa ima kot zvočna kulisa tudi nasprotno funkcijo: da ublaži odsotnost drugih zvokov in napolni prostor. Takšna zelo pogosta uporaba radia kot zvočne kulise pa problematizira običajne programske cilje: informirati, vplivati, prodajati.

Za L. Gruden poslušalec radio praviloma posluša tako, da »zajame zvoke iz krajših časovnih odmerkov in jih povezuje v eno zvočno podobo«. (Gruden 2001, 32). T. Pirc (2005, 75) opozarja na upoštevanje časovne dimenzije poslušanja, po kateri poslušalec večino informacij, ki jih sliši, v trenutku pozabi, zato ga je treba neprestano opominjati. Tudi Shingler (2009, 81) kot slabosti radia navede poslušalčevo zmedenost, raztresenost ter tudi zdolgočasnost in pozabljivost. Zato sta zanj osnovna elementa radijske naracije ponavljanje in redundanca, k temu pa kot enako pomembno dodaja še *signaliziranje* (Shingler 2009, 83). Kaj vse uvrščamo med signalizatorje, predstavljamo v drugem delu analize, osnovna signala, ki sporočata poslušalcu, sredi katerega zvočnega sporočila se je znašel, pa sta že zvok s prizorišča in govor poročevalca.

značilnosti in velikih prednosti sodobnega radia, veljavna za ves zvrstni razpon od stvarne informacije do domišljajske kreacije« (Gruden 2001, 30).

2.2 RADIJSKI GOVOR

Strukturalno jezikoslovje je od Saussurja dalje jezik delilo na opozicijo jezik/govor, »v kateri jezik predstavlja sistem pravil, opisljiv s sredstvi strukturalnega jezikoslovja, govor pa je pojmovan kot vsakič sprotna individualna realizacija tega sistema« (Zwitter Vitez 2008, 242). Govor daje radijskemu programu *identiteto* (Crisell 2005, 53), *podobo* in *ugled* (Pirc 2005, 72). Govor je tisti, ki omogoča iluzijo intimnega dialoga. Barnard (2000, 176) našteva pet osnovnih načinov radijskega govora, pri čemer poročanja v živo ne enači s spontanim govorom:

- a) branje novic in napovedi,
- b) pripovedovanje po scenariju, pri čemer je namen dramatičen učinek,
- c) komentar z dogodka, ki poteka v trenutku poročanja,
- č) pogovor ali intervju,
- d) spontani govor.

Tivadar (2011, 492–494) ločuje pet načinov govora glede na pripravljeno predlogo:

- a) *Branje* (napovedovalci pri informativnih radijskih oddajah, branje novic in drugih novinarskih prispevkov, kjer je predvsem hitrost govora bistveno višja).
- b) *Polbranje* je prav tako kot branje vezano na zapisano besedilo (radijski voditelji, napovedovalci/povezovalci določenih prireditev).
- c) *Govor na podlagi opornih točk*, ki zahteva aktivno usvojitev pravorečne norme. Lombar (2014, 29) zanj pravi, da ga uporabljajo pri televizijskem prenosu tekem za svetovni pokal v alpskem smučanju (prisoten je še pri televizijskih oddajah brez »miz« in »bobnov« ter pogosto v parlamentu).
- č) *Prosti govor brez opornih točk*, a z miselno pripravo tako kot govor na podlagi opornih točk ni več neposredno vezan na pisno predlogo.
- d) *Popolnoma prosti govor* je v novinarstvu pogost zaradi težnje po takojšnjosti (odgovori npr. politikov na novinarski konferenci na neznana vprašanja, kontaktne oddaje, različni intervjuji, omizne oddaje, kjer je zaželena improvizacija ...). Pri neprofesionalnih govorcih sta močno prisotni narečnost in

pogovornost, od profesionalnih govorcev pa popolnoma prosti govor zahteva popolnoma avtomatizirano govorno (govornotehnično in pravorečno) znanje.

Pred analizo želimo predstaviti še, kakšno mnenje imajo o »spontanosti« svojega govornega dejanja poročevalci sami. Vseh pet poročevalcev, katerih radijske prenose smo analizirali, smo seznanili z definicijo spontanega govora M. Smolej (2012, 17): »Spontani govor razumemo kot govor, ki je vnaprej nepripravljen, kar pomeni, da se govorec pred potekom govornega dejanja nanj ni (na noben možen način) pripravljaj oz. da govorec vnaprej ni tvoril možnih/verjetnih jezikovnih struktur, ki bi jih lahko kasneje pri dejanski uresnitvi oz. pri konkretnem govornem dejanju uporabil.« Odgovore, koliko pri svojem delu uporabljajo spontani govor, kot je definiran zgoraj, lahko združimo v nekaj alinej:

- a) Spontani govor služi kot vez med podatki (statističnimi, portretnimi ...) in pripravljenimi alinejami oziroma pretehtanimi situacijami (količina je odvisna od posameznega poročevalca in športa).
- b) Največkrat do spontanega govora pride ob nenavadnih, nepredvidenih, presenetljivih dogodkih, ki pa so v karieri športnega poročevalca redki, ter ob morebitnih težavah s tehnično izvedbo prenosa.
- c) Spontanega govora je več na začetku poročevalske kariere.
- č) Omejitev spontanosti je prisotna že zaradi profesionalnih načel, zaradi katerih poročevalci ne uporabljajo svojega naravnega, vsakodnevnega govora.

Pred dobrimi petnajstimi leti je verjetno najbolj poznan radijski športni poročevalec druge polovice 20. stoletja, Franci Pavšer², o jezikovni pripravi na svoje delo takole razmišljal: »Marsikaj sem seveda imel napisano. Nikdar nisem začel prenosa nepripravljen. Vedno sem natančno vedel, kaj želim povedati, naj bo v reportažah ali med poročanjem« (Gajšek 1999, 63). Kako je govoril Franci Pavšer, se še zdaj marsikdo od takratnih poslušalcev radia rad spominja, kakšne so jezikovne in nejezikovne okoliščine njegovega govora in koliko se je

² Oče enega od analiziranih poročevalcev, ki mu je prav tako ime Franci Pavšer.

radijski športni prenos vseeno spremenil v zadnjih dvajsetih, tridesetih, štiridesetih letih pa je morda vprašanje, vredno raziskovalne pozornosti.

Tako kot pri naštevanju različnih oblik radijskega govora je tudi za T. Lengar Verovnik spontanost nasprotje branega in je vezana na (radijsko) dvogovornost, ki jo je v svojem doktorskem delu tudi podrobno opredelila in raziskala. Po C. Šeruga Prek je T. Lengar Verovnik prevzela izraz *govorno branje*, ki ga lahko enačimo s Tivadarjevim polbranjem, opozarja pa tudi na *slušni vtis spontanosti* govora (Lengar Verovnik 2009, 51). Navidezna spontanost je pogosta, saj lahko branje postavlja pregrado med govorcem in poslušalcem (Crisell 2005, 56). Branje predpostavlja odsotnost, spontanost prisotnost. Pri radijskem športnem prenosu dileme ni, saj govor zaradi nepredvidljivosti dogodkov v nobenem primeru ne more biti bran. Kot bomo še predstavili, pa je prav pogosto poudarjanje prisotnosti na prizorišču ena od temeljnih značilnosti radijskega športnega prenosa.

2.3 RADIJSKI ŠPORTNI PRENOS

Radijski prenos v živo se je z razvojem tehnologije in možnostjo snemanja najprej umaknil, potem pa zaradi želje po avtentičnosti znova stopil v ospredje (Tivadar 2003, 284). Za Tivadarja (2011, 493) gre pri govornem in pisnem jeziku za interaktivni in nenehno spreminjajoči se odnos. To, da se govorjeni jezik vrača k svoji primarnosti, Tivadar razume tudi kot vračanje knjižnosti k svojemu izvoru. Po njegovem se pisnost vpleta v naravni proces govora, zaradi česar pogovorni jezik postaja manj spontan (Tivadar 2011, 493). Žanrsko je radijski športni prenos opredelil Gajšek (1999, 34) in ga, glede na definicije M. Košir, označil kot mešanico reporterskega³ in komentatorskega⁴ poročila.

³ Za reportersko poročilo je značilno, »da reporter opisuje dogajanje živo, se posveča detajlom, zapisuje pogovore, opisuje atmosfero. Za pripeljavo naslovnika na kraj dogajanja, kar je bistveno za ta žanr, uporablja poročevalec jezikovna sredstva, ki niso značilna za druge poročevalske žanre: ekspresivno izražje, slikovite, plastične opise, dialogiziran govor, žargonske besede itd. Ta novinarski žanr je zlasti pogost na radiu in televiziji, redkejši pa je v časopisih« (Košir 1988, 77).

⁴ »Komentatorsko poročilo se od običajnega razlikuje po tem, da poleg informativne funkcije, ki je dominantna, opravlja še komentatorsko. To pomeni, da poroča o poteku dogajanja, ki je

Velikokrat se pri napovedih športnih dogodkov omenja neposredni televizijski ali radijski prenos. Za Vogrinca je neposrednost v medijih oksimoron. Zaradi le konstrukta neposrednosti uvaja izraz *sprotni prenos*, saj je vsak medijski prenos pravzaprav posredovanje (Vogrinc 2012, 73).

Kadar je govor izpostavljen trenutni realizaciji, brez predloge in vnaprejšnje priprave, so napake v njem za Tivadarja (2003, 297) nekaj običajnega in meja tolerance pri poslušalcih višja. Pa je res tako? Rowe (1999, 101) je naštel tri možnosti, kako lahko športni poročevalci/komentatorji⁵ izboljšajo izkušnjo spremljanja športa, prav vsi načini pa so mnogokrat deležni sočnih kritik. Poetični opisni slog je hitro označen kot pretenciozno pleteničenje, podajanje dodatnih informacij/statistik kot obsesivno zanimanje oziroma nepotrebno deljenje podatkov, strokovnemu komentarju nekdanjih profesionalnih športnikov pa se marsikdaj prilepi oznaka neartikuliranega in neprofesionalnega govorjenja. Rowe razlago za pogosto ostre kritike najde v tem, da športni poročevalci/komentatorji pravzaprav počnejo isto, kar počnejo njihovi poslušalci/gledalci, zato ti od njih pričakujejo, da vselej pokažejo superiornost oziroma občudovanja vredno kakovost. Temeljno načelo praktične stilistike je, da mora tvorec sporočila upoštevati spoznavne možnosti svojega naslovnika in za odjemalce športnoporocevalske dejavnosti velja, da o športu vedo veliko (Korošec 2005, 260–262), kar daje športnim poročevalcem veliko ustvarjalnega prostora. Po drugi strani je že Gradišnik o pisanju (lahko apliciramo tudi na govorjenje, op. p.) o športu zapisal, da je obvarovano marsikatere jezikovne slabosti, saj je šport »po svoji naravi stvarna, konkretna dejavnost, kjer se ni mogoče brez očitne škode spuščati v abstrakcije brez prave vsebine« (Gradišnik 1986, 67).

Tako kot za dežjem vedno posije sonce, tudi govoru vedno sledi *tišina*; in obratno. Pa je tako tudi v radijskem športnem prenosu? Andrews (2006, 143) pravi, da je tišina znak za poslušalca, da je prišlo do prekinitve signala, tudi L.

podobno predmetu običajnega poročila, in dogodek hkrati že komentira, pojasnjuje njegove vzroke in nakazuje možne posledice« (Košir 1988, 77).

⁵ Gregor Gajšek v svojem diplomskem delu (1999) vzpostavi po našem mnenju primerno razliko med televizijskim in radijskim športnim prenosom; televizijski komentator športni prenos komentira, radijski reporter oziroma poročevalec športni prenos ustvarja.

Bizilj (2006) se strinja, da molk pomeni konec prenosa. In če je Crisell (2005, 128) mnenja, da vsi dobri radijski poročevalci sicer poznajo govorniško moč premora, a se mora govor na radiu precej bolj kot na televiziji približati neprekinjenosti, T. Pirc tišino razume celo kot eno najučinkovitejših radijskih izraznih sredstev. Poslušalec je po mnenju T. Pirc najbolj ustvarjalen v trenutkih radijske tišine, res pa je, da ga lahko predolga tišina zbega (Pirc 2005, 118). Tišina kot izrazno sredstvo se v radijskem športnem prenosu težje uporablja, še posebej pri nenačrtovanih dogodkih, kar pravzaprav tekmovanje oziroma igra takoj, ko se začne, tudi je. Pok pištole na atletskih tekaških prireditvah je denimo eden od dogodkov, na katere je poročevalec lahko pripravljen. Nenadejani dogodki pa so tisti, ki poskrbijo za bolj spontane reakcije, in posledično tudi bolj spontan govor, kot so nam glede na lastne izkušnje zaupali analizirani poročevalci. V našem gradivu zares nepredvidenih dogodkov ni bilo, zato teh trditev v diplomskem delu nismo mogli preveriti. Ob bogatem mednarodnem tonu s prizorišča športne prireditve je govorna tišina lahko tudi eno od sredstev za ureditev misli in s tem *ureditev govorne strategije*. Nekaj teh sredstev bomo v nadaljevanju diplomskega dela še predstavili.

3 ANALIZA

3.1 ELIPTIČNE STRUKTURE

Radijski prenos je le ena od oblik bolj spontanega kot branega govora, ki jim tako kot J. Zemljarič Miklavčič (2008, 92) lahko pripisujemo »netekočnost«, čeprav po drugi strani Crystal in Davy (Tolson 2006, 105) radijsko poročanje v živo opisujeta kot govor, ki je »precej bolj tekoč kot katerakoli druga oblika spontanega govora.«

Tempo govora je v športnih prenosih verjetno najhitrejši, kajti poročevalci ne želijo zamuditi dogodkov na športnih tekmovališčih, ki si praviloma sledijo iz sekunde v sekundo. Svoje naredi tudi medij, saj, kot zdaj že vemo, radio daljše tišine ne prenaša. Tomo Korošec v *Stilistiki slovenskega poročevalstva* (1998, 139–149) predstavlja raziskavo o izpustnih naslovih, kjer željo po hitrosti zamenja želja po kratkosti. V njegovi analizi je pisnost, kadar se izpusti pojavljajo zaradi potrebe po jezikovni gospodarnosti, sicer predpogoj za izrabo vseh različnih možnosti, a po našem mnenju je tudi jezikovna gospodarnost pri radijskem športnem prenosu, in z njo izpusti, mnogovrstna in zahteva poglobljen razmislek. Začenjamo torej z *izpusti* in ostalimi orodji govorne strnjivosti, ki smo jih opazili v naši analizi.

3.1.1 Manj je več

Po Silvi Trdina (1961, 46) besedna figura »/i/zpust ali elipsa /.../ izpušča kak stavčni člen ali tudi cel stavek, ki pa si ga lahko sami dopolnimo. Največkrat najdemo izpust ali elipso v pregovorih zaradi jedrnatega sloga ali v napeti pripovedi.« Medijska pripoved, če izvzamemo naravne katastrofe in vojna poročanja, je zagotovo najbolj napeta, ko gre za živo poročanje s športnih tekmovanj.

Pri analizi in delni klasifikaciji izpustov si bomo pomagali s Korošcem (1998) in M. Smolej (2007). Korošec se pri definiciji izpustov naslanja na sistematizacijo francoskega lingvистa Charlesa Ballyja, ki ločuje sobesedilne oz. okoliščinske

izpuste, ti so stvar govora, od pri-razumljenih, ki so stvar jezika. Med slednje denimo spadajo izpusti glagola biti v različnih jezikovnih funkcijah. Korošec se nagiba k mnenju, da bi izpuste, ki spadajo h govoru, razumeli kot povedne okrajšave, pod »prave« izpuste pa bi šteli tiste eliptične pojave, ki so stvar jezika. Obenem tudi priznava, da je raziskovalec lahko kdaj tudi v zadregi, kam uvrstiti določene izpuste (1998, 140–141).

M. Smolej eliptične strukture raziskuje na ravni metabesedilnosti, ki jo razume kot »razkrivanje ali kazanje govorčevega/piščevega odnosa do sogovorca/bralca in vsebine ter kot organizacijo diskurza« (2007, 69). O izpustu M. Smolej (2007, 69) pravi:

Za dopolnitev oz. »prepoznavanje« izpusta oz. »opuščenih« elementov strukture je največkrat potreben jezikovni kontekst in/ali situacijski kontekst. Nekaterih izpustov pa v strukturi ni moč prepoznati/analizirati na ravni jezikovnega in/ali situacijskega konteksta, pač pa se lahko omenjeni izpust v strukturi opredeli le s pomočjo potencialne skladenjske strukture, kakršno predvidevajo/narekujejo sistemska pravila nekega jezika.

Pri analizi izpustov v športnih prenosih smo opazili, da gre bolj kot za nizanje stavkov pravzaprav za nizanje informacij. Občutek je, da kadar lahko določeno informacijo poročevalec poda z manj besedami, se skoraj vselej za to tudi odloči. Tako lahko pri košarkarskem prenosu slišimo:

- »... Brezec se je odkril, tudi Brezec nima kam z žogo, agresivna hrvaška obramba, vendar žoga pod obroč do Erazma in nova osebna napaka nad njim in še nekaj prerivanja« (prenos F. Pavšerja, 102).

Zdaj že vemo, da je ena od nalog poročevalca, da se čim bolj zaveda, s kolikšnim znanjem razpolagajo njegovi poslušalci. Pri analizi je treba v zakup vzeti tudi dejstvo, da so posamezni analizirani stavki vzeti iz konteksta celotnega športnega prenosa, v katerem lahko ob podrobnem poslušanju veliko večino izpustnih besed (največ je glagolov) slišimo vsaj enkrat.

3.1.2 Klasifikacija

Tomo Korošec (1998) je izpustne naslove razvrstil v sedem skupin, od katerih si bomo za klasifikacijo analiziranih *eliptičnih struktur* v radijskih športnih prenosih izposodili tri:

- a) izpust pomožnika biti,
- b) izpust glagola biti v pomenu nahajati se,
- c) izpust vezi.

Po Korošču v te tri skupine spadajo »pravi« izpusti, v naši analizi pa jih je manj kot ostalih eliptičnih struktur, ki smo jih razvrstili še v štiri skupine:

- č) sobesedilni oz. okoliščinski izpust,
- d) brezpovedkove strukture v vlogi prenašalcev v poslušalčev prostor,
- e) kombinacije eliptičnih struktur,
- f) pretirana eliptična struktura oz. hiperizpust.

Po končani analizi ugotavljamo, da med eliptičnimi strukturami značilnosti radijskega športnega poročanja najbolj ponazarjajo brezpovedkove strukture v vlogi prenašalcev (prostora, razpoloženja, živosti ...) v poslušalčev prostor. Vse brezpovedkove strukture imajo po M. Smolej (2007, 69) vlogo prenašanja oziroma približevanja besedilnega sveta poslušalcu, obenem lahko tudi označujejo in razkrivajo govorčev odnos do vsebine in poudarjajo oziroma izpostavljajo vsebino. Ti dve *metabesedilni vlogi* sta po našem mnenju pomemben del vsakega kakovostnega radijskega športnega prenosa in M. Smolej (2007) prav eliptične strukture povedka označuje kot najopaznejše skladijske strukture, prek katerih se v spontanem govoru metabesedilnost izraža.

3.1.2.1 Izpust pomožnika biti

V prvi dve skupini smo razvrstili najmanj eliptičnih struktur. Korošec pri analizi časopisnih naslovov o izpustu pomožnika (1998, 144–146) pravi, da se izpušča

pomožnik kot morfem za izražanje časovnosti ob opisnih deležnikih na –l. Pomožnik kot morfem za izražanje prihodnosti se lahko izpušča le, kadar je prihodnost razvidna kako drugače. V našem prvem primeru prihodnost označuje prislovna zveza *čez nekaj trenutkov*.

- »Čez nekaj trenutkov torej štart četvercev brez krmarja. Na progi številka ena: Češka, številka dve: Belorusija, tri: Velika Britanija, štiri: Avstralija, pet: Francija in šest: Slovenija« (Prenos R. Dolinška, 89).

Pri preostalih treh primerih lahko predvidevamo, da do izpusta pride tudi zaradi časovne stiske, medtem ko M. Smolej za izpuste pomožnika in nizanje deležnikov pravi, da opravljajo »podobno vlogo kot povedni tvorni sedanjik, saj z njimi govorec izpostavi pripovedovano dogajanje in ga tako približa poslušalcu« (Smolej 2007, 75).

- »No, tudi Prkačin ob tej minuti odmora vstopil v igro, torej vsa dvanajsterica hrvaške reprezentance za stopnjevanje ritma« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »Prkačin dobil žogo pod obročem, prerinil se je mimo Erazma Lorbka ...« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »No, in očitno po minuti odmora nadaljeval s svojim predavanjem« (Prenos F. Pavšerja, 104).

V prvem primeru lahko ob izpustu pomožnika biti opazimo tudi sobesedilni izpust, a bomo te eliptične strukture obravnavali v nadaljevanju poglavja.

3.1.2.2 Izpust glagola *biti* v pomenu *nahajati se*

- »Slovenska peterka ta hip: Lakovič, Domen Lorbek in Samo Udrih na zunanjih položajih, pod košem pa Erazem Lorbek in Uroš Slokar« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »Slovenija na polovici proge na šestem mestu« (Prenos R. Dolinška, 90).
- »Žoga pri Samirju Handanoviču na tleh, /.../. Žoga pri branilcih poljske reprezentance« (Prenos B. Janežiča, 97).

Tudi iz lastnih poročevalskih izkušenj, čeprav jih je veliko manj kot pri analiziranih poročevalcih, lahko povemo, da gre pri športnem poročanju pravzaprav za nenehno iskanje meje med razumljivostjo in čim hitrejšim podajanjem informacij. Večino časa smo športni poročevalci v časovni stiski. In ker želimo po radijski teoriji in tudi v praksi našim poslušalcem omogočiti »ustvarjanje lastne slike«, lahko že prejšnjim trem primerom in še bolj primerom

v naslednjih skupinah pripišemo podobne značilnosti, kot jih imajo napisi pod fotografijami. In to tisti napisi, ki nimajo na voljo veliko prostora. Ves »jezikovni balast«, le da ne trpi razumljivost, je torej priporočljivo odstraniti.

3.1.2.3 Izpust vezi

Kot T. Korošec (1998) smo tudi v naši analizi ugotovili, da je največ izpuščenih vezi glagolov biti ob pridevniškem povedkovem določilu. Korošec (1998, 143) iz radijskega poročevalstva našteje primere: *pot prevozna, cesta splužena*. V športnem poročevalstvu bi eden od najbolj značilnih izpustov vezi lahko bil naš prvi primer v tej skupini.

- »Torej, izid izenačen na 3:3« (Prenos F. Pavšerja, 102).

Tudi v drugem primeru je izpuščena vez ob pridevniškem povedkovem določilu, naslednja dva izpusta sta ob samostalniškem povedkovem določilu.

- »Milimetrsko natančno vse oddelano v slovenski reprezentanci« (Prenos B. Janežiča, 97).
- »V slovenskem napadu spet organizator igre Jaka Lakovič« (Prenos F. Pavšerja, 102).
- »Med našimi trije izkušeni veslači, brata Pirihi, in tudi najstarejši med njimi, Rok Kolander« (Prenos R. Dolinška, 90).

Če te primere odstranimo iz celotnega besedila, dobimo občutek, da nekaj »manjka«. Predvidevamo, da je časovna dimenzija tista, zaradi katere sploh pride do izpusta. V primerih iz naslednjih dveh skupin je informacija daleč najpomembnejša in se zdi analiziran stavek, četudi vzet iz celotnega besedila, pomensko popoln. Kot smo omenili že na začetku poglavja, gre pri radijskem športnem poročevalstvu velikokrat za nizanje informacij.

- »Na 500-ih metrih prva Avstralija, druga Velika Britanija, tretja Belorusija in četrta Slovenija« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Vrstni red po prvih treh metih pa: Pars, 75,51, drugi Kozmus, 75,14 in tretji Markus Esser 68 metrov in 7 centimetrov« (Prenos B. Ličofa, 91).

Zadnja dva primera ponazarjata posebnost za športno poročevalstvo, in sicer naštevanje vrstnega reda. V drugem primeru prihaja tudi do izpusta merskih enot, ki jih lahko velikokrat upravičeno prištevamo k »jezikovnemu balastu.«

3.1.2.4 Sobesedilni oz. okoliščinski izpust

- »Prerivanje s komolci, z rokami, med Erazmom Lorbkom in Banićem« (Prenos F. Pavšerja, 102).

Nekaj sekund pred tem je F. Pavšer že povedal, da »*veliko prerivanja še naprej vidimo v tem dvoboju*«, zato je imel možnost nadaljevati s povsem neizraženim povedkom. Na uporabo jezikovnih sredstev in tudi samo količino eliptičnih struktur pričakovano vpliva tudi šport, o katerem poročevalec poroča. Iz analize, kamor smo uvrstili nogomet, košarko, atletski met kladiva, veslanje in slalom na divjih vodah, smo ugotovili, da je bilo največ eliptičnih struktur v košarkarskem prenosu. Med vsemi analiziranimi športi je košarka najbolj razgibana, poročevalec se mora najhitreje prilagajati dogajanju na športnem terenu in posledično je največkrat postavljen pred izbiro, kako čim več povedati v čim krajšem času.

- »Lakovič skuša izbiti žogo iz rok Kasunu, Kasun pa zaključuje. Tretja točka Kasuna v tretji minuti srečanja, Hrvati vodijo 5:3. Zdaj štiri zaporedne točke hrvaške reprezentance« (Prenos F. Pavšerja, 102).

Prejšnji primer dobro ilustrira možnost uporabe eliptičnih struktur, ne da bi se zmanjšala razumljivost. Ob tem seveda predpostavljamo, da poslušalec razpolaga z osnovnim znanjem košarkarske igre ter da je prenos poslušal že pred analiziranim izsekom. Izpuščena sta dva samostalnika, Kasun tako zaključuje *napad*, Hrvati vodijo z *rezultatom* 5:3 in so do trenutka poročanja zapored *dosegli štiri točke*.

- »Že tretja osebna napaka Banića in gre na klop, namesto njega Lončar« (Prenos F. Pavšerja, 103).

Tako kot so vsa poročevalska besedila po M. Kalin Golob (2003, 44–45) svoja jezikovna sredstva razvila zaradi objektivnih stilotvornih dejavnikov (dnevniško

izhajanje in s tem podobna ali ponavljajoča se okoliščina in časovna stiska), na jezik športnega poročevalca vplivajo karakteristike posameznega športa. Zadnji primer je pogost pri F. Pavšerju, a bi ga lahko prenesli tudi na hokejske in rokometne radijske prenose, kajti pri teh dveh športih prav tako velikokrat prihaja do menjav igralcev. V tem primeru je bila izpuščena ena od najmanj treh možnih zloženih glagolskih oblik (je vstopil v igro, je stopil na parket, bo zaigral). Sobesedilni izpusti se sicer edini pojavljajo pri vseh analiziranih prenosih.

- »No, dve kolajni pa sta vendarle padli, in sicer na svetovnem prvenstvu v Luzernu pred osmimi leti, Prelog, Kolander, Janša, Klemenčič, torej ...« (Prenos R. Dolinška, 89).

Ni jasno izraženo, da so takrat v čolnu veslali oziroma so bili člani posadke Prelog, Kolander, Janša in Klemenčič.

- »In fantastičen rezultat 92,84 (.) pa pomeni, da je trenutno, pred zadnjim nastopom domačina Joana Crespa v krepkem vodstvu, ...« (Prenos M. Pangerca, 94).

Če se poved ne bi začela z veznikom, bi za izpust lahko šteli le razumljivo odsotnost merskih enot, tako pa lahko predvidevamo, da sta izpuščena zložena glagolska oblika *dosegel je* in oziralni zaimpek *kar*.

- »Jokić je stranski avt že izvedel, pa lepo preigrava, predložek, tam je predolga žoga za napadalce« (Prenos B. Janežiča, 98).

Po SSKJ-ju (1994) se predložek da, pošlje oziroma sprejme, a v prenosu B. Janežiča je jasno razvidno, da je predložek sledil preigravanju, in tudi po našem mnenju za poslušalčevo razumevanje dogajanja povedek ni bistven. Za konec še primer iz atletskega prenosa, ko dva stavka pred predstavljenim izsekom B. Ličof pomensko nastavi analizirano: »... *kladivo je lepo poletelo, daleč leti in – preko 80 metrov*«.

- »Morda kakšen centimeter manj, vendar na črto, ki označuje 80 metrov Primoža Kozmusa. Brez težav, znal se je zbrati naš olimpijski prvak. 79 metrov in 74 centimetrov za krepko vodstvo« (Prenos B. Ličofa, 91).

3.1.2.5 Brezpovedkove strukture v vlogi prenašalcev v poslušalčev prostor

V to skupino smo uvrstili največ eliptičnih struktur. Iz literature je za primere v njej po našem mnenju najbolj primerna oznaka *izrek*⁶ oz. t. i. vsebinsko-pragmatična enota, s podobnim, a ožjim pomenom kot pri besedilnoskladenjski analizi M. Kranjc (2004, 478). Ena od skupnih značilnosti analiziranih izrekov je, da so v funkciji »zvokovne sličice« trenutnega dogajanja, lahko tudi strnejo najpomembnejše do trenutka poročanja, ali razkrijejo poanto, za katero poročevalec misli, da si jo mora poslušalec zapomniti.

- »Enajst točk prednosti Hrvatov, 38 - 27« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »Torej, osem točk razlike, povsem nekaj drugega kot trinajst ali več, kot se nam je obetal« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »In v tem trenutku štart četvercev brez krmarja« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Torej, fantastičen uspeh, izjemen zaključek slovenskih nastopov tukaj na svetovnem prvenstvu« (Prenos R. Dolinška, 90).
- »Izmet Primoža Kozmusa« (Prenos B. Ličofa, 91).
- »Primož Kozmus, enostavno najboljši slovenski športnik, najboljši tukaj v Berlinu. Pravi ambasador slovenskega športa« (Prenos B. Ličofa, 92).
- »Torej, že v deseti minuti negotovanje v Ljudskem vrtu« (Prenos B. Janežiča, 96).
- »Izjemno milimetrsko, rafinirano natančna, filigranska podaja tam lepo Brečka proti Dediču, Dedič pa je potem ...« (Prenos B. Janežiča, 96).

3.1.2.6 Kombinacije eliptičnih struktur

Kombinacije eliptičnih struktur so druga najbolj zastopana skupina v naši analizi. Začenjamo s primerom, predstavljenim na začetku poglavja.

- »... Brezec se je odkril, tudi Brezec nima kam z žogo, agresivna hrvaška obramba, vendar žoga pod obroč do Erazma in nova osebna napaka nad njim in še nekaj prerivanja« (Prenos F. Pavšerja, 102).

⁶ Mira Kranjc se v svoji definiciji izreka nasloni na teorijo Olge Müllerové, ki izrek oz. vsebinsko-pragmatično enoto predlaga za osnovno enoto skladdenjske analize govornega besedila. Po Müllerovi je izrek »poved v okoliščinah konkretnega govornega dejanja: gre za skladdenjsko in pomensko relativno celotni del besedila. V izreku G/P /govorec oz. poslušalec, op. p./ sledi nekemu elementarnemu komunikacijskemu cilju, zato ga lahko primerjamo s funkcijsko enoto ilokucije. Izrek je realizacija načrtovane G/P-jeve dejavnosti in realizacija postopnega sporočanja dela besedila glede na G/P-jeve, pa tudi P/G-jeve spominske in tvorbene zmožnosti. Izrek je mesto v govornem besedilu, ki ga z vidika skladdenjske zgradbe zapisanega besedila marsikdaj ni mogoče interpretirati« (Kranjc 2004, 478).

To, da »*Brezec nima kam z žogo*« uvrščamo med športnonovinarski žargon. Sledi brezpovedkova struktura, zaradi čim hitrejšega podajanja informacij pa je F. Pavšer uporabil še izpuste, ki jih lahko razberemo iz sobesedila. Brezec tako žogo *da* pod obroč do Erazma, nad njim je *storjena* nova osebna napaka, poročevalec je tudi *priča* oziroma *vidi* dodatno prerivanje.

- »Ukić pa na drugi strani razpoložen. Znova je hitro zaključil ta hrvaški napad. Izredno hiter košarkar, težko ga lovijo naši, četrta točka Ukića, Hrvati vodijo 9:4« (Prenos F. Pavšerja, 103).

V tem primeru gre dvakrat za izpust vezi. V drugem delu analiziranega dela prenosa lahko izpuščene besede razberemo ali o njih sklepamo na podlagi sobesedila.

- »Sedaj pa tisti siloviti finiš. /.../ Odličen nastop, povsem drugačen. Mislim, da naši še vedno tesno v boju s Češko, nekoliko, morda zavesljaj ali dva zaostanka za Čehi« (Prenos R. Dolinška, 90).

Brezpovedkovi strukturi sledita dva izpusta vezi, kot zadnja je izpuščena osebna glagolska oblika *imajo*.

- »Torej, veselje tu v španskem Seu d'Urgellu, mi v nadaljevanju programa na Valu 202 pa seveda tudi z izjavo slovenskega junaka« (Prenos M. Pangerca, 94).

Brezpovedkova struktura je pravzaprav nominalni stavek »*veselje tu v španskem Seu d'Urgellu*«, ki je v funkciji prenašanja besedilnega sveta poslušalcu. K drugi eliptični strukturi pripomorejo ponavljajoče okoliščine, izpuščena pa je celotna zložena glagolska oblika z osebnim zaimkom (vam bomo postregli, bomo za vas predvajali ...).

- »In sedaj Primož Kozmus na sredini metališča za kladivo. Priklon na levo, priklon na desno, aplavz pa z vseh tribun tega fantastičnega stadiona, kjer se je zbralo, recimo takole čez palec kakšnih 20 tisoč gledalcev. Vrstni red dvanajstega svetovnega prvenstva finala meta kladiva. Prvo mesto, Primož Kozmus: 80,84, drugi Szymon Ziolkowski, Poljska: 79,30, tretji, bronasta kolajna, prva v karieri za Aleksejja Zagornjija, Rusija, v zadnjem poskusu si jo je priboril: 78,09« (Prenos B. Ličofa, 93).

Izpuščen je glagol biti v pomenu nahajati se, sledi stilno bogata brezpovedkova struktura »*Priklon na levo, ...*«, v zadnjem delu pa lahko opazimo serijo izpustov

vezi ob naštevanju rezultatov. Slednji so med najpogostejšimi v radijskem športnem poročevalstvu.

- »Slovenci v belih dresih, Poljaki v rdečih dresih. Kakšnih 500 navijačev morda na stadionu v Ljudskem vrtu, /.../ Sicer pa tekma za dodatne kvalifikacije ali še za kaj več« (Prenos B. Janežiča, 95).

Tudi pri zadnjem primeru v tej skupini gre za kombinacijo eliptičnih struktur iz treh različnih skupin. Pri prvih neglagolskih stavkih je izpuščena vez, nato glagol *biti* v pomenu nahajati se, zadnja eliptična struktura je sobesedilna.

3.1.2.7 Pretirana eliptična struktura oz. hiperizpust

Ob iskanju meje med razumljivostjo in kratkostjo sporočila se lahko poročevalcu dogodi, da z izpustom pretirava in je njegovo sporočilo zaradi tega vsebinsko okrnjeno, morda celo nerazumljeno. *Hiperizpust* razumemo kot napako poročevalca, ki bi se je ob poslušanju posnetka tudi sam zavedel, lahko pa gre tudi za precenitev, koliko informacij za sprejem sporočila poslušalec pravzaprav potrebuje. Šele podrobnejša raziskava bi pokazala, zakaj je do pretiranih izpustov, ki jih v naši analizi nismo zasledili veliko, prišlo.

- »Zdaj nekaj posvetovanja pri zapisnikarski mizi, menjava, znižal bo peterko Jasmin Repeša za ta zadnji napad v prvem polčasu. Petnajst točk prednosti Hrvatov. Domen Lorbek zadeva prvi poskus. Slovenski košarkarji danes vsaj veliko prostih metov, kar doslej ni bila vrlina« (Prenos F. Pavšerja, 104).

V zadnji povedi sta izpuščena osebna glagolska oblika *zadenejo* in svojilni zaimek *njihova*. Izpust glagola se zdi pretiran, saj lahko o natančnem pomenu le sklepamo. Prav lahko bi bila vrlina sodnikov, da so slovenskim košarkarjem s svojim sojenjem omogočili več prostih metov. Zaradi načina sprejemanja informacij, ki poslušalcu ne omogoča ponavljanja, je na radiu potreba po jasnosti še večja kot v preostalih medijih.

- »Kakih pet tisoč gledalcev, sedaj mislim, vsaj takole na oko, po plapolanju zastav, plapolanju zastav, da se je veter nekoliko, nekoliko obrnil« (Prenos R. Dolinška, 90).

Za zadnji primer lahko po Tomu Korošču (1998, 170–171) rečemo, da v tem delu športnega prenosa poročevalec ni pobral vsake zanke, tj. poslušalec ni dobil zadostne količine podatkov, ki omogočajo gladko sprejemanje prejšnje in naslednje vsebine. Besedna zveza *vsaj takole na oko* (v poglavju o poročanju z zadržkom bomo tak način poročanja podrobno osvetlili) je lahko del eliptične strukture okrog prve informacije, da je na prizorišču zbranih kakih pet tisoč gledalcev, ali okrog druge, ko ob pogledu na zastave poročevalec sklepa, da se je smer vetra obrnila. Nejasna oziroma dvojna vloga obravnavane besedne zveze lahko, skupaj z eliptičnimi strukturami, po našem mnenju zmede poslušalca.

Analiza je pokazala, da živo radijsko športno poročanje morda celo najbolj zaznamujejo eliptične strukture, zato smo analizi teh struktur namenili obširen uvod raziskovalnega dela diplomskega dela. Nadaljujemo z jezikovnimi poudarki *tukajšnjosti* in *zdajšnjosti*, ki jih že uvrščamo v skupino *signalizatorjev*.

3.2 SIGNALIZATORJI

Kot signalizatorje razumemo vsa jezikovna sredstva, s katerimi v našem primeru športni poročevalec sporoča, torej signalizira poslušalcu, sredi katerega zvočnega sporočila se je ta znašel oziroma mu prisostvuje. Eden od signalov, ki jih poročevalec pošilja, je tudi ta, da z besedami potrjuje, da sam na prizorišču prisostvuje dogajanju v živo. Praktično nikjer ni načelo *tu in zdaj*, po katerem se mora radio ravnati (Pirc 2005, 62), tolikokrat izraženo kot ravno pri radijskem športnem prenosu.

Med signalizatorje med drugim prištevamo tudi sredstva za vzpostavljanje in ohranjanje stika, kot jih pri raziskovanju dvogovora definira M. Kranjc⁷, pogosta opozorila poslušalcu, kaj posluša, ponovitve osnovnega opisa dogodka, povzetke, nagovore, ki jih bomo omenili v nadaljevanju, ter uporabo prvoosebni glagolskih oblik, besedilne aktualizatorje in signalizatorje poudarjanja tukajšnjosti in zdajšnjosti. Zadnje tri skupine signalizatorjev bomo najpodrobneje analizirali.

Vrsta signaliziranja je tudi razkrivanje vsebine programa oziroma njegovo napovedovanje, ki je po Crisellu (2005, 5) pomembno, saj se poslušalec tako lahko odloči, ali bi rad ta program poslušal še naprej. Na *signaliziranje vnaprej* gledamo drugače. Ker je radio lahko uporabljen tudi kot zvočna kulisa, kar smo že predstavili, vidimo v napovedovanju dodatno priložnost, da te poslušalce iztrgamo iz njihove nepozornosti. Ponovno imamo to priložnost pri časovnih smernikih (npr.: »Zdaj je na vrsti oddaja o ...«), ki so po T. Korošču (1998, 180) nujni, saj bi se sicer besedila v etru izgubila. Gre za umeščanje besedil v čas. K temu dodajamo še umeščanje v prostor in že smo pri prvi skupini analiziranih signalizatorjev.

⁷ M. Kranjc (2004, 482) tem sredstvom pravi začetniki, ki so »/e/ksplicitne zaznambe za začetek dvogovora, nove teme ali dvogovorne replike (vloge), torej so signali za začetek sporočanja, s katerimi vzpostavimo stik s soudeležencem govornega dejanja in ga pritegnemo v komunikacijo; opravljajo torej fatično in konativno funkcijo.«

3.2.1 Deiktičnost

Načelo tu in zdaj so v svojih prenosih ubesedili vsi analizirani poročevalci. Da bi lahko bolje razumeli, zakaj se v radijskih športnih prenosih tako pogosto uporablja prislove, kazalne zaimke in prvo- ter tudi drugoosebne glagolske oblike, moramo najprej vpeljati nov pojem, in sicer *deiktičnost*, za katero Enciklopedija slovenskega jezika (ESJ) pravi, da je to »/v//loga kazanja, natančnejšega določanja ali okrepljenega označevanja, posebno kot značilnost zaimkov« (Toporišič 1992, 21).

Deikti v tej diplomski nalogi analizirano novinarsko besedilo kljub njegovi relativni jezikovni »kultiviranosti« na nek način približajo tudi značilnostim obrobnega sociolekta. A. Skubic (2005, 203–204) na področju diskurzne semantike kot eno od značilnosti obrobnega sociolekta namreč omenja eliptičnost, ki smo jo podrobno obravnavali v prejšnjem poglavju. Poudarja gostejšo sestavo družbenih mrež teh govorcev in s tem večjo skupno vrednost, citira pa tudi Bernsteina, ki pravi, da so »pomeni v teh sociolektih *partikularistični*, kar pomeni, da se izraz bolj zanaša na interne vednosti ožje skupine in lahko zato več operira z deiktiki, besediščem s širšim, ohlapnim pomenom, ki pa v komunikaciji vseeno brezhibno deluje« (Bernstein v Skubic 2005, 204).

T. Korošec kot posebnost športnega poročevalstva omenja njegovo *trodimenzionalnost*⁸, ki posledično pomeni, da je športna javnost precej bolj specializirana, kot so različne širše javnosti specializirane za preostala področja (Korošec 2005, 259–260). To jemljemo tako, da lahko športni poročevalec upravičeno računa na to, da njegovi naslovniki vedo veliko, torej lahko pove več, zaradi skupnega védenja pa lahko ogromno pove tudi z manj besedami, na primer z uporabo eliptičnih struktur in z deiktičnim referiranjem.

⁸ Trodimenzionalnost označuje značilnost športnega poročevalstva, da zajema »tri medsebojno prepletajoče se sestavine, na splošno pojmovane kot šport: športna dejavnost širokega kroga ljudi; športne igre in športna tekmovanje; veda, teorija, nanašajoča se na prvi dve sestavini« (Korošec 2005, 259).

Deikti so izrazi za oblikovanje besedilne koherence (ki jo ustvarjajo z elementi iz konteksta), svoj polni pomen pa dobijo v konkretnem govornem položaju; nanašajo se lahko na osebo, prostor, čas, situacijski kontekst in besedilo samo (jaz, ti, ta, zdaj, tu, tja, tako ...). Za spontani govor je zelo značilna tovrstna raba reference, saj je konverzacija zasidrana v določeno situacijo, ki si jo govorec in poslušalec delita (Biber); več ko imata sogovornika skupnega vedenja, več je deiktičnega referiranja (Zemljarič Miklavčič 2008, 95).

Še primer uporabe deiktov iz našega gradiva.

- »Torej, slovenska obramba, najboljša na prvenstvu, na začetku **tega** srečanja dobila v dobrih štirih minutah devet točk. Predvsem pa **našim nekako** ne gre v napadu. Osebna napaka Kasuna, **mislim**, da nad Erazmom Lorbkom, ko se je napad že iztekal. No, **zdaj** je **tu** dogovor dveh sodnikov« (Prenos F. Pavšerja, 103).

Z razčlenjevanjem posameznih signalizatorjev, ki se z deikti pogosto pomensko prekrivajo, in njihovim uvrščanjem v posamezne skupine tudi nadaljujemo.

3.2.2 Zdajšnjost

Najpogostejša časovna prislova pri vseh poročevalcih sta osnovna prislova, uporabljena kot dokaz hkratnega dogajanja in poročanja o tem dogajanju, *zdaj* in *sedaj*. Štirje analizirani poročevalci brez izjeme uporabljajo v splošno- in knjižnopogovornem dialoškem jeziku manj pogost prislov, to je *sedaj*, medtem ko F. Pavšer z le eno izjemo uporablja prislov *zdaj*. Zanimivo bi bilo izvedeti, ali je razlika pri uporabi osnovnih prislovov zdajšnjosti namerna ali naključna, vendar to ni predmet naše raziskave. Z izjemo najkrajšega poročanja M. Pangerca so preostali štirje poročevalci osnovni prislov za zdajšnjost v povprečju uporabili enkrat na petdeset do petinsedemdeset sekund. Zanimivi za analizo so primeri, pri katerih uporaba odstopa od povprečja. Pri veslaškem in atletskem prenosu, kamor kot objektivni stilotvorni dejavnik uvrščamo dejstvo, da v zgodbi postopno pride do vrha dogajanja, cilja veslačev oziroma odločilnega meta kladiva, se uporaba osnovnega prislova v najbolj dramatičnih trenutkih izrazito poveča.

- »**In sedaj** še enkrat. Primož Kozmus. Silovito, tudi v zadnji seriji. In seveda, krepko prek 80 metrov. Za vrhunec, za piko na i, v šesti seriji, tako kot se spodobi, za svetovnega prvaka. Primož Kozmus, krepko prek 80 metrov, izboljšal je izid 80 metrov in 15 centimetrov **in sedaj** teče prek modre steze. Vzel je slovensko trobojnico **in sedaj** bo cel svet, vsaj tisti, ki spremlja atletiko, pozdravil svetovnega prvaka. 80 metrov in 84 centimetrov. Ja, to pa je sila spodobno. In že dolgo nihče ni zmagal za en meter in pol na tako pomembni tekmi. Čestitke Primožu Kozmusu. Čestitke Vladimirju Kevu. Čestitke vsem, ki so sodelovali z njim, in so znali v zanj tem težkem letu, dve poškodbi je uspešno pozdravil, Nasif Khalid je bil zato zadolžen, da ga je pripravil za to svetovno prvenstvo. **In sedaj** Primož Kozmus na sredini metališča za kladivo« (Prenos B. Ličofa, 93).

B. Ličof je v petih minutah, ki vodijo do in prek dramatskega vrha (zadnji del je zapisan zgoraj), uporabil več kot polovico svojih prislovov *sedaj* (deset od devetnajstih). Štirikrat zapored je uporabil besedno zvezo *in sedaj*, ki ji pripisujemo vlogo besedilnega povezovanja. Sicer bi glede na definicijo in siceršnje razumevanje mašil besedno zvezo *in sedaj* lahko umestili tudi med mašila, še lažje pa jih uvrščamo med delilne signale nadaljevanja, kot jih v svoji raziskavi opredeli M. Smolej (2012). V nadaljevanju diplomskega dela bomo omenjena pojma poskušali postaviti v okvire radijskega športnega prenosa.

Tudi R. Dolinšek je pred zaključkom veslaškega prenosa večkrat uporabil časovni prislov *sedaj* kot sicer (petkrat v petinštiridesetih sekundah). Izbrali smo nekaj odsekov iz njegova prenosa, ki ponazarjajo pogostost in verjamemo, da tudi pomembnost postavljanja časovnega in prostorskega okvira pri radijskem športnem prenosu, ter nakazujejo pestrost uporabe prislovov, prislovnih zvez in besednih zvez v funkciji poudarjanja tukajšnjosti in zdajšnjosti.

- »**Čez nekaj trenutkov** torej štart četvercev brez krmarja« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »**In v tem trenutku** štart četvercev brez krmarja« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Naša posadka **trenutno** na tretjem do četrtem mestu, ...« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »**Na 500-ih metrih** prva Avstralija, druga Velika Britanija, tretja Belorusija in četrta Slovenija« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Slovenija **na polovici proge** na šestem mestu, toda zaostanek za tretjeuvrščeno Francijo je manj kot pol sekunde« (Prenos R. Dolinška, 90).
- »**Kmalu** bo vrstni red **na 1500-ih metrih**, Slovenija četrta, vendarle praktično s Češko poravnana« (Prenos R. Dolinška, 90).
- »**Sedaj pa** tisti siloviti **finiš**« (Prenos R. Dolinška, 90).
- »**Pelje se** kolajna, kolajna bo naša!« (Prenos R. Dolinška, 90).

Besedna zveza prislova *sedaj* in členka *pa*, navedena je že med zgornjimi primeri, je sicer najpogostejša pri B. Janežiču, ki jo je uporabil 15-krat, medtem ko je zdajšnjost s prislovom *sedaj* skupaj označil 33-krat.

- »... igral je prijateljske in pripravljalne tekme pred prvenstvom, **sedaj pa** je obsedel izven kadra, ...« (Prenos B. Janežiča, 96).
- »**Sedaj pa** je Brečko krenil v sredino, pa podaja Dediču v kazenski prostor, Dedič strelja, 1:0 v Ljudskem vrtu!!!« (Prenos B. Janežiča, 96).

V več kot polovici primerov uporabe prislova *sedaj* tudi B. Ličof uporablja *in* ali *pa*, podobno, čeprav manj pogosto na tak način besedilo povezujeta tudi R. Dolinšek in M. Pangerc. *Sedaj pa, in sedaj, zdaj pa, in zdaj, in v tem trenutku* so besedne zveze s po našem mnenju izrazito močno besedilnopovezovalno vlogo, kar lahko razberemo tudi iz spodnjega izseka prenosa.

- »Sicer pa danes za medalje, kar se tiče kajakašev, je potrebno iti brez kazenskih sekund, **in v tem trenutku** tudi pribitek Joana Crespa in dve kazenski sekundi več, kar pomeni, da je Peter Kauzer vedno bližje zlati medalji na svetovnem prvenstvu. **In v tem trenutku**, ko Španec na vmesnem času ...« (Prenos M. Pangerca, 94).

Če je pri B. Janežiču ob uporabi prislova *sedaj* najbolj izstopala njegova povezava s členkom *pa*, se je pri F. Pavšerju izrek v slabi četrtini primerov (skupno je uporabljen 49-krat) s prislovom *zdaj* začel, ali pa je bil pred njim vrinjen še členek *no*.

- »**No, zdaj** pa nov koš Hrvatov in tako vodijo že s 7:4« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »**No, zdaj** je tu dogovor dveh sodnikov« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »**Torej, zdaj** Hrvati vodijo za sedem, 34:27 je izid« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »**Zdaj** ima Boštjan Nachbar dva prosta meta« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »**Zdaj** pa menjava, namesto, namesto Nachbarja na parketu Domen Lorbek« (Prenos F. Pavšerja, 103).

Razlog, da B. Janežič tudi ob uporabi prislova zdajšnjosti povedi predvsem povezuje (*sedaj pa, in sedaj, pa je sedaj*), F. Pavšer pa jih mnogokrat na novo začinja (*No, zdaj; Zdaj; Torej, zdaj*), je po našem mnenju v različnih povprečnih dolžinah tvorjenih povedi obeh poročevalcev. Predvidevamo torej, da so razlike globlje in izhajajo iz različnih osebnih stilov. Tudi F. Pavšer se sicer ne more

izogniti povezovanju besedila z besednima zvezama *in sedaj* ter *sedaj pa*, čeprav pri njem to povezovanje ne pride toliko do izraza.

Med časovnimi prislovi moramo omeniti še uporabo prislovov *danes* in *nocoj* ter izpeljank iz obeh prislovov (na nocojšnji tekmi, na današnjem srečanju, v današnji posadki). Sicer ne izstopa toliko, vendar se pojavlja tudi prislov *tokrat*, ki je v kombinaciji s prislovom *takrat* lahko še poudarjen.

- »Poljaki so bili dotolčeni že **takrat** v Wroclawu jeseni, toda Slovenci so odnesli vsega eno točko **takrat** s Poljske. **Tokrat** pa znova, po izjemni akciji Miša Brečka, ...« (Prenos B. Janežiča, 96).

3.2.3 Potem

Pri B. Janežiču in F. Pavšerju, avtorjih najdaljših prenosov, smo podrobno analizirali tudi uporabo leksema *potem*, ki ga je B. Janežič uporabil 26-krat ter F. Pavšer 32-krat. Leksem je bil najpogosteje v funkciji prislova in je opravljal funkcijo časovne umeščenosti v dogajanje okrog točke zdaj.

- »Poljaki imajo še vedno žogo v kazenskem prostoru, toda **potem** je streljal, je žogo v stranski avt poslal Andrej Komac. Napaka slovenskih branilcev na levi strani, **potem** poizkus Smolareka, Handanovič je šel daleč ven iz svojih vrat, mu zap-, zmanjšal kot z desne strani v vratih levega, in **potem** s parado v daljši kot tudi žogo poslal do svojih soigralcev« (Prenos B. Janežiča, 100).
- »Torej, Boštjan Nachbar je zgrešil trojko. **Potem** pa slab napad tudi Hrvatov in Lakovič je šel hitro prek polovice. **Potem** umirja, Erazem Lorbek je na trojki, podaja Domnu. Torej, vse bolj bomo pogledovali proti uri, dve minuti 45 do konca tega srečanja. Lakovič na sedmih metrih, Erazem mu je postavil blokado. Lakovič **potem** v prodor in osebna napaka nad Lakovičem« (Prenos F. Pavšerja, 107).

Zaporedna uporaba leksema *potem* sicer ni pogosta, vendar primera nazorno prikazujeta njegovo prislovno rabo. SSKJ (1994) za prvi pomen prislova *potem* navaja, da izraža, da se dejanje zgodi po predhodnem dejanju. To je lepo razvidno že iz obeh primerov, torej najbolj takrat, ko poročevalec prislov *potem* uporablja za glagolom dogajanja (kadar je ta v sedanjiku, je zdajšnjost najbolj izrazita) oziroma za prislovoma *zdaj* in *sedaj*.

- »**Zdaj** so nekako metali iz neizdelanega meta, vendar so si **potem** ob izteku napada priborili s skokom nov napad« (Prenos F. Pavšerja, 105).

Po štirikrat pri vsakem od prenosov je bil prislov *potem* uporabljen za opisovanje preteklega dogodka. Lahko je šlo za dodatno opisovanje dogodka, do katerega je prišlo malo pred tem, kot denimo v delu prenosa po doseženem prvem голу slovenske nogometne reprezentance.

- »Tokrat pa znova, po izjemni akciji Miša Brečka, nekateri ga ne marajo, je **potem** v prostor po desnem krilu v kazenski prostor podal Zlatku Dediču, /.../ Izjemno milimetrsko, rafinirano natančna, filigranska podaja tam lepo Brečka proti Dediču, Dedič pa je **potem** udaril, ko je tekel stran od gola ...« (Prenos B. Janežiča, 96).

Dodatno opisovanje dogodka smo opazili tudi v delu prenosa, ko je F. Pavšer razložil, na kakšen način je prišlo do osebne napake hrvaškega košarkarja nad Boštjanom Nachbarjem in zakaj bo imel ta na voljo le dva prosta meta.

- »Najprej je naredil korak v stran namreč, **potem** je Planinič skočil na skok Nachbarju, Nachbar /.../ Torej, sodniki so ocenili, da je Planinič naredil osebno napako takrat, ko je bil Nachbar še na tleh, ko se je potegnil korak vstran, in da se je **potem** prepozno dvignil v met« (Prenos F. Pavšerja, 107).

Preostala uporaba leksema *potem* se nanaša na opisovanje dosedanjega poteka igre, podajanja informacij o tem, kako je prišlo do menjav v slovenski reprezentanci, ter, kako se je spreminjala igra posameznika ali ekipe. Razbrali smo tudi dve različni *vezniški rabi* leksema *potem*. Lahko gre za a) *naštevanje*:

- »Sicer pa največ, njegov brat Erazem, štirinajst točk, po osem Boštjan Nachbar in pa Jaka Lakovič. **Potem pa** je s sedmimi tu že Domen Lorbek« (Prenos F. Pavšerja, 105).
- »... vodi Slovaška s 16-imi točkami, Severna Irska s tekmo več jih ima 14, Češka s tekmo več 12, **potem pa** Poljska in Slovenija po 11, ...« (Prenos B. Janežiča, 95).
- »Več sprememb pri Poljaki, Boruc je v vratih, **potem pa** Bosacki, Gancarczyk, ...« (Prenos B. Janežiča, 95).

ali b) *potem signalizira različna pomenska razmerja med stavki*:

- »Pred koncem zadnjega četrtfinala čakamo še na zadnjega polfinalista, **potem** ko so v polfinalu že Rusi, Francozi in pa (...) oprostite, Srbi, Španci in pa Grki« (Prenos F. Pavšerja, 107).
- »Slovenci si niso predstavljali, da bi dobili najprej takoj gol tu v Ljudskem vrtu, da bi bilo potrebno **potem** zaostanek loviti« (Prenos B. Janežiča, 96).
- »Dedič je bil tisti, ki je raztekel Čeha, jih utrudil, zabil tudi gol že v 13. minuti, **potem pa** je bilo razmišljanje, ...« (Prenos B. Janežiča, 99).

3.2.4 Kazalci besedilne zgradbe

Tudi v tem poglavju si bomo pomagali s teorijo metabesedilnih elementov M. Smolej (2012), ki med drugim podrobno analizira besedilne vrste v spontanem govoru. Pri analizi metabesedilnih elementov gre za analizo jezikovnih sredstev, ki jih govorec uporablja za organiziranje besedila. Za našo analizo najbolj primerni so primeri *besedilnih povezovalcev*, ki v besedilih vzpostavljajo zvezo med določenim delom besedila in njegovim nadaljevanjem. M. Smolej (2012, 87) metabesedilne elemente razume kot *označevalce ali kazalce stopenj besedilne zgradbe*.

Kazalce besedilne zgradbe /.../ razumemo kot tista jezikovna sredstva, ki niso obvezni sestavni elementi vsebinske/smiselne ravni besedila, se pa na vsebinski ali strukturni osi besedila funkcijsko udeležujejo (niso sestavni deli izraznikov besedilnega sveta, ga pa preko vzpostavljanja razmerij med besedilnimi enotami gradijo in ohranjajo). Členijo besedilo (organizacija besedila) in tako skrbijo na zunanji besedilni ravni (ogrodje besedila) za nepretrgan smiselni besedilni most oz. smiselno neprekinjeno besedilno enoto (Smolej 2012, 111).

S tem se na kratko vračamo na že omenjene besedne zveze z močno besedilnopovezovalno vlogo (sedaj pa, in sedaj, zdaj pa, in zdaj, in v tem trenutku) ter jim dodajamo še signala *in potem* ter *potem pa*. V večini ti signali – M. Smolej v svoji knjigi omenja *in pol, no in potem, no pol pa* – izražajo predvsem sosledično nadaljevanje, osnovna naloga vseh *delilnih signalov nadaljevanja* pa je povezovanje predhodnih delov besedila z deli, ki sledijo (Smolej 2012, 120).

Kot zanimivost lahko omenimo še, da smo pri treh prenosih zasledili isti osnovni kazalec temeljnega začetka, *ja*, kar je stilna značilnost, ki jo poznamo tudi iz lastnih izkušenj. Tako kot še marsikatero jezikovno orodje, več podobnih bomo spoznali pri *poročanju z zadržkom*, lahko kazalec temeljnega začetka pomaga pri ureditvi govorne strategije. Predvsem pri F. Pavšerju smo opazili še eno značilnost ohranjanja nepretrganega smiselnega besednega toka. F. Pavšer je

18-krat uporabil leksem *no* (5-krat v povezavi z leksemom *zdaj*), ki se že po SSKJ (1994) v vezniški rabi navezuje na prej povedano in izraža prehod k drugačni misli, podrobna analiza pa bi najverjetneje pokazala, da ima tako kot pri analizi M. Smolej (2012, 123–124) vlogo kazalca novega začetka lahko tudi leksem *zdaj*.

- »Naši vodijo s 3:1, Ukić je šel v raketo, potem podal na desno stran Baniću, Banić je zadel torej za izenačenje na 3:3. V slovenskem napadu spet organizator igre Jaka Lakovič. Morda smo pričakovali, da bi ga tu in tam skušal kdo razbremeniti. **No**, nova osebna napaka nad Erazmom Lorbkom« (Prenos F. Pavšerja, 102).
- »Dva prosta meta je imel Nachbar. Prvega je zgrešil, drugega zadel. Slovenci so se približali na točko zaostanka. **No**, *zdaj* pa nov koš Hrvatov in tako vodijo že s 7:4« (Prenos F. Pavšerja, 103).

Vsi preostali poročevalci skupaj so leksem *no* uporabili le petkrat, kar kaže na to, da se moramo strinjati z M. Smolej, ki pravi, da je »k določenemu spontano govorjenemu besedilu potrebno pristopiti predvsem iz samosvojega, le njemu lastnega analitičnega zornega kota, in da je vsakršna vnaprejšnja primerjalna analiza lahko zavajajoča oz. napačna« (Smolej 2012, 127).

Besediloslovna analiza in raziskava besedilnih vrst bi bila zanimiva ne samo zaradi našega stališča, da moramo radijskemu športnemu prenosu dodati komponento spontanosti, temveč že zaradi bistvene razlike med govorjenim in pisnim jezikom, ki po T. Lengar Verovnik ne obstaja »na ravni glasovno-naglasne in leksikalne podobe, temveč na ravni skladnje, tj. na ravni oblikovanosti večjih enot besedila« (Verovnik 2009c).

Del diplomskega dela, v katerem razkrivamo poudarjanje zdajšnjosti v radijskem športnem prenosu, zaključujemo s podatkom, da je B. Janežič v povprečju enkrat na dve minuti omenil, katera minuta srečanja poteka, obenem pa je še nekajkrat naštel, v katerih minutah so bili doseženi goli, medtem ko je F. Pavšer natančno minuto tekme poslušalcem sporočil v povprečju enkrat na minuto. Zadnji dve minuti in pol košarkarskega prenosa je poslušalec 13-krat slišal, koliko minut je še do konca, in ko so ostale le še sekunde, je F. Pavšer odšteval tudi v sekundah, kar še poudarja dramatičnost športnega dogodka, ki se je bližal svojemu zaključku.

3.2.5 Tukajšnjost

Poudarjanje tukajšnjosti ni bilo tako pestro kot poudarjanje zdajšnjosti, zanimive pa so razlike, ki se pojavljajo med posameznimi poročevalci. Pri obeh najdaljših prenosih, košarkarskem in nogometnem, je bilo pogostejše kot poudarjanje tukajšnjosti z osnovnima prislovnoma *tu/tukaj* simbolično kazanje s prstom, ubesedeno z leksemom *tam*. B. Janežič ga je uporabil 23-krat, F. Pavšer 14-krat, v veliki večini pa je šlo za pravo prostorsko umeščanje, čeprav leksema *tu* in *tam* lahko nakazujeta tudi pomensko tukajšnjost/tamkajšnjost. F. Pavšer je enkrat uporabil tudi reklo *tu in tam*.

- »... Lakovič na trojki, udaril ga je **tam** s komolcem Ukić, brez osebne napake, Domen Lorbek je moral metati v zadnjih trenutkih, zadel je!!!« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »Ali mu bo glavni sodnik s Škotske Collum pokazal Dediču celo rumeni karton. **Tam** ga je opozoril in Dedič je dobil rumeni karton« (Prenos B. Janežiča, 96).
- »... Slovenci pa gredo v napad, **tam** pa je lepo Dedič podal žogo v napad za Kirma, v sredini je Novakovič, Kirm pošilja žogo, Novakovič trese mrežo!!!« (Prenos B. Janežiča, 97).

V »idealnem« radijskem prenosu, ki ga lahko poustvarimo le teoretično, bi namesto leksema *tam* poročevalec del tekmovališča, na katerem pride do omembe vrednega dogodka, natančneje opisal in nekajkrat se je v obeh prenosih to tudi zgodilo. Lahko pred ali pa za leksemom *tam*.

- »Sedaj pa (.) samo stranski avt **tam** za poljske nogometaše. Slovenci so želeli prekršek, prosti strel, po padcu Valterja Birse. /.../ To pa je stranski avt v višini njihovega kazenskega prostora, na levi strani poljske obrambe« (Prenos B. Janežiča, 96).
- »... žoga je na sredini pri Aleksandru Radosavljeviču, ki jo pošilja v napad na levo krilo, **tam** pa so napravili nad Dedičem, bil je to Żewlakow, prekršek, na levem krilu poljske obrambe, v višini kazenskega prostora, dvoboj dveh štirinajstic« (Prenos B. Janežiča, 97).
- »Zdelo se mi je, da bo ta žoga poletela v prazno, kajti visoko, skorajda na vrh table jo je vrgel Nicević, pa se je od **tam** odbila na rob obroča in prekucnila v koš« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »Prvi kot na tekmi, prvi kot za Slovenijo, prvi kot za Slovenijo na levi strani, ki ga je izvedel **sedaj tam** Andraž Kirm, pa **potem** je žoga letela na drugo vratnico ...« (Prenos B. Janežiča, 95).

V zadnjem primeru sta ob prislovu *tam* s krepko pisavo označena še že analizirana prislova *sedaj* in *potem*, medtem ko smo prislov *tu* in opisno oznako

tukajšnjosti v *Ljudskem vrtu* (ime nogometnega stadiona v Mariboru) med drugim opazili v kombinaciji z dvema aktualizatorjema (tej, teh). Podrobneje bomo besedilne aktualizatorje predstavili v nadaljevanju.

- »Veliko veselje v **Ljudskem vrtu**, na **tej** prelomni tekmi slovenske reprezentance v **teh** kvalifikacijah. Zrelostni izpit so nogometaši napravili **tu v Ljudskem vrtu**« (Prenos B. Janežiča, 101).

B. Janežič je 41-krat izrekel »v *Ljudskem vrtu*« in s tem izstopal pri poudarjanju tukajšnjosti. Tudi ko je 15-krat uporabil prislov *tu*, pa je ta največkrat v povezavi z imenom nogometnega stadiona; tj. »*tu v Ljudskem vrtu*«. Podoben stil ima R. Dolinšek, ki je štirikrat povedal, da se tekmovanje odvija v Poznanju (oz. na jezeru Malta nedaleč stran od Poznanja), vsakokrat pa je to storil v povezavi s prislovom *tukaj*, ki ga je sicer uporabil 10-krat oziroma v povprečju enkrat na petdeset sekund. Ob B. Janežiču (tukajšnjost poudari vsakih 36 sekund) je ponovno izjema najkrajše poročanje M. Pangerca, ki je tukajšnjost poudaril dvakrat na minuto, medtem ko je bilo v preostalih prenosih poudarjanja tukajšnjosti manj, najmanj v košarkarskem prenosu F. Pavšerja.

- »... in četverica z bratoma Pirih, Kolandrom in Rozmanom je **tukaj v Poznanju**, spoštovane poslušalke, poslušalci, osvojila bronasto kolajno. Kar se ni posrečilo našim v Pekingu, ko so ostali brez kolajne, je vendarle padlo **tukaj**« (Prenos R. Dolinška, 90).

Tudi B. Ličof je prislov *tukaj* uporabil v kombinaciji s krajem dogajanja (*tukaj v Berlinu*, *tukaj na Olimpijskem stadionu*) in s tekmovanjem (*tukaj v Berlinu*, na svetovnem prvenstvu). Ob javljanjih je poslušalce tudi pozdravljajal (atletski prenos je bil zaradi narave športne discipline edini večkrat prekinjen) »z *Olimpijskega stadiona v Berlinu*«, kar nas napeljuje na misel, da, kot pravi B. Pogorelec »/n/aglica povzroča, da se v trenutku govora odločamo za že pripravljene, v našem spominu že čisto avtomatizirane zveze« (Pogorelec v Zemljarič Miklavčič 2008, 93).

Še nekaj zadnjih primerov izražanja tukajšnjosti iz zaključka kajakaškega prenosa M. Pangerca.

- »Zlate kajakaške medalje in sedaj lahko tudi **tukaj** vidimo, kakšno veselje je **tam** med hrastniškimi navijači, ki so pripotovali **tu na severovzhod Španije**, /.../ Torej, veselje **tu v španskem Seu d'Urgellu**, mi v nadaljevanju programa na Valu 202 pa seveda tudi z izjavo novega slovenskega junaka« (Prenos M. Pangerca, 94).

Ob naštetih prislovih in prislovnih zvezah tukajšnjost in zdajšnjost po našem mnenju zaznamuje tudi *uporaba sedanjika*, ki je v športnem prenosu pogosto prvoosebni.

- »Ja, **smo pred drugim vrhuncem** za slovenski tabor, kajti na štartnih pozicijah je poravnanih šest najboljših četvercev brez krmarja« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Spoštovani in spoštovane, **smo na začetku** druge serije finala 12-ega svetovnega prvenstva v metu kladiva« (Prenos B. Ličofa, 91).

Uporabo prvo- in tudi drugoosebnih glagolskih oblik bomo v nadaljevanju poglavja o signalizatorjih predstavili še podrobneje, prej pa se bomo ustavili pri še enih pogostih deiktih, in sicer *besedilnih aktualizatorjih*.

3.2.6 Besedilni aktualizatorji

Že v uvodu v analitični del diplomskega dela smo poudarili, da je ena najpomembnejših metabesedilnih vlog kakovostnega radijskega športnega prenosa, in obenem tudi večine drugih oblik jezikovnega sporočanja, vloga prenašanja oziroma približevanja besedilnega sveta poslušalcu. Ta vloga pride do izraza pri signalizatorjih poudarjanja tukajšnjosti in zdajšnjosti, očitna pa je tudi ob uporabi besedilnih aktualizatorjev. Glede na njihovo pogostost v naši analizi si upamo trditi, da so besedilni aktualizatorji tudi sicer ena od temeljnih značilnosti vsakega radijskega športnega prenosa.

M. Smolej besedilne aktualizatorje opredeljuje kot leksikalna sredstva, ki »pretvarjajo (spreminjajo) slovarsko vrednost leksema, pred katerim stojijo, v konkretno referenco (pomen) oz. opravljajo vlogo usmerjevalcev/kazalcev na konkretnost/nekonkretnost oz. splošnost predstavljene reference« (Smolej v Zemljarič Miklavčič 2008, 95).

Ob analizi osmih obravnavanih samostalniških in pridevniških zvez oz. besedilnih aktualizatorjev (*en*) *tak*, *tist*, *un*, *en*, *nek(i)*, *tale* in *ta* (edini, ki opravlja tudi funkcijo določnega člana) M. Smolej še ugotavlja, da so te zveze v spontanem zasebnem govoru pogoste in zato na nek način »neopazne«, v nespontano tvorjenih, predvsem pisnih (knjižnih) besedilih pa bi bila njihova raba opazna in zaznamovana (Smolej 2006, 23).

T. Lengar Verovnik je v svoji doktorski disertaciji, kjer med drugim analizira tudi besedilne aktualizatorje pri radijskih dvogovornih novinarskih žanrih na Radiu Slovenija, zapisala, da aktualizatorja *un* v njenem gradivu ni bilo, prav tako ni bilo zgledov, v katerih bi bil *ta* znak določne oblike pridevniške besede, kot besedilni aktualizator tudi ni bil rabljen *tale*. Od najredkeje do najpogosteje rabljeni so bili *en*, (*en*) *tak(šen)*, *tist*, *ta* in *nek(i)*, pri čemer avtorica ni izpisovala tistih aktualizatorjev, ki so bili rabljeni kot sredstvo besedilne kohezije (T. Lengar Verovnik 2010, 176–180).

V analiziranih radijskih športnih prenosih bolj pogovornih aktualizatorjev in tistih, ki izražajo nedoločnost, nismo opazili (un, en, nek, tale). Do izraza sta prišla le aktualizatorja *ta* in *tisti*, ki sta bila velikokrat uporabljena tudi kot sredstvo besedilne kohezije. Bolj podrobno bomo predstavili referiranje na predmetnost oz. pojmovnost izven posamezne sekvence, čeprav tudi npr. *kataforična sredstva v neposrednem sobesedilu* po našem mnenju opravljajo več vlog in ne skrbijo le za besedilno kohezijo.

3.2.6.1 *Tisti*

Med tistimi besednimi zvezami z aktualizatorjem *tisti*, ki smo jih vključili v analizo, le redke ne opravljajo vloge pomoči premostitve časovne in (zaradi radijskega prenašanja v živo še bolj) prostorske oddaljenosti grajenega besedilnega sveta. M. Smolej (2006) je v enem od svojih strokovnih člankov izpostavila še medosebno oz. besedilno vlogo, ko govorec izraža pričakovanje, da sprejemnik ve, o čem govori. V našem primeru, v katerem ne gre za spontani pogovor oz. je analizirano besedilo enogovorno s komponento spontanosti, je to pričakovanje velikokrat izraženo implicitno. Zaradi prepletanja in dopolnjevanja besedilnih in medosebnih vlog, na kar od obeh raziskovalk opozarja predvsem M. Smolej, pa raje kot o klasifikaciji govorimo o poskusu klasifikacije. V različne skupine smo umestili 25 različnih besednih zvez z aktualizatorjem *tisti*.

a) *Anaforično sredstvo v neposrednem sobesedilu*

V teh primerih (našli smo 3 primere) je bolj ali manj edina vloga besedilnopovezovalna.

- »Novakovič pa je sedaj iz nedovoljenega položaja poizkušal streljati z glavo, ko je podal Birsa. Boruc je bil pravočasno na **tisti** žogi in tako ostaja v Ljudskem vrtu v 59. minuti pri vodstvu Slovenije z 2:0« (Prenos B. Janežiča, 99).
- »Na začetku druge četrtine šest točk Jake Lakoviča, potem pa se je vse skupaj nekako ustavilo. Po **tistih** šestih točkah Lakoviča še dve točki Erazma Lorbka in kasneje ...« (Prenos F. Pavšerja, 103).

Najpogostejša vloga aktualizatorja *tisti* je sicer ohlapna besedilna vezljivost, ko je *tisti* naveznik k nanašalnici, vendar izven neposrednega konteksta (*anaforično sredstvo v posrednem sobesedilu*, 12 primerov). Primere iz te skupine bomo glede na njihovo najmočnejšo metabesedilno vlogo razdelili v dve podskupini, ki ju bomo predstavili v nadaljevanju.

V primerih, ko ima aktualizator *tisti* vlogo *kataforičnega sredstva v neposrednem sobesedilu* (9 primerov) in s tem tudi besedilnopovezovalno oz. deiktično vlogo, lahko razberemo dodatne metabesedilne vloge, do katerih pride tudi, kadar aktualizator *tisti* ni ne anaforično in ne kataforično sredstvo (1 primer). Pri klasifikaciji smo se naslonili na opise vlog pri M. Smolej (2006) in T. Lengar Verovnik (2010) in vloge aktualizatorjev združili v tri skupine, in sicer od najšibkejše *metabesedilne vloge* do vloge, ki se zdi v odnosu med poročevalcem in poslušalcem najtrdnejša oz. najmočnejša:

- b) poudarjanje, izpostavljanje predmetnostne reference,
- c) usmerjanje na splošno znano pojavnost/predmetnost oz. označevanje skupnega sveta,
- č) pričakovanje govorca, da poslušalec ve, o čem govori.

Pri umestitvah dopuščamo možnost napake, saj bi do točnejšega namena uporabe besedilnih aktualizatorjev lahko prišli le s poglobljenimi intervjuji z analiziranimi poročevalci. Zagotovo se tu odpira možnost za nadaljnjo raziskavo.

b) Poudarjanje, izpostavljanje predmetnostne reference

Ta vloga je najbolj zastopana pri analiziranih samostalniških in pridevniških besednih zvezah, vendar naslednji dve skupini po našem mnenju predstavljata dele besedila z močnejšo imaginarno vezjo med poročevalcem in poslušalcem.

- »Začenja ponavadi odločno, sedaj spodbuja še **tisti** preostanek gledalcev, ki niso na njegovi strani, da naj ga aplavzom čim bolj ogrejejo, da bo njegovo kladivo že v prvem poizkusu zletelo prek 80 metrov« (Prenos B. Ličofa, 91).

V prejšnjem primeru je aktualizator *tisti* kataforično sredstvo s šibko vlogo poudarjanja oz. izpostavljanja predmetnostne reference. V naslednjem zgledu gre prav tako za napovedovanje (katafora), vloga poudarjanja oz. izpostavljanja predmetnostne reference pa je že močnejša.

- »**Tisti** nogometaš, ki je v igro vstopil po odmoru, Lobodžinski, je bil ob tej nenatančni, predolgi žogi prepočasen« (Prenos B. Janežiča, 99).

Najobičajnejša oblika kohezivne vezi v naši analizi je kazanje nazaj na predpostavljeno prvino, torej *anaforična koreferenca*. V naslednjih dveh primerih že lahko opazimo obe metabesedilni vlogi, predvidevamo pa lahko, da gre bolj kot za usmerjanje oz. označevanje, za poudarjanje oz. izpostavljanje. Izvenbesedilnega referiranja, razen edinega primera, ko aktualizator *tisti* ni bil rabljen kot nobeno sredstvo besedilne kohezije, ni bilo, večina referiranja pa je bila na predmetnost/pojavnost izven sekvence, torej izven neposrednega besedilnega konteksta. O tem, da je značilnost slovenskega četverca brez krmarja silovit finiš, in tudi o njegovih nesrečnih četrth mestih je poročevalec R. Dolinšek tako v svojem prenosu govoril že pred izpisanima izsekoma.

- »Sedaj pa **tisti** siloviti finiš ...« (Prenos R. Dolinška, 90).
- »Ali bodo naši imeli dovolj moči, ali bodo znova osvojili **tisto** nesrečno četrto mesto?« (Prenos R. Dolinška, 90).

c) *Usmerjanje na splošno znano pojavnost/predmetnost oz. označevanje skupnega sveta*

To skupino bi pravzaprav lahko razdelili na dve podskupini, saj gre pri usmerjanju na nekaj splošno znanega oz. označevanju skupnega sveta za dve povsem različni vlogi. A odločili smo se, glede na to, da v skoraj vseh primerih govorec z aktualizatorjem *tisti* poslušalcu pomaga premostiti prostorsko oddaljenost, da ti dve podskupini zaradi podobne intenzitete odnosa med poročevalcem in poslušalcem združimo.

- »Angleži, že nekaj let najboljši v tej disciplini, spomnimo se samo tiste, pred dolgimi leti **tiste** znamenite posadke Redgrave, Craknell, Pinsent in Foster, ki je bila nepremagljiva med četverci brez krmarja« (Prenos R. Dolinška, 89).

V zadnjem primeru je *tisti* obenem tudi kataforično sredstvo, zaradi dejstva, da je znamenito posadko takoj tudi naštel, pa predvidevamo, da poročevalec v tem primeru ni pričakoval, da bi poslušalec že pred naštevanjem točno vedel, o čem govori. Besedna zveza »*spomnimo se samo tiste*« prikazuje enega od načinov usmerjanja na splošno znano pojavnost.

- »Dolg met proti sredini igrišča, toda Poljaki višji v skoku, Koren pa je na **tej**, bolj nervozni tekmi, kot je bila **tista** v soboto, jasno, tu gre za točke in za svetovno prvenstvo, dobil skok, potem pa so Slovenci žogo izgubili« (Prenos B. Janežiča, 96).

Že smo pri anaforičnih sredstvih znotraj te skupine. V zadnjem zgledu sicer ni neposredne samostalniške zveze *tista tekma*, saj je poročevalec, da bi se izognil ponavljanju, upravičeno izpustil leksem tekma. Podobno kot pri poudarjanju zdajšnjosti, ko smo opazili dodatni poudarek ob sočasni uporabi prislovov *takrat* in *tokrat*⁹, pa lahko pri tem primeru vidimo dvojno uporabo aktualizatorjev *ta* in *tisti* (*tej tekmi/tista* v soboto).

- »In Planinič je dosegel koš, torej **ta** tehnična napaka Boštjana Nachbarja je naše stala štiri točke. Pa še **tisti** izgubljeni napad in zdaj Hrvati vodijo za devet« (Prenos F. Pavšerja, 103).

Oba aktualizatorja, *ta* in *tisti*, imata v tem primeru ob dvojni rabi tudi skupno vlogo besedilnih povezovalcev. O še bolj izrazitih kazalcih besedilne zgradbe smo več pisali v prejšnjem poglavju.

- »Jaka Lakovič, nekako neopazen po **tistih** zaporednih šestih točkah v nadaljevanju **te** druge četrtine« (Prenos F. Pavšerja, 104).

Če se z aktualizatorjem *tisti* poročevalec v radijskem športnem prenosu glede na analizo največkrat obrača v preteklost, pred ali po tem sedanost izraža z aktualizatorjem *ta* ali prislovom *zdaj*, kot se to zgodi v naslednjem primeru.

⁹ »Poljaki so bili dotolčeni že **takrat** v Wroclawu jeseni, toda Slovenci so odnesli vsega eno točko **takrat** s Poljske. **Tokrat** pa znova, po izjemni akciji Miša Brečka, ...« (Prenos B. Janežiča, 96).

- »Začenja se drugi polčas. Na črti prostih metov pa košarkar, ki je zaključil prvega, in sicer Domen Lorbek s **tisto** trojko, **zdaj** pa nadaljuje z dvema zadetima prostima metoma in Slovenija je le še pri šestih točkah zaostanka« (Prenos F. Pavšerja, 105).

č) *Pričakovanje govorca, da poslušalec ve, o čem govori*

- »No, dve kolajni pa sta vendarle padli, in sicer na svetovnih prvenstvih v Luzernu pred osmimi leti, Prelog, Kolander, Janša, Klemenčič, torej, v današnji posadki je od **tiste** četverice samo Mariborčan Rok Kolander, seveda spomnimo pa se lahko še **tistega** fantastičnega uspeha na olimpijskih igrah v Barceloni leta 92, ko so Janša, Mirjanič, Klemenčič in Mujkič nenadejano osvojili bronasto kolajno« (Prenos R. Dolinška, 89).

V izseku lahko opazimo dve uporabi aktualizatorja *tisti*. Prvi *tisti* ima najmočnejšo besedilnopovezovalno vlogo, pri drugem pa je pričakovanje govorca podkrepljeno s »*seveda, spomnimo pa se lahko še ...*«.

- »Vse svoje delo in treninge je podredil temu, da bi na svetovnem prvenstvu končno dokazal tudi slovenski javnosti, ki ga je mogoče pribila na križ po **tisti**, po **tistem** neuspehu na olimpijskih igrah, ko ni zmožel v finale« (Prenos M. Pangerca, 94).

Pri vseh zgledih v zadnji skupini gre za kataforična sredstva, saj so bila vsa anaforična sredstva v naši analizi znotrajbesedilna, z že prej slišano razlago oziroma omembo. Bolj kot o pričakovanju lahko govorimo o označevanju skupnega sveta, potem ko je poslušalec že dobil informacijo, ki se je zdela poročevalcu tako pomembna, da jo je vsaj še enkrat v besedilu ponovil oziroma predmetnost/pojavnost znova izpostavil. Pri zgornjem primeru je bilo pričakovanje izraženo posredno s »*končno dokazal slovenski javnosti ...*«, v naslednjih zgledih pa le z leksemoma *klasična* in *pričakovano*.

- »Tokrat pa peterka **tista** klasična, z organizatorjem igre Jako Lakovičem, Domnom Lorbkom, na krilu Boštjan Nachbar, pod obročem Erazem Lorbek in pa Primož Brezec« (Prenos F. Pavšerja, 102).
- »Kek, ki ima danes 48. rojstni dan, pa je potegnil **tisto** pričakovano menjavo v 18. (58. minuti, op. p.) minuti, Dedič z igrišča, Ljubijankič na igrišče« (Prenos B. Janežiča, 99).

Še zadnji primer aktualizatorja *tisti* in edini, pri katerem ni sledi besedilne kohezivnosti.

- »Podaja, met Šulerja, Mavrič ga je pravočasno podvajal in odvzel žogo, jo poslal Jokiču, Jokič pa mirno proti Šulerju, v osrčje obrambe, ne preveč **tista** pametna, teoretična žoga, toda ...« (Prenos B. Janežiča, 96).

T. Lengar Verovnik je v svoji analizi (2010) predstavila tudi drugo možno vlogo aktualizatorja *tisti* (kot kazalec oziroma blažilec govorčeve poimenovalne zadrege) in zgornji primer je edini, ki ga lahko uvrščamo tudi v to skupino. Vendar, tako kot to poudarja tudi M. Smolej (2006), vsak izmed aktualizatorjev opravlja različne besedilne in medosebne vloge, ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

3.2.6.2 *Ta*

T. Lengar Verovnik je za *ta* zapisala, da se je v njenem gradivu največkrat pojavljal v deiktični oz. besedilnopovezovalni vlogi, sorazmerno pogosto pa je opravljal tudi vlogo besedilnega aktualizatorja. Podrobneje obravnava primere, v katerih je opravljal:

- a) vlogo usmerjanja na splošno znano pojavnost oz. predmetnost,
- b) vlogo poudarjanja, izpostavljanja predmetnostne reference, ki je splošno razumljiva ali sama po sebi umevna (Lengar Verovnik 2010, 178–179).

V našem gradivu smo razbrali 150 pridevniških zvez z leksemom *ta*, ob tem, da smo se odločili, da stalnih besednih zvez, *ta hip*, *v tem trenutku* in *v teh trenutkih*, torej prislovnih zvez za označevanje sedanjega trenutka ne prištevamo zraven.

Pri vseh ponavljajočih se besednih zvezah, ki smo jim priča v športnem poročevalstvu, smo velikokrat pred dilemo, ali gre pri določenem jezikovnem orodju za mašilo. Za M. Kalin Golob je mašilo »vsako jezikovno sredstvo, ki ga v svojem govoru uporabljamo brez prave potrebe, ne vpliva na njegovo sporočilno, prepričevalno, pridobivalno, argumentativno ali estetsko raven« (Kalin Golob 2001, 74).

Velikokrat dilema ostaja tudi po razmisleku, a ker zaradi komponente spontanosti radijskemu športnemu prenosu »dovoljujemo« odstopati od sicer pričakovane norme knjižnega oz. knjižno-pogovornega jezika, se bomo tudi v nadaljevanju diplomskega dela terminu mašilo izogibali.

Med vsemi besednimi zvezami z leksemom *ta* jih je ena tretjina v pretežno besedilnopovezovalni vlogi. Kljub tej osnovni vlogi lahko opazimo še druge besedilne in medosebne vloge, ki jih bomo poskušali predstaviti v nadaljevanju. Pri prvih treh primerih ob uporabi aktualizatorja *ta*, ki še poudari predmetnostno referenco (v vseh treh primerih je to eden od akterjev dogajanja), lahko opazimo uporabo *perifraze*. Perifraze, T. Korošec jih sicer poimenuje ponovitveni izrazi, razume pa jih kot lepotni pojav, so jezikovno orodje, ko zaradi ubesedovalnih potreb večkrat uporabljeno nanašalnico poročevalec zamenja s sinonimom, sinonimnim opisom, sobesedilnim sinonimom, ali nadpomenko (Korošec 1998, 18).

Športniki, ki so jih poročevalci v prenosu velikokrat omenili, v primerih pa so zapisane perifraze, so kajakaš Peter Kauzer, nogometaš Milivoje Novakovič in poljski metalec kladiva Szymon Ziolkowski.

- »... kar je pravzaprav sedaj največji uspeh za **tega** 26-letnega Hrastničana, ki sedaj pogleduje samo še na progo, kjer je domačin Joan Crespo« (Prenos M. Pangerca, 94).
- »Novakovič že na petih kvalifikacijskih tekmah sedaj popolnoma nared, **ta** napadalec Kölna, ni dosegel gola za reprezentanco« (Prenos B. Janežiča, 95).
- »Prav zanimivo bo videti, kako mu bo to uspelo v petem poizkusu, **temu** olimpijskemu prvaku iz Sydneyja, ki je imel slabo izkušnjo na začetku letošnje sezone« (Prenos B. Ličofa, 91).

Kljub temu, da je vloga aktualizatorja *ta* tudi v naslednjih primerih le besedilnopovezovalna, je ponovno zanimiva uporaba nove besede za isto predmetnost, tj. poimenovalnega naveznika. Svež leksem je aktualiziran in kaže na željo po raznovrstnosti jezika, kar smo že nakazali pri perifrazah. M. Kranjc, ki je besedilne značilnosti javne govorjene besede opredelila na gradivu sej mariborskega Mestnega sveta, je ob pridevniških kazalnih zaimkih *takšen* (kakovostni) in *ta* (vrstni) opazila celo, da se najpogosteje pojavljajo skupaj s ponovno pojavitvijo ali delno ponovno pojavitvijo, kar je pripisala želji

govorečega po še večji jasnosti, natančnosti oz. nedvoumnosti (Kranjc 2005, 217). Spodnji primeri iz naše analize bolj kažejo na željo po pestrosti.

- »Planinič zdaj v levo stran Prkačinu, utekel je Nicevič in potem (.) ne, zadel je. Zdelo se mi je, da bo **ta** žoga poletela v prazno, kajti ...« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »Dva prosta meta za Nachbarja /.../ Boštjan Nachbar počasi, počasi zbira misli in zadel je tudi še **ta** drugi poskus« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »Sicer je dvakrat vrgel v tem prvem polčasu Domen Lorbek za tri točke, pred tem je enkrat zgrešil, no, **ta**, zadnji, še kako pomemben met, pa je Domen Lorbek zadel, to je njegova sedma točka« (Prenos F. Pavšerja, 104).

Če je pri zadnjem primeru vloga poudarjanja oz. izpostavljanja predmetnostne reference že močnejša in bi izpuščeni *ta* spremenil poslušalčev vtis, pa se še vedno zdi šibkejša kot pri primerih z aktualizatorjem *tisti*. Tako kot *tisti* je tudi aktualizator *ta* pogosto naveznik k nanašalnici izven neposrednega konteksta (*anaforično sredstvo v posrednem besedilu*), kot lahko vidimo v naslednjem primeru, kjer *ta* stoji pred leksemom *disciplina*, ki je takoj zatem poimenovana še v neposrednem besedilnem kontekstu. Drugi *ta* je le v besedilnopovezovalni vlogi.

- »Angleži, že nekaj let najboljši v **tej** disciplini, spomnimo se samo tiste, pred dolgimi leti tiste znamenite posadke Redgrave, Craknell, Pinsent in Foster, ki je bila nepremagljiva med četverci brez krmarja. Kasneje so **to** četverico zamenjali prav tako štirje, tudi olimpijski zmagovalci v Pekingu, James, Williams, Reed in Triggs-Hodge« (Prenos R. Dolinška, 89).

Preden bomo predstavili za radijsko športno poročevalstvo najbolj zanimivo skupino pridevniških besednih zvez z aktualizatorjem *ta*, bomo 11 primerov, kjer smo opazili prepletanje metabesedilnih vlog, razvrstili v dve skupini. Pri tem se bomo naslonili na klasifikacijo M. Smolej (Smolej v T. Lengar Verovnik 2010, 178–179).

a) *Aktualizatorji z vlogo usmerjanja na splošno znano pojavnost oz. predmetnost*

Pri prvih dveh primerih bi lahko rekli, da gre prav tako za označevanje skupnega sveta, ki je že bilo predstavljeno, saj je v obeh primerih poročevalec

slabo minuto pred analiziranim izsekom bodisi z enakim leksemom bodisi s podatkom opredelil kasneje aktualizirano pojavnost/predmetnost.

- »In recept za drugi polčas je prinesel **to** uvrstitev v polfinale« (Prenos F. Pavšerja, 108).
- »Samo dva veljavna meta v **tem** finalu, prvi 75 metrov in 41 in potem **ta** 77,45, kjer je bil dve seriji na tretjem mestu, na visokem tretjem mestu« (Prenos B. Ličofa, 92).

V drugem primeru je zanimiva uporaba elipse prav ob aktualizatorju.

- »Za prihodnje leto pa je v igri svetovno prvenstvo, zaenkrat tudi za slovensko nogometno reprezentanco, ki naj ne pregori nocoj v **tej želji**, ob priložnosti generacije, da bi napravila ob, na **tej** tekmi precej več« (Prenos B. Janežiča, 95).

Tudi v tem primeru sta bila uporabljena dva aktualizatorja. Drugi, ob leksemu *tekma*, spada v najštevilčnejšo skupino aktualizatorjev v analiziranih besedilih, ki jo bomo še predstavili.

- »Spoštovane poslušalke, spoštovani poslušalci, torej Slovaška je prva v **tej** skupini z devetnajstimi točkami, ...« (Prenos B. Janežiča, 101).
- »Vendar pa se je **ta** veteran očitno zbral in sedaj je edini pravi konkurent v **tej** konkurenci še osmih oziroma šestih, 78 in pa devet centimetrov« (Prenos B. Ličofa, 92).

Pogostost uporabe aktualizatorjev se med poročevalci precej razlikuje. V radijskem prenosu podobne dolžine je F. Pavšer uporabil 88 besednih zvez s pridevniškim kazalnim zaimkom *ta*, B. Janežič pa skoraj štirikrat manj (23 primerov). F. Pavšer je leksem s *ta* aktualiziral v povprečju trikrat na minuto, čemur se je v svojem precej krajšem prenosu približal tudi B. Ličof (30 primerov). Preostali so uporabljali manj aktualizatorjev. Razlike so torej večje kot pri pogostosti uporabe signalizatorjev tukajšnjosti in zdajšnjosti.

Tako kot pri poskusu klasifikacije aktualizatorjev *tisti* smo tudi pri aktualizatorjih *ta* združili usmerjanje na splošno znano pojavnost/predmetnost z označevanjem skupnega sveta, saj se glede na analizo ti metabesedilni vlogi najpogosteje prepletata. Kljub zapisanemu si naslednji primer zasluži samostojen prikaz. Ob izseku prenosa B. Ličofa, ki smo ga zaradi stilne bogatosti že izpostavili, po

izkušnjah ugotavljamo, da uporaba aktualizatorja dodatno pomaga pri zelo uspešni premostitvi prostorske oddaljenosti grajenega besedilnega sveta.

- »Priklon na levo, priklon na desno, aplavz pa z vseh tribun **tega** fantastičnega stadiona, kjer se je zbralo, recimo takole čez palec kakšnih 20 tisoč gledalcev« (Prenos B. Ličofa, 93).

b) Aktualizatorji z vlogo poudarjanja, izpostavljanja predmetnostne reference, ki je splošno razumljiva ali sama po sebi umevna

Glede na prejšnje poglavje v tej skupini, ob pomoči klasifikacije M. Smolej, vlogi poudarjanja, izpostavljanja predmetnostne reference in vlogo pričakovanja govorca, da poslušalec ve, o čem poročevalec govori, združujemo.

- »Center Lončar, denimo kar štiri asistencje. To je **ta** centrska igra, ko imajo Hrvati še podajo več pod obročem in pridejo do lahkega zaključevanja« (Prenos F. Pavšerja, 105).
- »Ukić je šel zdaj v prodor mimo Lakoviča in znova je zadel. Torej, Ukić dobiva **ta** interni dvoboj dveh Barceloninih košarkarjev« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »Torej, nič ni od **te** silovite obrambe slovenske, najboljše na tem evropskem prvenstvu, resda ...« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »Spet ni zdržal pritiska in očitno ni v **teh** letih, ki so uspešna za Primoža Kozmusa, njegov pravi tekmelec na pravih tekmah« (Prenos B. Ličofa, 93).
- »Lahko izbira, ali bo postal evropski prvak, mislim pa, da svetovni rekorder ne bo, kajti nivo **teh** metov je enostavno precej precej nižji kot je svetovni rekord Yuriya Sedykha« (Prenos B. Ličofa, 93).

c) Časovni aktualizatorji

Predstavili smo že, kako pogosto, in s tem tudi pomembno, se zdi v radijskem športnem prenosu signaliziranje tukajšnjosti in zdajšnjosti. V prenosu F. Pavšerja pa smo zaznali tudi časovno aktualiziranje s *ta*.

- »Torej, tri točke slovenskega naskoka, dolga bo **ta** zadnja minuta« (Prenos F. Pavšerja, 108).

Poročevalec je skupaj osemkrat uporabil še: *te štiri minute, to minuto 45 sekund, v teh minutah, v teh petnajstih sekundah* in *te trenutke*. Tudi to jezikovno orodje pomaga pri prenašanju oziroma približevanju besedilnega sveta poslušalcu. To počnejo tudi aktualizatorji v zadnji skupini, ki smo jo

oblikovali šele po izpisu in podrobni primerjavi vseh leksemov v prenosih, ob katerih stojijo aktualizatorji *ta*.

č) *Aktualizatorji z vlogo opredeljevanja časovnega/predmetnega/pojmovnega okvira okrog zdajšnjosti*

Predpostavljamo, da do tako velikega števila besednih zvez (88), ki spadajo v to skupino, prihaja zaradi več razlogov, poleg že predstavljenih metabesedilnih vlog, ki jih opravljajo. Ponovno se lahko spomnimo B. Pogorelec (Zemljarič Miklavčič 2008, 93), ki pravi, da se zaradi naglice velikokrat odločamo za v našem spominu čisto avtomatizirane zveze. Obenem avtomatizirane besedne zveze pomagajo pri ureditvi govorne strategije. Proces oženja k zdajšnjosti oziroma uporabo različnih besednih zvez s *ta*, ki služijo tudi za orientacijo poslušalca v dogodku, je najbolje ponazoriti kar s primeri. Prvi so vzeti iz štirih prenosov (z izjemo prenosa F. Pavšerja).

- »Čestitke vsem, ki so sodelovali z njim, in so znali v zanj **tem** težkem letu, ...« (Prenos B. Ličofa, 93).
- »To je bila druga (.) finalna disciplina, sedaj pa morda tista finalna tekma, ki smo jo najbolj pričakovali, kajti glede na vse rezultate v **tej sezoni** in tudi ... « (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Lepo vzdušje za prelomno tekmo v **teh kvalifikacijah**« (Prenos B. Janežiča, 95).
- »Peter Kauzer, veseli se tam v izteku, v cilju pravzaprav, neverjetno energično veselje, padel mu je najbrž tudi kamen od srca, kajti zelo si je želel medalje in uspeha na **tem svetovnem prvenstvu**« (Prenos M. Pangerca, 94).
- »Za svoj drugi poskus pa je že pripravljen domači junak **tega tekmovanja**, ...« (Prenos B. Ličofa, 91).
- »Veliko veselje v Ljudskem vrtu, na **tej** prelomni **tekmi** slovenske reprezentance v teh kvalifikacijah« (Prenos B. Janežiča, 101).
- »Zagotovo je sposoben vreči kladivo prek 80 metrov in prevzeti vodstvo tukaj na olimpijskem stadionu, kjer **to predstavo** gleda kakšnih 15 tisoč gledalcev« (Prenos B. Ličofa, 91).
- »Ritem igri je nekoliko upadel v nadaljevanju, v drugem delu **tega prvega polčasa**« (Prenos B. Janežiča, 97).
- »Samo še trije tekmovalci so ostali do konca **tega velikega finala**« (Prenos B. Ličofa, 92).

Izstopata pestrost pri B. Ličofu, ki je med desetimi primeri uporabil šest različnih leksemov (leto, sezona, svetovno prvenstvo, tekmovanje, finale, predstava) in ponavljanje pri B. Janežiču, ki je za štirinajst od petnajstih primerov aktualiziral le dva leksema (tekma, kvalifikacije).

Vse aktualizirane lekseme M. Pangerca in R. Dolinška v tej skupini uporabljajo tudi preostali poročevalci, med katerimi po pestrosti in še bolj po množičnosti izstopa košarkarski prenos F. Pavšerja. Skoraj sedemdeset odstotkov vseh njegovih aktualiziranih besednih zvez (59 od skupaj 88) smo uvrstili v to zadnjo skupino. Način poročanja in specifika športa sta tudi tu prišla do izraza in tako se je F. Pavšer z oženjem najbolj približal točki zdaj. Tokrat bomo le našli primere (*prvenstvo, srečanje/dvoboj, polčas, četrtina, minuta odmora, napad*), kot zgled pa izpostavili izsek, pri katerem lahko opazimo aktualizatorje s štirimi različnimi leksemi iz te skupine.

- »Ukić organizira **ta napad**, odkriva se mu Planinić, pod obročem sta Kasun in pa Banić, na krilu pa Rozić. To je peterka hrvaške reprezentance na začetku **tega** četrtfinalnega **srečanja**. Kakih 6000 gledalcev spremlja **ta dvoboj**, blizu 2000 je Slovencev, in kar dobro jih je slišati tukaj, tako da (.) po tem, ko smo na **tem prvenstvu** bili, lahko rečemo, dvakrat na tujem parketu, proti Litovcem in proti domačim Poljakom, na vseh ostalih srečanjih Slovenci igrajo pred svojim občinstvom« (Prenos F. Pavšerja, 102).

Pogosto uporabo aktualizatorjev pri F. Pavšerju podkrepi podatek, da je leksem *prvenstvo* aktualiziral 11-krat, medtem ko je neaktualiziran ostal le enkrat. Tudi leksem *srečanje*, ki je v besedni zvezi z aktualizatorjem *ta* kar 22-krat, je na drugi strani prav tolikokrat ostal neaktualiziran oziroma je petkrat uporabljen še v besedni zvezi *današnje srečanje*. Vsa do sedaj predstavljena jezikovna orodja med drugim skrbijo za približevanje besedilnega sveta poslušalcu. V posebni funkciji približevanja, celo združevanja, pa je pogosta uporaba prvo- in drugoosebnih glagolskih oblik med poročevalci. Z njihovimi posebnostmi v okviru radijskega športnega prenosa se bomo ukvarjali v naslednjem poglavju.

3.2.7 Skupni in omejeni sporočanješki krog

Dihotomija *mi-oni* je v športnem novinarstvu, še posebej ko gre za reprezentančne selekcije v ekipnih športih, vseprisotna. O medijski konstrukciji nacionalizma v športnih dogodkih je na primeru »sosedskega« nogometnega in rokometnega reprezentančnega dvoboja Slovenije in Hrvaške v svoji diplomii pisal Matija Stepišnik (2006). Z diskurzivno analizo nekaterih slovenskih in hrvaških tiskanih medijev je prišel do ugotovitve, da je v tekstih prisoten profesionalno-etično nedopusten vdor elementov politike in nacionalnih tem, kar vodi v porast nacionalističnih elementov (Stepišnik 2006, 82).

Prvoosebno pripovedovanje, ko gre za zmago »njihove« ekipe, je predvsem v tujini med »pravimi« navijači izjemno popularno. Na klubski ravni je v Sloveniji tega manj, interno priporočilo na Radiu Slovenija je, da se temu popolnoma izogibamo, medtem ko je jezikovno opredeljevanje strani dovoljeno, ko gre za tekmovanja, kjer športniki predstavljajo barve slovenske reprezentance. Eden od analiziranih poročevalcev se sicer poskuša izogibati vzpostavljanju *skupnega* in celo *omejenega sporočanješkega kroga* (pojma razložimo v nadaljevanju), vendar priznava, da ga na velikih tekmovanjih preprosto rado »zanese«. Podoben razmislek v angleški literaturi ponuja Rowe, ki športnoporočevalski *mi* primerja s političnim *mi* (politik kot del ljudstva), le da se poročevalci z jezikom vzpostavljajo kot oči, ušesa in glas športno-medijskega občinstva. Rowe dodaja, da je vzpostavljanje *nas in njih* lažje v mednarodnem športu. »Ko splošno prepoznavni „oni“ obstajajo kot predstavniki drugega športnega naroda /.../, dobi poročevalec dovoljenje, da prekine z vsakim pretvarjanjem o novinarski objektivnosti« (Rowe 1999, 101–102).

Če se vrnemo k raziskavi M. Stepišnika, se nam zdi zanimiva njegova ugotovitev, da je dihotomija *mi-oni* v hrvaškem tisku diskurzivno manj radikalna, medtem ko je uporaba 1. osebe množine (smo, igramo, naredimo ipd.) bolj pogosta (2006, 69).

Glede na značilnosti analiziranih prenosov, ki smo jih že opazili in predstavili v diplomskem delu, ni nikjer prihajalo do takšnih razlik med posameznimi

poročevalci, kot prav pri uporabi osebnih in osebnosvojilnih zaimkov ter prvo- in drugoosebnih glagolskih oblik.

Relacijskih besed (sosednji, nasproten), kot jih predstavlja Korošec (1998), nismo zasledili. Pojem *skupni sporočanješki krog* (v nadaljevanju SSK), ki je izvirno Koroščev, sicer potrebujemo zaradi vsebine poročevalskih besedil, ki »lahko nekatere izseke iz objektivne stvarnosti zajema tako, da predmeti govora (denotati) niso poimenovani, ampak nanje kažejo nanašanješke besede« (Korošec 1998, 161). Korošec termin SSK uvaja za »uistosmerjenost treh sporočanjeških spremenljivk v sporočanješko okoliščeino« (1998, 162). Te sporočanješke spremenljivke so poročevalski vir, besedilo in naslovniki. »SSK se ne prekriva z javnostjo (oz. javnostmi), v določenih sporočanjeških okoliščeinah pa samo delno z naslovniki in občeinstvom ter slovničnimi oznakami udeleženci, govoreči, ogovorjeni, vendar jih lahko zajema« (Korošec 1998, 162). Tudi v tem poglavju ne moremo mimo tukajšnjeosti in zdaješnjeosti, o katerih v luči radijskega športnega prenosa radi govorimo, saj se SSK pojmuje »kot izkustvena predstava, ki v poročevalskem poteku iz uistosmerjenosti vseh treh spremenljivk /.../ vzpostavlja tukajšnjeost in zdaješnjeost sporočanješkega stika« (Korošec 1998, 163). Po Korošcu (1998, 161–173) prvoosebni morfemski navezniki glagolskih oblik kažejo na:

- a) skupinskega posrednika,
- b) omejeni sporočanješki krog (OSK),
- c) skupni sporočanješki krog (SSK).

*Besedilno in za dojeanje SSK važno vlogo osebnih zaimkov in glagolskih oblik bi opisali takole: prvo- in drugoosebne množinske oblike (slednje precej redkeje) imajo izvenbesedilno vlogo in se, za razliko od tretjeosebne, ki v besedilu tvorijo **sovezne pare in nize**, tj. razmerja nanašanješka←naveznik(i), nanašanje na prvine izven besedilne predmetnosti; ker je predmet govora nepoimenovan, je lahko različen tudi znotraj istega besedila in čeprav nanj kažejo iste oblike kazalnikov. Zato se nanašanješka istovetnost vzpostavlja prek kazalnikov SSK (Korošec 1998, 164).*

3.2.7.1 Skupinski posrednik

V teh primerih je po Korošcu (1998, 165–166) uporaba 1. osebe množine izrazito pragmatično sredstvo, kar Korošec sklepa iz pogoste uporabe glagolov *omeniti*, *spregovoriti*, *seznaniti* in *vabiti*. Gre za to, da se govorec ne izpostavlja kot tvorec sporočila, temveč le kot njegov posrednik, *mi* torej lahko enačimo z Radiem Slovenija, marsikdaj pa gre tudi za množino skromnosti, kar lahko razumemo tudi kot neke vrste leksikalno kritje¹⁰, ki je tudi sicer prisotno v medijskih in znanstvenih tekstih.

- »In v tem trenutku, ko Španec na vmesnem času zaostaja že skoraj slabih pet sekund, lahko **potrdimo**, če se ne bo kaj zgodilo, sedaj še en dotik v spodnjem delu proge, da je Peter Kauzer novi svetovni prvak, **govorimo** v kajaku« (Prenos M. Pangerca, 94).

Uporaba množine, ko gre pravzaprav za enega govorca, je značilna za vse poročevalce. Lahko gre za uporabo stalne besedne zveze in obenem za vzdrževanje stika s poslušalcem.

- »**Ponovimo** še enkrat, pred nekaj minutami v finalu dvojnih dvojcev, brata Jan in Luka Špik na petem mestu« (Prenos R. Dolinška, 89).

Še nekaj primerov, v katerih je razvidno, da je *mi* enako Radio Slovenija, čeprav gre v prvem primeru zares za sodelovanje več poročevalcev.

- »2:0 je v 60. minuti med Slovenijo in Poljsko, ko je igra prekinjena, **mi** pa **gremo** ob igrišču« (Prenos B. Janežiča, 99).
- »**Mi** se bomo spet **oglasili**, ko bo na vrsti začetek tretje serije« (Prenos B. Ličofa, 91).
- »In **upamo**, da **bomo** čim prej pred mikrofone Radia Slovenija dobili olimpijskega in sedaj tudi aktualnega svetovnega prvaka v metu kladiva, Primoža Kozmusa« (Prenos B. Ličofa, 93).

Zaradi narave radijskega športnega prenosa v to skupino uvrščamo tudi prvoosebni obliki glagola *videti* v sedanosti in preteklosti; pri Korošcu bi to že spadalo med kazalce OSK. Na Radiu Slovenija se zaradi govorno-slušnega posrednika uporabi glagolov *videti* in *pogledati* nekateri izogibajo. Za Korošca (1998, 166) pa je raba glagola *pogledati* (*poglejmo*) nezaznamovana, čeprav

¹⁰ Več o sredstvih leksikalnega kritja v 3.3.

kot primera navede zgleda, v katerih govorec vabi poslušalca, da skupaj *pogledata* v vsebino prihodnje rubrike oziroma oddaje.

- »V prvi seriji pa nismo **videli** nič posebnega. /.../ Kakorkoli že, **videli** bomo, kaj je v tem metu naredil Markus Esser« (Prenos B. Ličofa, 91).
- »Čeprav Erazem Lorbek še ni dobil žoge, pa veliko prerivanja še naprej **vidimo** v tem dvoboju« (Prenos F. Pavšerja, 102).

Diskurzivna analiza radijskega športnega prenosa sicer ni predmet naše diplomske naloge, vendar je ob glagolu *gledati* in njegovih pomensko sorodnih leksemih zanimiv tudi ta vidik. Andrew Tolson izpostavlja del radijskega športnega prenosa, ko eden od obeh nogometnih poročevalcev britanskega radia BBC 5 Live (v tujini in tudi pri nas na javni televiziji je v navadi delo v poročevalskem paru) vzklikne »P-poglej Kamaarka!«¹¹ Tolson se sprašuje, koga pravzaprav poročevalec v tem primeru naslavlja; sokomentatorja, samega sebe? Uporaba tega leksema poudarja poslušalčevo slepoto in ga s tem oddaljuje od dogodka, oziroma je edina možnost vživljanja v dogodek za poslušalca le še prek izkustva poročevalskega para. Tolson citira Crisella, ki pravi, da smo poslušalci sicer v družbi poročevalcev, še natančneje pa smo »prisluškovalci njihovih odzivov«. Iz tega sklepa, da gre pri Crisellovem pojmu druženja pravzaprav za »zapleten koncept, pri katerem domišljijsko sodelovanje temelji ravno na fizični odsotnosti poslušalcev«. Poudarjanje te odsotnosti tako na radiu postane nujni del celotne izkušnje (Tolson 2006, 107–108).

3.2.7.2 Omejeni sporočanjejski krog (OSK)

Od ločevanja k združevanju, saj gre pri naslednji skupini že za prvoosebne množinske oblike glagolov, »katerih pomenska vsebina je taka, da ne kaže izključno na dejavnost govorca, zato je k njej mogoče pritegniti naslovnike«. Kazanje na množino sodelujočih je značilno za vzpostavljanje govornega stika, glavna razlika med OSK in SSK pa je, da OSK po sporočanju razpade (Korošec 1998, 166–167).

¹¹ »L-look at Kammark!« (Tolson 2006, 107).

Uvajanj OSK je več vrst. Lahko gre tudi tu za napoved programa.

- »Kaj je to pomenilo na vodi, **bomo** lahko **slišali** potem, (.) v izjavah naših veslačev« (Prenos R. Dolinška, 90).
- »Boris Ličof se tam že rokuje z Juretom Zdovcem, mu čestita, čestitamo mu tudi mi, in upam, da **bomo** kmalu **slišali** njune besede« (Prenos F. Pavšerja, 108).

V naslednjih primerih gre že za zблиževanje poročevalca s poslušalci, množina pa je v vlogi orientacijskega kazalca ali posrednega vabila poslušalcem k skupnemu doživljanju.

- »Ja, **smo** pred drugim vrhuncem za slovenski tabor, kajti na štartnih pozicijah je poravnanih šest najboljših četvercev brez krmarja« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »To je bila druga (.) finalna disciplina, sedaj pa morda tista finalna tekma, ki **smo** jo najbolj **pričakovali**, kajti ...« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Spoštovani in spoštovane, **smo** na začetku druge serije finala 12-ega svetovnega prvenstva v metu kladiva« (Prenos B. Ličofa, 91).
- »Nenavadno, tudi pet poizkusov je končalo izven sektorja, tako da **imamo** uvrščenih samo sedem tekmovalcev« (Prenos B. Ličofa, 91).
- »50:44, sredi tretje četrtine **smo**« (Prenos F. Pavšerja, 106).
- »Redko **doživimo**, da trener pošlje na parket vseh dvanajst svojih košarkarjev« (Prenos F. Pavšerja, 105).
- »Pred koncem zadnjega četrtfinala, **čakamo** še na zadnjega polfinalista, potem ko so v polfinalu že ...« (Prenos F. Pavšerja, 107).

Naslednjo stopnjo bi lahko opisali kot poskus združevanja poročevalca in poslušalcev v navijača, ki želi slovenski reprezentanci le najboljše.

- »Torej spoštovane poslušalke in poslušalci, **veselimo** se vsi skupaj« (Prenos R. Dolinška, 90).
- »**Ne bomo** še **slavili** nove slovenske kolajne na svetovnih prvenstvih« (Prenos B. Ličofa, 92).
- »Šest točk torej le še zaostanka, **veselimo se** tega, kajti bilo jih je že petnajst« (Prenos F. Pavšerja, 105).
- »Torej, 67 65, izid, ki **nam** je še kako všeč« (Prenos F. Pavšerja, 108).

Sicer bi pri naslednjih dveh primerih morda lahko šlo tudi za uporabo množine v vlogi skupinskega posrednika, vendar smo se odločili, da zaradi svojega pomena ti glagoli v prvi osebi opravljajo vlogo zблиževanja/združevanja.

- »Bodi dovolj, (.) **oddahnimo** si (.) in (...) **upamo** ...« (Prenos B. Ličofa, 93).
- »Torej, lažje, lažje **bomo zadihali**« (Prenos F. Pavšerja, 104).

S primeri poskušamo prikazati, da je v živem poročevalskem delu marsikdaj izražena želja po vzbujanju občutkov pripadnosti in povezanosti oziroma gre v športnem poročevalstvu lahko kar za stopnjevanje navijaškega razpoloženja, ki je v analiziranih primerih tako pogosto tudi zato, ker smo za radijski športnoročevalski vzorec vzeli nekaj največjih uspehov slovenskih športnikov v letu 2009. Do skupnega sporočanjejskega kroga, katerega obstoj lahko torej nakazujejo navezniki na besede kazalnika (kazalnik je lahko zemljepisni, narodnostni, družbenopolitični, kulturno-zgodovinski ipd.) v 1. osebi osebnih in osebnosvojilnih zaimkov, sploh še nismo prišli (Korošec 1998, 172).

Uvajanje OSK je sicer značilno za tri od petih analiziranih poročevalcev. Pri B. Janežiču, kjer le v enem primeru posredno nakazuje na OSK, je zanimivo tudi to, da se izogiba uporabi v športnem novinarstvu sicer pogostega osebnosvojilnega zaimka *naš*. Tudi množine skromnosti, ki smo jo lahko opazili pri vseh ostalih poročevalcih, nismo zasledili.

3.2.7.3 Skupni sporočanjejski krog (SSK)

Najznačilnejše je njegovo uvajanje z osebnosvojilnim zaimkom *naš*, ki je pogosto pri treh poročevalcih, najpogostejše pa pri veslaškem prenosu R. Dolinška, ki je člane slovenskega veslaškega četverca kot naše poimenoval 23-krat oziroma v povprečju vsakih 23 sekund. Uporaba se podobno kot uvajanje zdajšnjosti še stopnjuje tik pred zaključkom veslaškega prenosa.

- »**Naši** pa sedaj silovit finiš, nevarni Čehi, ali **naši** ali Češka?! Mislim, da imajo **naši** prednost. Slovenija za zavesljaj ali dva pred Češko. Pelje se kolajna, kolajna bo **naša!**« (Prenos R. Dolinška, 90).

Če nekoliko zaokrožimo, potem je v preostalih dveh prenosih do uporabe osebnosvojilnega zaimka za 1. os. mn. prišlo v povprečju enkrat na minuto in pol. Veslaški prenos je tudi edini, kjer je bil osebnosvojilni zaimek *naš* pogostejši od nacionalnih poimenovanj (Slovenci, Slovenija, slovenski tabor, slovenska posadka, slovenski nastopi). Naštejemo lahko še nekaj samostalnikov, ki jih uvaja osebnosvojilni zaimek, čeprav je v dveh od treh prenosov zaimek *naš* najpogostejše kar *posamostaljeni osebnosvojilni zaimek*,

kar lahko razberemo že v zgornjem primeru (prvak, Primož Kozmus, rekorder, košarkarji, reprezentanca, napad, veslači, posadka, četverica, fantje ...).

SSK je redkeje vzpostavljen s prvoosebno množinsko obliko glagolov. Zlahka ga razpoznamo, ko ga v vlogi relacijske besede uvaja *Hrvaška*, *Hrvati*, velikokrat pa do vzpostavljanja SSK prihaja tudi ob hkratnem nagovoru.

- »Kdo bi si mislil, da bomo ob zaključku prvega polčasa veseli, da za **Hrvaško zaostajamo** le osem točk« (Prenos F. Pavšerja, 105).
- »Oziroma, torej, posest žoge, ki, za katero so zdaj na vrsti mislim da **Hrvati**, vendar kakorkoli obrnemo, **našim** je to prineslo en nov napad, kajti **Hrvati** bi tako ali tako imeli žogo na začetku zadnje četrtine. Tako pa jo imajo zdaj, **mi** pa namesto njih na začetku zadnje četrtine, v kolikor ne bo več nove, nove mrtve žoge« (Prenos F. Pavšerja, 105).
- »Znova smo bili na trnih, vendar zdaj **smo blizu kolajne**« (Prenos F. Pavšerja, 108).
- »*Spoštovane in spoštovani*, prvič v zgodovini slovenske atletike **imamo** svetovnega prvaka« (Prenos B. Ličofa, 92).
- »To, da **bomo imeli** kdaj svetovnega in olimpijskega prvaka niso bile, *spoštovane in spoštovani*, niti sanje najbolj optimističnih privržencev slovenske atletike. Nikoli. To **vam** lahko **povem**« (Prenos B. Ličofa, 92).

3.2.7.4 Nagovori

Za funkcijo *nagovorov* uporabljamo terminologijo M. Kranjc (2004) in jih označujemo kot še ena od sredstev za vzpostavljanje in ohranjanje stika, v našem primeru poročevalca s poslušalci. Korošec (1998, 165) takšen pozdrav oz. nagovor poslušalcev imenuje ogovorni frazeologem, ki je vsaj na začetku in ob koncu pogost za večino radijskih športnih prenosov. Nakazali smo že, da do njega pogosto pride tudi v trenutkih največjih uspehov, ob evforiji, ki jo poročevalec želi deliti s poslušalci in jih zato posebej nagovori, bodisi z ogovornim frazeologem bodisi z uporabo drugoosebne glagolske oblike.

- »To bi bila šele tretja. Ali pa že, **kakor hočete**, slovenska kolajna na svetovnih prvenstvih« (Prenos B. Ličofa, 92).

Zanimiva se nam zdi ugotovitev P. Pivec (2004, 268), da so glede na njene izkušnje voditelji, ki pogosteje izrabljajo jezikovne možnosti vzpostavitve OSK, poslušalcem bližje kot tisti, ki jih ne. O čem podobnem glede na našo vrsto analize pri radijskem športnem prenosu, v povezavi s SSK, OSK in tudi nagovori, težko sklepamo.

3.2.7.5 Posebnosti

Pogosto je tudi prehajanje med poimenovanjem reprezentance z nazivom in z osebnosvojljnim zaimkom.

- »Tri točke **slovenske** prednosti (.) in zares, (.) **naši** so vztrajali in našli so svojo igro, ki jih je krasila na tem evropskem prvenstvu. 53:50, vodstvo **slovenske** reprezentance. Daleč je še zmaga, vendar pa, igra je tu, našli so pravi recept **naši** proti hrvaški reprezentanci, kajti nikakor niso mogli ustaviti Hrvatov« (Prenos F. Pavšerja, 106).

V košarkarskem prenosu, kjer smo našli največ različnih oblik uvajanja OSK in SSK, smo zasledili tudi stilističen korak dlje od le namena poročevalca, da bi pri poslušalcih vzbudil občutek povezanosti in pripadnosti isti skupini, torej košarkarskih navijačev oziroma Slovencev. Do popolnega slovničnega poistovetenja je prišlo v trenutku, ko se je izrazito slab športni položaj začel spreobračati v boljšega, tj. ob koncu prvega polčasa. In takrat je prišlo do stilističnega preobrata, ki ga lahko imenujemo kar: »Reprezentanca, to sem jaz!«

- »**Bili smo** v pripravljenosti, kako se braniti, kaj početi« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »Torej, osem točk razlike, povsem nekaj drugega kot trinajst ali več, kot **se nam je obetalo**« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »Na drugi strani v hrvaški reprezentanci **nam** ogromno težav povzroča Roko Leni Ukić, šestnajst njegovih točk, tudi tri asistence« (Prenos F. Pavšerja, 105).

Med glagoli v prvoosebni obliki, ki jih uporabljajo poročevalci v naši analizi, so *upati*, *misliti* in *povedati* s sopomenkami, vendar je predvsem *upam* pogosto že v funkciji poročanja z zadržkom, h kateremu se obračamo pred koncem raziskovalnega dela diplomske naloge.

3.3 POROČANJE Z ZADRŽKOM

Omenili smo že nekatera orodja, ki pridejo poročevalcem prav pri urejanju govorne strategije (kazalec temeljnega začetka *ja*, avtomatizirane besedne zveze). Trenutek razmisleka lahko omogočajo tudi sredstva pomenskega premora – za mašila jih bomo v radijskem športnem prenosu označili šele ob njihovem očitnem ponavljanju – in *sredstva leksikalnega kritja*, ki prav tako ne prekinejo besedila, kar je za radio osnovnega pomena.

Pojem *hedging* je iz angleške literature v slovensko prenesla T. Lengar Verovnik (2009b). Zanj so sredstva leksikalnega kritja orodja, s katerimi govorec signalizira sogovorniku/poslušalcu, da mora izbiro izraza ali vsebine, ki sledi, jemati »z rezervo«. S sredstvi leksikalnega kritja torej govorec nakaže zadržke glede oblike, tj. forme in jezikovnih sredstev, in/ali vsebine povedanega (Verovnik 2009b).

3.3.1 Klasifikacija

Pojem za potrebe predstavitve analize primerov športnega radijskega prenosa razširjamo s sredstev leksikalnega kritja. Kot poročanje z zadržkom, poleg a) definicije sredstev leksikalnega kritja T. Lengar Verovnik (2009b) razumemo naslednja jezikovna orodja:

- b) previdnost pri izražanju zaradi nepreverjenih/nepreverljivih informacij,
- c) nedoločnost pri izražanju zaradi govorčeve poimenovalne zadrege,
- č) preostale izrazne nedoločnosti.

3.3.1.1 Sredstva leksikalnega kritja

T. Lengar Verovnik v svoji doktorski disertaciji (2010) omenja prislovne izraze (nekako, na nek način) in nekatera členkovna sredstva (pravzaprav, v bistvu) in ugotavlja, da bi bila zanimiva raziskava uporabe sredstev leksikalnega kritja v okviru samostojne semantične analize (Lengar Verovnik 2010, 143), s čimer se strinjamo. Od vseh sredstev, ki smo jih ob širši definiciji pojma opredelili v naši

analizi, je prav že omenjeni *nekako* najpogostejši leksem. V košarkarskem prenosu ga lahko slišimo kar 18-krat (od 21 primerov). Zaradi pogostega ponavljanja ugotavljamo, da gre za eno očitnejših mašil v naši analizi. Marsikdaj je *nekako* tudi nosilec pomena in opravlja pomembnejše jezikovne vloge.

- »**Nekako** se je našega četverca brez v različnih sestavah prijel že kar vzdevek „nesrečno četrti“, kajti kopica četrtih uvrstitev, na olimpijskih igrah in na svetovnih prvenstvih« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Naši so močnejši **nekako** v drugi polovici proge« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Torej, Boštjan Nacbar v teh trenutkih **zagotovo nekako** v krču« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »Prkačin dobil žogo pod obročem, prerinil se je mimo Erazma Lorbka in potem posilil **nekako** met, ko ...« (Prenos F. Pavšerja, 103).

Tudi v našem gradivu je členek *pravzaprav* lahko v vlogi leksikalnega kritja.

- »...in tudi preko ciljne črte na prvo mesto, kar je **pravzaprav** sedaj največji uspeh za tega 26-letnega Hrastničana, ki sedaj pogleduje samo še na progo, kjer je domačin Joan Crespo« (Prenos M. Pangerca, 94).

Med kazalce na poročanje z zadržkom sicer uvrščamo tudi *sredstva omiljevanja* – termin si izposojamo pri T. Lengar Verovnik (2009b).

- »... lahko potrdimo, **če se ne bo kaj zgodilo**, sedaj še en dotik ...« (Prenos M. Pangerca, 94).
- »Stranski avt je priigrjal najbolj motivirani na igrišču, **vsaj tako je videti**, čeprav **morda** nekaj znanja manjka, tisti, ki se, ki si služi kruh na Poljskem, Andraž Kirm, ki igra za Wislo iz Krakova« (Prenos B. Janežiča, 97–98).

3.3.1.2 *Previdnost pri izražanju zaradi nepreverjenih/nepreverljivih informacij*

Realnost radijskega športnega prenosa je, da nima poročevalec nikoli vseh podatkov na voljo. Zato je, ne glede na željo po v teoriji zaželeni »natančnosti in pravilnosti«, primoran uporabljati okvirne in nedoločne oblike. Gre za poročevalčevo oceno, po kateri si poslušalec lažje ustvari celostnejšo sliko. Tudi besedna zveza *lahko rečemo* ima v tem primeru vlogo omiljevanja.

- »Priklon na levo, priklon na desno, aplavz pa z vseh tribun tega fantastičnega stadiona, kjer se je zbralo, **recimo takole čez palec kakšnih** 20 tisoč gledalcev« (Prenos B. Ličofa, 93).

- Nogometnih 5-krat *kakšnih*: »**Kakšnih** 500 navijačev morda; s predložkom s **kakšnih** 27-ih metrov; Dedič pa je potem udaril /.../ s **kakšnih** devetih, desetih metrov; dobro blokiral, **kakšnih** pet metrov proč; **kakšnih** 25 metrov proč od vrat vratarja Arturja Boruca« (Prenos B. Janežiča, 95–99).
- »**Kakih** 6000 gledalcev spremlja ta dvoboj, **blizu 2000** je Slovencev, in kar dobro jih je slišati tukaj, tako da (.) po tem, ko smo na tem prvenstvu bili, **lahko rečemo**, dvakrat na tujem parketu, proti Litovcem in proti domačim Poljakom, na vseh ostalih srečanjih Slovenci igrajo pred svojim občinstvom« (Prenos F. Pavšerja, 102).

Previdnost pri izražanju pride v radijskem športnem prenosu še posebej do izraza pri atletskem metu kladiva ali pa denimo smučarskih skokih, ko poročevalec vidi, kje pristane orodje oziroma skakalec, vendar lahko o pravilni dolžini le ugiba.

- »Tudi njegovo kladivo je zadelo mrežo in pristalo **tam nekje okoli** 75, morda 75 metrov in pol« (Prenos B. Ličofa, 91).
- »Spodbuja svoje kladivo, ki je, **mislim** da, zletelo sedaj do tretjega mesta« (Prenos B. Ličofa, 91).
- »Ali je bilo to za dve? **Mislim**, da za dve, kar pomeni šest točk hrvaške prednosti, 50:44 je izid« (Prenos F. Pavšerja, 105).

Uporabo glagola *misлити* je v svoji besedilnoskladenjski analizi na gradivu sej Mariborskega mestnega svet podrobno razčlenila M. Kranjc (2005, 192–194). V naši analizi (skupaj 23-krat) je bil glagol večkrat kot polnopomensko uporabljen kot členek mnenja oz. domneve. Pogosto je bil uporabljen tudi leksem *bržčas*, ki ga v dialoškem in zasebnem govoru največkrat zamenjamo z *najbrž*.

S teorijo, ki bi pomagala pri ustvarjanju ali pa razumevanju »idealnega« radijskega športnega prenosa, se sicer v našem diplomskem delu nismo ukvarjali, kljub vsemu pa se nam zdi primerno izpostaviti štiri ključne principe Johna I. Saeeda, na katerih temeljijo izmenjave med govorcem in ogovorjenim. Govor je o analizi diskurza, s čimer se naša jezikovnostilna analiza deloma ukvarja le posredno. Štiri maksime po Saeedu (v Ilc 2002, 307) so:

1. relevantnost a) bodi relevanten,
2. kakovost a) ne reci tistega, za kar meniš, da ni resnično,
b) ne reci tistega, za kar nimaš zadostnih dokazov,

3. količina a) bodi toliko obveščevalen, kot je potrebno,
 b) ne bodi bolj obveščevalen, kot je potrebno,
4. način a) ne bodi nejasen, nerazumljiv in skrivnosten,
 b) ne bodi dvoumen,
 c) bodi kratek,
 č) govori urejeno.

3.3.1.3 Nedoločnost pri izražanju zaradi govorčeve poimenovalne zadrege

V diplomskem delu smo že predstavili, da je lahko v vlogi kazalca oziroma blažilca govorčeve poimenovalne zadrege aktualizator *tisti*.¹² V naslednjih primerih vidimo, kako lahko poročevalcu pri tem pomagata leksema *nek* in *nekako*.

- »Štiri točke hrvaške prednosti, Popović, ne Ukić je bil to, ki je moral ob zaključku napada metati **neko** vratolomno potezo« (Prenos F. Pavšerja, 106).
- »Po tleh je padel Lakovič, spodrsnilo mu je, potem je žogo poslal tja **nekako** v igro, vendar (.) je odšla z igrišča prek vse rakete, ni našla nikogar. Torej, spodrsnilo je Lakoviču« (Prenos F. Pavšerja, 104).

Zdi se, da poročevalcu pri zadnjem primeru ni uspelo najti takojšnjega podrobnejšega opisa. Na »iskanje« prave besede kaže ponovitev podatka, da je Lakoviču spodrsnilo. Glede na siceršnji način poročanja F. Pavšerja ponavljanje takega podatka izstopa. To je tudi eden od kar 65 primerov, ko je F. Pavšer uporabil *torej*. O tem nekoliko več v nadaljevanju poglavja.

¹² »Podaja, met Šulerja, Mavrič ga je pravočasno podvajal in odvil žogo, jo poslal Jokiču, Jokič pa mirno proti Šulerju, v osrčje obrambe, ne preveč **tista** pametna, teoretična žoga, toda ...« (Prenos B. Janežiča, 96).

3.3.1.4 Preostale izrazne nedoločnosti

- »Ponovimo še enkrat, najmočnejše orožje naše četverice je prav silovit finiŝ, ki jim je prinesel že **toliko** odličnih uvrstitev« (Prenos R. Dolinŝka, 90).
- »Slokar se je zdaj na trojki odločil za met, **nekoliko** prekratko, Samo Udrih se bori za to ŝogo, dobil jo je!« (Prenos F. Pavŝerja, 106).

Po našem mnenju predvsem v prvem primeru, če imamo v mislih eno od sploŝnih naĉel radijske stilistike (manj je veĉ), leksem *toliko* bolj priĉara vzduŝje, ima veĉji emocionalni naboj, kot če bi poroĉevalec razĉlenil vse uspehe, v tem primeru slovenske veslaŝke posadke. V veslaŝkem radijskem prenosu so bili najveĉji uspehi že omenjeni, za njih je tudi sicer ponavadi ĉas v dramatsko manj napetem delu prenosa. Bi morda lahko – podobno kot je po Tolsonu fiziĉna odsotnost nujen del celotne posluŝalĉeve izkuŝnje (Tolson 2006, 108) – nedoloĉnost v nekaterih okoliŝĉinah posluŝalcu pustila tudi veĉjo svobodo predstavljanja? To vpraŝanje ponujamo le v razmislek in nanj ne bomo poskuŝali odgovoriti.

3.4 GOVORNI STIK IN RETORIĀNA VPRAŝANJA

Tudi o sredstvih za vzpostavljanje in ohranjanje stika smo že pisali, a se k tej tematiki znova vraĉamo. Naslednja stilistiĉna posebnost radijskega ŝportnega prenosa je namreĉ prav uporaba retoriĉnega vpraŝanja, po katerem razvoj dogodkov sam poskrbi za retoriĉni odgovor. Āeprav G. Gajŝek (1999) v svojem diplomskem delu po našem mnenju pravilno komentar oznaĉuje kot fiktivno dvosmerno komunikacijo, se pri postavljanju vpraŝanj – in pri vzpostavljanju OSK in SSK – zdi, da gre za ŝeljo poroĉevalca po vzpostavitvi dialoga. Razlaga M. Kmecla (1976, 126), da govorec z retoriĉnim vpraŝanjem »prisili posluŝalca, da si zamisli odgovor in si s tem kajpada zadevo ŝiveje in ŝivahneje predstavi«, ustreza že omenjenim metabesedilnim vlogam¹³, ki so po našem mnenju pomemben del vsakega radijskega ŝportnega prenosa. Zaradi narave ŝportne discipline je prevpraŝevanja pri nogometnem in koŝarkarskem prenosu manj kot pri atletskem metu kladiva in veslaŝkem prenosu. Z malo predvidevanja in nekaj

¹³ S pomoĉjo teorije M. Smolej (2007) smo izpostavili vlogo prenaŝanja oziroma pribliŝevanja besedilnega sveta posluŝalcu, oznaĉevanje in razkrivanje govorĉevega odnosa do vsebine in poudarjanje oz. izpostavljanje vsebine.

izkušeni lahko povemo, da je omenjena retorična figura bolj pogosta pri individualnih kot ekipnih športih, velikokrat pa je tudi odraz osebnega stila poročevalca.

- »Prosti strel za Slovenijo, na levi strani ga bo z desnico izvedel kapetan Robert Koren. Gneča nogometašev na robu kazenskega prostora. **Ali bo** Koren udaril kar proti vratom neposredno? **Ne**, visoka žoga na drugo vratnico, toda ...« (Prenos B. Janežiča, 97).
- »**Ali je bilo** to za dve? **Mislim, da** za dve, kar pomeni šest točk hrvaške prednosti, 50:44 je izid« (Prenos F. Pavšerja, 105).
- »**Ali** koš **velja? Velja!!!** Velja, skupaj z zvokom sirene, kajti naš napad se je iztekel« (Prenos F. Pavšerja, 108).

Retoričnih vprašanj in odgovorov je torej v naši analizi več pri veslaškem in atletskem radijskem prenosu. Med jezikovna orodja za opredeljevanje želje vsaj po posnemanju govornega stika sicer prištevamo tudi prvoosebne glagolske besedne zveze, še posebej tiste, ko poročevalec poudarja, da se ponavlja, ali pa povabi, da se skupaj s poslušalcem spomnita kakšnega dogodka iz preteklosti. To so lahko glagoli rekanja z besednima zvezama *kot sem že/o kateri sem* (povedati, dejati, govoriti, obelodaniti ...). R. Dolinšek je dvakrat uporabil še *ponovimo še enkrat* in *spomnimo pa se lahko*, signala, ki prav tako skrbita za ohranjanje govornega stika. Malce daljši izsek veslaškega prenosa lepo prikazuje, kako retoričnim vprašanjem sledi poročanje z zadržkom. Prenos se konča s potrditvijo domnevanja oziroma želje, tj. retoričnim odgovorom, vseskozi pa je zaradi dramatskega vrha in osebnega stila poročevalca močno prisotno tudi vzpostavljanje SSK.

- »**Ali bo** Slovenija tukaj na jezeru Malta nedaleč stran od Poznanja dobila šestnajsto kolajno na svetovnih prvenstvih? Odličen nastop, povsem drugačen. **Mislim, da** naši še vedno tesno v boju s Češko, nekoliko, morda zavesljaj ali dva zaostanka za Čehi. /.../ Naša posadka na progi številka šest. **Ali bodo** naši imeli dovolj moči, ali bodo znova osvojili tisto nesrečno četrto mesto? **Mislim, da** so naši že tretji. Prva Velika Britanija, druga Avstralija, Slovenija **mislim, da** je tretja, četrta Češka, peta Francija, šesta Belorusija. **Ali se** tukaj pelje kolajna? Češka ali Slovenija v boju za bronasto kolajno. /.../ Naši pa sedaj silovit finiš, nevarni Čehi, **ali naši ali Češka?! Mislim, da** imajo naši prednost. Slovenija za zavesljaj ali dva pred Češko. Pelje se kolajna, **kolajna bo naša!**« (Prenos R. Dolinška, 90).

Tako kot med čakanjem na rezultat pri atletskem metu kladiva poročevalec pogosto poroča z zadržkom, so tudi retorična vprašanja vezana na te trenutke znotraj omenjenega športnega dogodka.

- »Primož Kozmus je povečal svoje vodstvo pred Szymonom Ziolkowskim pred zadnjo serijo za 85 centimetrov. **Ali bo** ta zaloga zadostovala? Bržčas za Szymona Ziolkowskega že, **mislim** pa, da Krisztian Pars zagotovo ni rekel še zadnje« (Prenos B. Ličofa, 92).
- »In začenja se boj za kolajne. Zagornyi kaj več kot do tretjega mesta ne more priti. Vendar zagotovo ne s tem dosežkom. **Ali pač? Ali pač.** Zagornyi je vrgel prek 77-ih metrov, to je gotovo, **bržčas** tudi prek 78-ih metrov« (Prenos B. Ličofa, 92).
- »Zagornyi je na tretjem mestu, Zagornyi je sedaj na tretjem mestu. Prebil se je na tretje mesto ta tekmovalec in pred Parsem je sedaj sila, sila zahtevna naloga. **Se bo** ta tekmovalec znal zbrati? Bivši svetovni mladinski prvak« (Prenos B. Ličofa, 92).
- »**Ali bo** svetovni prvak v Berlinu olimpijski prvak iz Sydneyja **ali pa bo** to aktualni olimpijski prvak iz Pekinga? O tem sedaj odloča Szymon Ziolkowski« (Prenos B. Ličofa, 92).

Če pri zadnjem primeru dodamo še nekaj sekund atletskega prenosa, pridemo do ene zadnjih izstopajočih značilnosti analiziranih radijskih športnih prenosov.

- »... In bo odločal, če ga Ziolkowski prehitil, potem še naš Primož Kozmus. Mislim, da Kozmus ima nekaj rezerve, nisem **pa** najbolj prepričan za Szymona Ziolkowskega. **Pa** mu športno privoščim en zares dober met **pa** naj ne gre čez 80 metrov« (Prenos B. Ličofa, 92).

3.5 PA

Ob leksemu *pa* se poročevalci velikokrat zatekajo tudi k leksemu *torej*. Funkcija njune pogoste uporabe (ob upoštevanju osebnega stila poročevalca) je tudi besedilna.

Pa spada med večfunkcijske veznike (Toporišič 2000, 434), saj ga lahko uporabljamo v vezalnem, protivnem in posledičnem priredju. Vezalna in posledična raba sta po Toporišiču zaznamovani, kot predvsem pogovorni členek ga je v svojem gradivu označila tudi A. Valh Lopert (2005, 85), ki je analizirala jezik govorjenih oddaj Radia Maribor. Pravila, po katerem bi se lahko ravnali, ko smo raziskovali, kdaj raba leksema *pa* izstopa, nismo našli, zato smo se morali ravnati po občutku. V naši diplomski nalogi se tudi sicer poskušamo izogibati opredeljevanju in popravljanju napak, temveč želimo le predstaviti nekatere jezikovnostilne značilnosti radijskega športnega prenosa, med katere *torej* spada tudi pogosta uporaba leksema *pa*.

V primeru, s katerim smo začeli podpoglavje, je *pa* v dobrih dvajsetih sekundah uporabljen kar štirikrat. Prvič kot poudarni členek ob prirednem vezniku *ali*, v nadaljevanju je trikrat v vlogi vzpostavljanja protivnega razmerja. Poročevalci s *pa* sicer tudi naštevajo, protivnost *pa* je s *pa vendarle* dodatno poudarjena.

- »Trikrat so bili četrti **pa** dvakrat peti **pa** enkrat šesti. Do kolajne jim je dvakrat zmanjkalo samo nekaj zavesljajev, slabe pol sekunde. No, dve kolajni **pa** sta **vendarle** padli, in sicer na svetovnih prvenstvih v Luzernu pred osmimi leti, Prelog, Kolander, Janša, Klemenčič« (Prenos R. Dolinška, 89).

Poudarni *pa* poročevalci uporabljajo ob veznikih *in*, *ki*, *ali*, še pogostejša *pa* je njihova uporaba za krepitev prislovov *zdaj*, *sedaj*, *potem*, *zaenkrat*, *tam*.

- »Torej, nič ni od te silovite obrambe slovenske, najboljše na tem evropskem prvenstvu, resda za nekaj desetink koša, **pa vendarle**, 67 točk v povprečju na tekmo, **zdaj pa** v prvem polčasu že 45, **pa** še ni končan« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »Dva metra in trideset centimetrov za njim zaostaja Szymon Ziolkowski, **ki pa** bo metal čez nekaj trenutkov. Mi se bomo spet oglasili, ko bo na vrsti začetek tretje serije. **Zaenkrat pa** dobre novice z olimpijskega stadiona v Berlinu. Vodstvo je v drugi seriji prevzel olimpijski prvak, slovenski rekorder, Primož Kozmus. Njegov dosežek **pa** 79 metrov in 74 centimetrov« (Prenos B. Ličofa, 91).

Uvajanje stavčnih razmerij s *pa* je po našem mnenju – zaradi ponavljajočega vzorca – pogosto tudi v vlogi signalizatorja stopnjevanja oziroma vzdrževanja visoke stopnje napetosti.

- »Žoga še pravzaprav niti ni prišla v raketo, **pa** že osebna napaka pod obročem, in sicer nad Erazmom Lorbkom, storil **pa** (.) jo je mislim da, (.) mislim da Banić. /.../ Čeprav Erazem Lorbek še ni dobil žoge, **pa** veliko prerivanja še naprej vidimo v tem dvoboju. Prerivanje s komolci, z rokami, med Erazmom Lorbkom in Banićem. Lakovič **pa** je šel v prodor, iskal je Primoža Brezca, vendar nekako Brezec ni uspel pograbititi te žoge in Hrvati so v napadu. Ukić organizira ta napad, odkriva se mu Planinić, pod obročem sta Kasun **in pa** Banić, na krilu **pa** Rozić« (Prenos F. Pavšerja, 102).

Nekatere besedne zveze členka *pa* in prislovov smo že umestili med kazalce nadaljevanja. Kot jih v raziskavi besedilnih vrst opredeljuje M. Smolej (2012, 119), z njimi govorec »izraža znotrajbesedilna razmerja in ohranja nepretrgan smiselni besedni tok.« Sicer nismo razčlenjevali vsakega leksema *pa* posebej, a ugotavljamo, da pri nogometnem prenosu njihova uporaba izstopa. Če je R. Dolinšek pol toliko uporabljal leksem *pa* kot leksem *in*, je pri B. Ličofu in F. Pavšerju to razmerje dvotretjinsko, medtem ko je B. Janežič na vsak *in* v

analiziranem izseku prenosa *pa* uporabil 1,3-krat. Gre za osebni stil, ki se pri B. Janežiču kaže z različnimi načini povezovanja že tako dolgih večstavčnih povedi, med katerimi so pogosto še vrinjeni stavki.

- »Milivoje Novakovič je ob preigravanju, **pa** v desno, v sredino, proti poljskemu kazenskemu prostoru, izgubil žogo, toda Slovenci so jo, potem pred sredino igrišča, Poljakom znova odvzeli. **Sedaj pa** je Brečko krenil v sredino, **pa** podaja Dediču v kazenski prostor, Dedič strelja, 1:0 v Ljudskem vrtu!!!« (Prenos B. Janežiča, 96).
- »**Prvi kot na tekmi, prvi kot za Slovenijo, prvi kot za Slovenijo na levi strani**, ki ga je izvedel sedaj (.) tam (.) Andraž Kirm, **pa potem** je žoga letela na drugo vratnico in Poljaki so krenili v napad, Slovenci **pa** so žogo čvrsto zadržali že na sredini igrišča. Poljski selektor Leo Beenhakker /.../. Stavil **pa** bo na čvrsto igro na sredini igrišča. Matjaž Kek **pa** si želi agresivne igre Slovencev tam v osrčju igre, v zvezni vrsti« (Prenos B. Janežiča, 95).

Zadnji primer je zanimiv tudi zaradi uvajanja ponavljanj, v tem primeru gre za dopolnitve, obenem pa tak način ponavljanja po našem mnenju tudi stilno bogati športni radijski prenos.

3.6 POPRAVLJANJA IN PONAVLJANJA

Raziskovalci spontanega govora veliko poudarka v skladenjski analizi svojih besedil namenjajo prav *popravljanju* in *ponavljanju* (Verovnik 2010, Kranjc 2004 in 2005, Verdonik 2006, Zemljarič Miklavčič 2008). M. Kranjc o teh orodjih govori kot o *vračanjih* in *kopičenjih*, T. Lengar Verovnik veliko poudarka namenja tudi *odsotnosti popravkov*, ki je najpogostejša ob slovničnih napakah. Opozarja, da je najpomembneje, da je govor vsebinsko tekoč (Verovnik 2009c). Popravljanj, »ki jih ne štejemo za napake, temveč so sestavni del tvorjenja besedila«, je po T. Lengar Verovnik (2009c) več vrst:

- a) Prekinitev začete besede, popravek oziroma prilagoditev glede na nadaljevanje.
- b) Prekinitev skladenjskega vzorca in uporaba novega.
- c) Popravljanje iste besede zaradi izgovorjenega lapsusa.
- č) Preskok oziroma prehitevanje govorca, ki izgovori besedo ali del besede, ki jo bo uporabil kasneje v govoru.
- d) Iskanje najustreznejših izrazov »na glas«.

e) Najbolj tipična; dodajanje prvin, ki so ob prvotni ubeseditvi umanjale.

Ponavljjanju se poročevalci na eni strani izogibajo, predvsem s perifrazami, ki smo jih že predstavili, po drugi strani pa je prav ponavljanje leksemov močno stilistično orodje, kot smo nakazali že pri prejšnjem primeru.

- »Boštjan Nachbar **počasi, počasi** zbira misli in zadel je tudi še ta drugi poskus« (Prenos F. Pavšerja, 103).
- »Niso vedeli, kam bi se kdo namestil, in Hrvati vodijo za **velikih, velikih** trinajst točk« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »**Težko, težko** so naši pridobili, izsilili prosti met« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »Lahko izbira, ali bo postal evropski prvak, mislim pa, da svetovni rekorder ne bo, kajti nivo teh metov je enostavno **precej, precej** nižji kot je svetovni rekord Yuriya Sedykha« (Prenos B. Ličofa, 93).
- »... Ljubijankiču pa je žoga odskočila in jo je potem poslal, po strelu, **visoko, visoko** prek poljskih vrat« (Prenos B. Janežiča, 9).

Stilno bogatejša ponavljanja se pojavljajo ob trenutkih močnejše čustvene vpletenosti.

- »Spoštovane in spoštovani, **prvič v zgodovini** slovenske atletike imamo **svetovnega prvaka. Svetovni prvak** v metu kladiva pa je Primož Kozmus. **Prvič v zgodovini** slovenskega športa je olimpijski prvak svojo slavo ohranil na svetovnem prvenstvu. Primož Kozmus, enostavno **najboljši** slovenski športnik, **najboljši** tukaj v Berlinu« (Prenos B. Ličofa, 92).
- »**Čestitke** Primožu Kozmusu. **Čestitke** Vladimirju Kevu. **Čestitke** vsem, ki so sodelovali z njim, in so znali ...« (Prenos B. Ličofa, 93).
- »Domen Lorbek je moral metati v zadnjih trenutkih, **zadel je!!! Zadel je** trojko Domen Lorbek. Torej, **lažje, lažje** bomo zadihali. Domen Lorbek **je zadel** trojko za osem točk ...« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »Ali koš **velja? Velja!!! Velja**, skupaj z zvokom sirene« (Prenos F. Pavšerja, 108).

3.6.1 Vračanja in kopičenja

M. Kranjc za koncept skladišnega in leksikalnega ponavljanja uvaja termin *kopičenje*, medtem ko popravljanja deli na *slovnicična vračanja* oz. napake ter *pomenska vračanja* oz. dopolnitve (Kranjc 2005). Kopičenja in vračanja so prisotna tudi v naši analizi, medtem ko odsotnosti popravkov ni. Zdi se, da je želja poročevalcev po pravilnosti tolikšna, da napako praktično vselej tudi popravijo. Če je v nekaterih delih gradiva, ki ga je analizirala T. Lengar Verovnik (2009 in 2010), popravljanj zelo malo, »kar je posledica večjega

samonadziranja govora in kar /.../ kaže na zavedanje o tem, da so popravljajna bistvena sestavina zasebnega spontanega govora« (Lengar Verovnik 2009, 56), lahko sklepamo, da je prav samonadzor tisti, ki analiziranim poročevalcem preperečuje, da bi še tako majhno slovnično napako pustili nepopravljeno. Tudi odsotnost popravkov bi tako lahko bila bolj značilnost zasebnega spontanega govora. Do zdaj smo predstavili ponavljanje le kot retorično sredstvo, pogosto pa je to tudi pragmatična strategija pridobivanja časa. Če bi želeli ločiti ti dve vrsti ponavljanj, bi morali po D. Verdonik analizirati govorčeve namere, ki pa niso eksplicitno izražene (Verdonik 2007, 124). Nekaj ponavljanj, ki po našem mnenju niso retorična sredstva, čeprav do njih lahko pride zaradi poudarjanja, in popravljaj iz naše analize predstavljamo v naslednjih zgledih.

- »... mogoče pribila na križ **po tisti, po tistem neuspehu** na olimpijskih igrah, ko ni zmogel v finale« (Prenos M. Pangerca, 94).
- »V polfinalu **se jim nastop, (.) se jim ni posrečil**, vendar kasneje se je izkazalo, da tudi zaradi **težav, žledodčnih težav** dirigenta zavesljava v čolnu, Mihe Piriha« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Angleži, že nekaj let (.) najboljši v tej disciplini, **spomnimo se samo tiste, pred dolgimi leti tiste** znamenite posadke Redgrave, Craknell, Pinsent in Foster, ki je bila nepremagljiva med četverci brez krmarja« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Kakih pet tisoč gledalcev, sedaj mislim, vsaj takole na oko, (.) po **plapolanju zastav, plapolanju** zastav, da se je veter **nekoliko, da je nekoliko** obrnil« (Prenos R. Dolinška, 3).
- »Sila ga je potrla, to tudi zavrlo **njegovo, njegove** priprave na to svetovno prvenstvo« (Prenos B. Ličofa, 91–92).
- »Samo dva veljavna meta v tem finalu, prvi 75 metrov in 41 in potem ta 77,45, kjer je bil dve seriji na **tretjem mestu, na visokem tretjem mestu**« (Prenos B. Ličofa, 92).
- »... je na tretjem mestu, na četrtem Zagornji Rusija 77,42, na petem Sergej Litvinov, **ki, ruski tekmovalec, ki nastopa** za Nemčijo, 76,58 ...« (Prenos B. Ličofa, 92).
- »Kakšnih (.) 500 navijačev morda na stadionu v ljudskem vrtu, 500 naj bi jih ostalo pred vrati tu **v mariborski, v mariborskem koncu** brez vstopnic« (Prenos B. Janežiča, 95).
- »Poljska in Ukrajina pa bosta nogometno prvenstvo, evropsko, torej, stare celine, **gostila čez, gostili čez** tri leta. /.../ ... ob priložnosti generacije, da bi napravila **ob, na tej** tekmi precej več. Sicer so Slovenci **izgubljale, izgubljali** točke v Teplicah,...« (Prenos B. Janežiča, 95).
- »Še ena **menjava** v slovenski reprezentanci, **tretja menjava**« (Prenos B. Janežiča, 100).
- »Handanovič je šel daleč ven iz svojih vrat, mu **zap- zmanjšal** kot z desne strani v vratih levega, in potem ...« (Prenos B. Janežiča, 100).
- »Štiri točke hrvaške prednosti, **Popović, ne Ukić je bil to**, ki je moral ob zaključku napada metati neko vratolomno potezo« (Prenos F. Pavšerja, 106).
- »Torej, Slovenija vodi za točko. **Tri točke** so še, **tri minute** so še igre v tretji četrtini« (Prenos F. Pavšerja, 106).
- »Torej, dva prosta meta Nachbarja, vsekakor **pet s- pet točk** slovenske prednosti, lepa zaloga za zadnji dve minuti in pet sekund« (Prenos F. Pavšerja, 107).

Z izjemo skupine popravljanj, v kateri gre, kot piše T. Lengar Verovnik, za iskanje najustreznejših izrazov »na glas«, so v zgornjih primerih zabeležene vse preostale skupine popravljanj. Dodajamo še sicer v našem gradivu redke primere *zakritega popravljanja*. To je strategija izučenih govorcev, s katero poskušajo svoj govor razlikovati od spontanega govora. V to strategijo spadajo dvočlenske zveze z *ali* in *oziroma* ter dopolnitve v medstavah in dostavkih (Lengar Verovnik 2009, 56).

- »Vendar pa se je ta veteran očitno zbral in sedaj je edini pravi konkurent v tej konkurenci še **osmih oziroma šestih**, 78 in pa devet centimetrov« (Prenos B. Ličofa, 92).
- »Po tistih (.) **dimnih bombah, oziroma gorečih baklah** se je lahko igra nadaljevala, ko so ...« (Prenos B. Janežiča, 5).

Popravljanja in ponavljanja, oziroma vračanja in kopičenja, lahko povežemo tudi s poročanjem z zadržkom oz. sredstvi leksikalnega kritja, saj M. Kranjc za kopičenja npr. pravi, da »signalizirajo formulacijske težave tvorca besedila, zlasti omahovanje /.../ pri izbiri ustreznih leksemov oz. pri navajanju podatkov, za katere tvorec besedila ni prepričan, da so povsem resnični« (Kranjc 2004, 483).

3.7 VRIVANJE IN STAVČNOFONETIČNE PRVINE

Opredeljevanja in opisovanja osebnih stilov se sicer v diplomskem delu ne lotevamo podrobno, z izsekom iz prenosa B. Janežiča pa bi radi predstavili svojevrsten način radijskega poročanja, z vrinjenimi stavki in dodanimi informacijami, ki skupaj tvorijo za teorijo radijske stilistike neprimerno dolge stavke. Ob tem je treba dodati, da imajo po T. Lengar Verovnik vrste spontanega govora predvsem drugačno strukturo od pisane besede. Tako imajo »pri segmentiranju govora /.../ poleg skladijskih zgradb in očitnih ali zakritih povezav med njimi odlojučno vlogo tudi stavčnofonetične prvine, zlasti poudarki, premori in tonski poteki« (Verovnik 2009c). B. Janežič razumljivost ohranja zlasti s stavčnofonetičnimi prvinami, ki »niso obrobne, temveč ključne prvine analize spontanega govora.« Čeprav odstopanj pri radijskem športnem prenosu ni toliko kot pri spontanem govoru, pa je vseeno – ob branju transkripcije manj razumljivo besedilo – lahko ob poslušanju povsem

zadovoljivo izpolnilo komunikacijski namen (Lengar Verovnik 2009, 57). Spodnji izsek je tako težko berljiv, a po našem mnenju v analiziranem nogometnem prenosu izpolnjuje svoj komunikacijski namen.

- »... dosegla oba gola v prvem polčasu. Prvega Dedič v 13. minuti, prislužil si je že pred tem rumeni karton za simuliranje enajstmetrovke, po podaji, po desni strani v globino, Miša Brečka, drugega pa po akciji Dediča in Kirma, ki je žogo poslal, prvi v globino, drugi pa z levega krila v petmetrski prostor, izpadla sta dva branilca, in vratar Boruc je obstal na prvi vratnici, ko je Milivoje Novakovič po petih kvalifikacijskih tekmah dosegel na osmi kvalifikacijski tekmi za Slovenijo v teh kvalifikacijah četrti gol za slovensko nogometno reprezentanco« (Prenos B. Janežiča, 98).

Kakšne so sicer stavčnofonetične prvine pri radijskem športnem prenosu, je lahko vprašanje, ki nagovarja kakšnega bodočega raziskovalca.

3.8 TOREJ

Že ko smo opredeljevali kazalce besedilne zgradbe in znotraj njih delilne signale nadaljevanja, smo omenili členke in členkovne zveze. Med tistimi členki, ki so v analiziranih športnih prenosih toliko prisotni, da lahko njihovo rabo posplošimo, je članek *torej*, ki je pogosto tudi v vezniški rabi. T. Lengar Verovnik ga omenja, ko našteva morebitna mašila, vendar izpostavlja, da tudi mašila »niso vedno le mašila, torej popolnoma odvečna govorna sredstva« (Verovnik 2009a). *Torej* v naši analizi poročevalci med drugim uporabljajo za dopolnjevanje, pojasnjevanje prej povedanega.

- »Na zadnjih šestih svetovnih prvenstvih so naši kar petkrat veslali (...) v finalu, **torej** med najboljšimi šestimi« (Prenos R. Dolinška, 89).
- »Poljska in Ukrajina pa bosta nogometno prvenstvo, evropsko, **torej**, stare celine, gostila čez, gostili čez tri leta« (Prenos B. Janežiča, 95).
- »58-ta minuta je v Ljudskem vrtu, 2 0 Slovenija Poljska, aplavz pa Zlatku Dediču, strelcu prvega gola, ki odhaja na klop za rezervne nogometaše. Na igrišče pa strelec gola z Wembleya, Zlatan Ljubijankič. **Torej**, Dedič – Ljubijankič« (Prenos B. Janežiča, 99).

V zadnjem primeru ima *torej* že tudi besedilno vlogo. Je dodaten *signalizator*, s katerim poročevalec bolj kot dopolni ali pojasni, povzame povedano. *Torej* je pogosto opozorilni znak, nov poskus vzpostavitve govornega stika v izmuzljivi radijski komunikaciji: »Prisluhnite, četudi prej niste.«

- »**Torej**, Slovenija je za Veliko Britanijo in Avstralijo osvojila bronasto kolajno. Čehe je po silovitem finišu potem prehitela za slabe pol dolžine čolna. Na zadnjih dveh mestih pa sta bili preostali posadki, Belorusija in Francija. **Torej**, fantastičen uspeh, izjemen zaključek slovenskih nastopov tukaj na svetovnem prvenstvu. Padla je bronasta kolajna v četvercu brez krmarja. Osvojili so jo Tomaž Pirih, Rok Rozman, Rok Kolander in Miha Pirih, ki so priveslali skozi cilj za Veliko Britanijo in Avstralijo. **Torej**, spoštovane poslušalke in poslušalci, veselimo se vsi skupaj« (Prenos R. Dolinška, 90).
- »Protesti v Ljudskem vrtu. Ali mu bo glavni sodnik s Škotske Collum pokazal Dediču celo rumeni karton? Tam ga je opozoril in /.../. **Torej**, že v deseti minuti negotovanje v Ljudskem vrtu« (Prenos B. Janežiča, 96).

Poročevalci se precej razlikujejo v uporabi leksema *torej*. R. Dolinšek ga, tako kot v zgornjem primeru, uporablja v delih prenosa (skupaj 7-krat), ko ne gre za živo opisovanje, temveč »pripravo« poslušalca na začetek oziroma »ohlajanje« po najbolj razburljivem delu tekme. Sedemkrat ga je v skoraj petkrat daljšem izseku nogometnega prenosa uporabil B. Janežič, medtem ko je F. Pavšer v gradivu košarkarskega prenosa, ki je enako dolg kot nogometni, *torej* uporabil 65-krat. Predvsem, kadar je *torej* pri F. Pavšerju v povezavi z *vsekakor*, *oziroma* in podobnimi leksemi, vemo, da gre za orodje, ki poročevalcu pomaga ponovno vzpostaviti govorno strategijo. Kot sekundarni nosilec vsebine je *torej* pomenski most med posameznimi besedilnimi deli največkrat, kadar je na začetku stavka. Takrat uvaja nadaljevanje prenosa, čeprav prekinitve ni bilo, in je poročevalec piko izkoristil le za vdih.

- »... Hrvati vodijo za velikih, velikih trinajst točk. **Torej**, nič ni od te silovite obrambe slovenske, ...« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »Obrnilo se je drugače, pet slovenskih točk v zadnjih teh petnajstih sekundah in zdaj bo lažje. **Torej**, osem točk razlike, povsem nekaj drugega kot trinajst ali več, kot se nam je obetalo. **Torej**, zdaj so Slovenci ujeli priključek« (Prenos F. Pavšerja, 104).
- »In koš! In koš, torej Slovenija vodi za pet, 61:56 je izid. **Torej**, slovenska reprezentanca nadaljuje fantastično« (Prenos F. Pavšerja, 107).
- »Boštjan Nachbar, ki je zdaj zgrešil trojko, pred njim pa Samo Udrih do svoje četrte napake. **Torej**, Boštjan Nachbar je zgrešil trojko« (Prenos F. Pavšerja, 107).
- »**Torej**, vse bolj bomo pogledovali proti uri, dve minuti 45 do konca tega srečanja« (Prenos F. Pavšerja, 107).
- »**Torej**, slovenska reprezentanca ima igro, ima tri točke prednosti in ima tudi žogo izpod hrvaškega obroča« (Prenos F. Pavšerja, 107).
- »**Torej**, 67 - 65, izid, ki nam je še kako všeč« (Prenos F. Pavšerja, 108).

Zelo na kratko, z zrnom soli in kančkom domišljije, bi radi pred sklepnim delom diplomskega dela vnovič prikazali razkrite značilnosti analize primerov

športnega radijskega prenosa. S kontekstom in s teorijo jih je možno spoznati na zadnjih šestdesetih straneh.

»Konec analize. Tukaj in zdaj zaključujemo. Naša analiza je drugačna od tiste, sosedove. Ta leta pisanja so za nas neponovljiva. Pa je res konec? Torej, poglejmo. Čez nekaj trenutkov se začne nekakšen zaključek. Nekakšen zaključek, torej ...«

4 RAZPRAVA IN SKLEPI

Govorna šola Radia Slovenija bralce, novinarje, voditelje in poročevalce dobro pripravi na branje in govorno branje. M. Ramovš (2013), ki je v svojem magistrskem delu po vzoru T. Lengar Verovnik (2010) razčlenila govor voditeljev Vala 202, predlaga tudi vpeljavo učenja spontanega govora. Tudi po končani analizi ugotavljamo, da športni poročevalci snov za svoj govor jemljejo iz obeh polov, spontanega in branega govora, ki je največji približek knjižnega jezika, kot ga poznajo jezikovni priročniki za pisni jezik. Spontani radijski govor, pa tudi radijski športni prenos, od profesionalnih govorcev zahteva popolnoma avtomatizirano govornotehnično in pravorečno znanje. Razlike med govorjenim in pisnim jezikom so večje na ravni oblikovanosti večjih enot besedila, spontani govor v vsakdanjem življenju in simulirani spontani radijski govor pa sta za T. Lengar Verovnik »podobna le na površju, globalno pa različna. Oba slišimo, kot da sta brez posebnih napak in spontana, vendar zasebnega zato, ker so tehnične napake rutinsko, samodejno preslišane ali popravljane, radijskega pa zato, ker je tvorjen veščinsko in navadno kljub neugodnim okoliščinam ne vsebuje opaznejših odklonov« (Lengar Verovnik 2010, 78). Vračamo se k izhodiščnim vprašanjem diplomskega dela.

- a) Kakšen je govor poročevalca v radijskem športnem prenosu in kaj ga dela posebnega/prepoznavnega?
- b) Kam med poloma spontani govor–brani govor, glede na temeljne jezikovnostilne značilnosti, uvrščamo radijski športni prenos?
- c) Ali je radijski športni prenos, zaradi več okoliščin (različne karakteristike posameznih športov, pomanjkanje strokovne literature in »šole« športnega poročanja, manj jezikovnih omejitev kot pri drugih žanrih), jezikovno tako raznolik, da pridejo bolj kot podobnosti med različnimi športnimi prenosi do izraza osebni stili poročevalcev?

a) Ker radio »lovi« poslušalce, tudi zato, ker je njegova vloga sekundarnega medija široko sprejeta in pogostokrat velja za dušilec hrupa ali pa vir kakršnegakoli zvoka, za boljše posredovanje svojega sporočila potrebuje signalizatorje. Videna resničnost športnega poročevalca se vseskozi spreminja,

in ker se radio poskuša ravnati po načelu tu in zdaj, tudi on vseskozi posreduje poslušalcu, kaj se je, odkar sta se nazadnje »slišala«, spremenilo. Skoraj vse, kar smo podrobneje predstavili v analizi, lahko po našem mnenju prištevamo k *signalizatorjem*. Radijski športni prenos se torej rad predstavlja kot tak in potrjuje, da je radijski športni prenos. Že med *eliptičnimi strukturami*, ki smo jih v prvem delu analize tudi klasificirali, in ki povečini nastanejo zaradi časovne stiske, je veliko struktur pravzaprav signalizatorjev. Lahko je to le rezultat, govorna impresija, poanta dosedanjega poteka tekme v strnjeni obliki ... Obenem je izpuste povedkov, ki jih je tudi v naši analizi največ, že M. Smolej (2007) označila kot strukture, prek katerih se (v spontanem govoru) izraža metabesedilnost, tj. približevanje besedilnega sveta, razkrivanje odnosa do vsebine in njeno izpostavljanje. Skladenjsko gre v radijskem športnem prenosu pogosto bolj za nizanje informacij kot nizanje stavkov.

Klasificiranje pri *ubesedovanju tukajšnjosti in zdajšnjosti* ni bilo potrebno, saj veliko večino signalizatorjev te vrste predstavljajo najpogostejši (tudi najbolj knjižni) prislovi (zdaj, sedaj, tukaj, tu). *Besedilni aktualizatorji*, za katere zaradi pogostosti v naši analizi potrjujemo, da so še ena značilnost radijskega športnega prenosa, imajo že v svoji definiciji vlogo usmerjevalcev/kazalcev. Najlažje kot signalizatorje označimo tiste aktualizatorje *ta*, pri katerih smo izpostavili njihovo vlogo opredeljevanja časovnega/predmetnega/pojmovnega okvira okrog zdajšnjosti. Ta vloga pomaga poslušalcu pri orientaciji ob spremljanju dogodka. Tudi pri besedilnih aktualizatorjih gre za preplet več značilnosti radijskega športnega prenosa. *Tisti* tako velikokrat nakazuje pričakovanje govorca, da sprejemnik ve, o čem govori. Da je pričakovanje znanja poslušalcev o športu večje kot sicer, smo že nekajkrat omenili. Kazalna zaimka *ta* in *tisti*, sicer edina aktualizatorja v našem gradivu, pogosto skrbita za besedilno kohezivnost, lahko sta del avtomatiziranih besednih zvez, ki se jih po B. Pogorelec (Zemljarič Miklavčič 2008) govorce poslužujejo zaradi naglice, obenem pa smo jih v našem poskusu klasifikacije umestili tudi glede na jakost vzpostavljanja imaginarne vezi med poročevalcem in poslušalcem. Tako se ponovno znajdemo na področju iluzije (intimnega) dialoga, o kateri piše L. Gruden (2001), strinjamo pa se lahko tudi s Tolsonom (2006), da radijski govor

v celoti postaja vedno bolj konverzacijski. Ker je dvosmerna komunikacija le fiktivna, Tolson radijski govor imenuje kar *performans*.

Prav vzpostavljanje navideznega govornega oziroma doživljajskega stika je naslednja značilnost radijskega športnega prenosa. *Uporaba prvo- in drugoosebnih glagolskih oblik* se med analiziranimi poročevalci razlikuje, a o tem kasneje. *Metabesedilnim vlogam*, kot jih za spontani govor opredeljuje M. Smolej (vloga prenašanja oziroma približevanja besedilnega sveta, označevanje in razkrivanje govorničevega odnosa do vsebine, poudarjanje in izpostavljanje vsebine), dodajamo *vlogo vzbujanja občutkov pripadnosti in povezanosti*, ki pride do izraza predvsem pri uvajanju skupnega sporočanja kroga (najpogosteje z osebnosvojljnim zaimkom *naš*). Tudi do *nagovorov in retoričnih vprašanj*, ki imajo podobno vlogo vključitve poslušalca v skupno izkušnjo, največkrat pride v najbolj napetih trenutkih športnega prenosa. Zaradi izbora gradiva (nekateri največji uspehi slovenskega športa v letu 2009) predvidevamo, da je ta značilnost prišla bolj do izraza kot bi sicer. K signalizatorjem stopnjevanja oziroma vzdrževanja visoke stopnje napetosti zaradi njegove pogostosti uvrščamo tudi uvajanje stavčnih razmerij s *pa*, tudi leksem *torej*, ki že spada med orodja govorne strategije, pa je pogosto uporabljen kot opozorilni znak in nov poskus vzpostavitve govornega stika v izmuzljivi radijski komunikaciji. Oba leksema imata tudi pomembno besedilnopovezovalno vlogo.

Pri radijski kot eni od kompleksnih vrst komunikacije je *strategija* ključnega pomena. Glede na praktične izkušnje in na rezultate ugotavljamo, da strategija radijskega športnega prenosa poteka na dveh ravneh. Prva je po našem mnenju strateška uporaba signalizatorjev in drugih govornih orodij, s katerimi poročevalec potrjuje poslušalcu, da ta zares posluša športni prenos, druga pa je strategija tvorjenja govora, ki poteka na slovnični oziroma besedilni ravni. Velikokrat se poročevalci za določen način izražanja odločijo povsem pragmatično, zavedno ali nezavedno. *Ponavljjanje* je tako denimo lahko retorično sredstvo, pogosto pa je to tudi pragmatična strategija pridobivanja časa. Praktična (informativna) in pragmatična je lahko tudi uporaba avtomatiziranih besednih zvez (z olimpijskega stadiona v Berlinu), zaradi

takojšnjega podajanja informacij, ki so marsikdaj le okvirne, pa je pragmatično tudi *poročanje z zadržkom*, kamor spadajo *sredstva leksikalnega kritja*. Kot pri vsakem sproti tvorjenem govoru, ki ni govorno branje, pride tudi pri športnem prenosu do *popravljanj* oz. po M. Kranjc do kopicenj, a ugotavljamo, da jih je precej manj kot pri zasebnem spontanem govoru.

b) Radijski športni prenos zaradi vseh objektivnih stilotvornih dejavnikov nikdar ne more biti brani govor. Že zato, ker branje predpostavlja odsotnost, spontanost pa *prisotnost*, ki jo poročevalci tako pogosto poudarjajo. T. Lengar Verovnik (2010) govori o simuliranem spontanem radijskem govoru, a ga raziskuje v dvogovornih žanrih. Enogovorni radijski športni prenos ima svoje jezikovnostilne značilnosti. Lahko se strinjamo, da tudi radijski športni prenos slišimo, kot da je brez posebnih napak in spontan. Če seveda izvzamemo jezikovne nepravilnosti, ki izhajajo iz nepoznavanja pravil slovnice, te pa pri govornem jeziku poslušalci vseeno razumejo drugače kot pri pisnem jeziku. Tako kot razlik med govorjenim in pisnim jezikom ni veliko na ravni glasovno-naglasne in leksikalne podobe, bi lahko rekli, da se v tem pogledu tudi brani govor in radijski športni prenos bistveno ne razlikujeta. Besedilni aktualizatorji so morda bolj opazni, kot bi bili po M. Smolej (2006) v spontanem zasebnem govoru, a poročevalci uporabljajo le knjižna aktualizatorja *ta* in *tisti*. Poročevalci iz naše analize ugotavljajo, da je veliko situacij predvidenih in da spontani govor uporabljajo kot vez med pripravljenimi alinejami (zapisanimi ali ne) s statističnimi in portretnimi podatki ter z drugimi vnaprej pretehtanimi situacijami in besednimi zvezami. Kljub vsemu ne bi tako kot T. Lombar (2014), ki je analizirala televizijski prenos tekem za svetovni pokal v alpskem smučanju, športnega prenosa uvrstil med Tivadarjev (2011) *govor na podlagi opornih točk*. Nismo analizirali veliko gradiva, a lahko predvidevamo, da se stopnja spontanosti pri poročanju z individualnih športnih tekmovanj s ponavljajočimi se značilnostmi razlikuje od poročanja z ekipnih tekmovanj, kjer je nepredvidljivih situacij več.

S spontanim govorom lahko potegnemo veliko vzporednic. V športnem prenosu je veliko eliptičnih struktur povedka, ki jih M. Smolej označuje kot najopaznejše skladske strukture, prek katerih se v spontanem govoru izraža

metabesedilnost. Prav tako je ogromno deiktov, ki kljub jezikovni »kultiviranosti« radijski športni prenos približajo značilnostim obrobnega sociolekta, kot ga opredeljuje Skubic (2005). Na drugi stani je veliko povsem žanrsko pogojenih značilnosti, kot je poudarjanje tukajšnjosti in zdajšnjosti ter uvajanje skupnega in omejenega sporočanje kroga, kjer spontanost ne pride do izraza. Količina popravilanj se razlikuje med posameznimi poročevalci, skupno pa jim je to, da praktično ni odsotnosti popravkov, ki je tako pogosta pri zasebnem spontanem govoru. Zaradi vseh zapisanih značilnosti radijski športni prenos opredeljujemo kot *spontani govor, ki si deli nekaj skladenjskih značilnosti z zasebnim spontanim govorom, obenem pa se spontanost zaradi javnega govornega položaja, ponavljajočih okoliščin in govorne profesionalnosti poročevalcev velikokrat približa slušnemu vtisu branega govora.*

c) Kljub temu, da se strinjamo z M. Smolej (2012), ki je mnenja, da je lahko primerjalna analiza spontano tvorjenih govornih besedil zavajajoča oz. napačna, smo pri naši analizi petih radijskih športnih prenosov poskušali najti vzporednice in razlike med njimi. Ker se prenos M. Pangerca od preostalih razlikuje po dolžini in tudi žanrsko, ga za namen razreševanja tretjega raziskovalnega vprašanja izpuščamo. Začenjamo z eliptičnimi strukturami. V vseh prenosih smo opazili sobesedilne izpuste, ki jih lahko znova razlagamo s pričakovanjem poročevalca, da vedo poslušalci o obravnavani tematiki veliko. Pri vseh se pojavlja tudi veliko brezpovedkovih struktur. Največ eliptičnih struktur smo zaznali pri košarkarskem prenosu, kar pripisujemo tudi karakteristiki športa. Za podkrepitev jezikovnih razlik pri poročanju o individualnih ali ekipnih športih pa bi bila potrebna na večjem vzorcu izvedena kvantitativna analiza posameznih jezikovnostilnih značilnosti. Tudi uporaba časovnega prislova za zdajšnjost se med poročevalci ne razlikuje, v povprečju ga vsi uporabljajo enkrat na petdeset do petinsedemdeset sekund. Res pa je, da v košarkarskem prenosu, namesto sicer uporabljenega prislova *sedaj*, F. Pavšer brez izjeme uporablja, v zasebnem spontanem jeziku bolj pogost, prislov *zdaj*. Opredeljevanje tukajšnjosti je od poročevalca do poročevalca poljubno, a to še ne kaže na osebni stil. Drugače je pri besedilnem povezovanju, kjer se predvsem uporaba kazalcev besedilne zgradbe, ki smo jih sicer zabeležili pri vseh prenosih (*sedaj* pa, in *sedaj*, *zdaj* pa, in *zdaj*, in v tem trenutku, in potem, potem pa) razlikuje.

Razlog, da B. Janežič (ob uporabi prislova zdajšnjosti, pa tudi sicer) povedi predvsem povezuje, F. Pavšer pa jih mnogokrat na novo začenja (No, zdaj; Zdaj; Torej, zdaj), je po našem mnenju v različnih povprečnih dolžinah tvorjenih povedi obeh poročevalcev, kar pripisujemo njunima osebnima stiloma. Razlike pri pogostosti uporabe aktualizatorjev *ta* in *tisti* so že večje kot pri pogostosti uporabe signalizatorjev tukajšnjosti in zdajšnjosti (v enako dolgem košarkarskem prenosu je štirikrat več besednih zvez s pridevniškim kazalnim zaimkom *ta* kot pri nogometnem prenosu).

Med jezikovnostilnimi značilnostmi, namen je sicer bil poiskati stične točke, nikjer ni prihajalo do takih razlik kot pri uporabi osebnih in osebnosvojilnih zaimkov ter prvo- in drugoosebnih glagolskih oblik. Uvajanje omejenega in skupnega sporočanje kroga, ki se mu nekateri poročevalci želijo izogibati, drugim to uspeva, tretji pa ga pogosto uporabljajo, že razumemo kot področje diskurzivne analize, ki bi radijski športni prenos lahko osvetlila še z druge strani. Koncept idiolekta po Skubicu (način izražanja, ki je značilen le za enega posameznika) se sklada z našim razmišljanjem o pomembnosti in izstopanju osebnega stila pri radijskem športnem prenosu. Vseeno, kot odgovor na tretje raziskovalno vprašanje, ugotavljamo, da je ob jezikovni raznolikosti bolj kot osebni stil do izraza prišla prepoznana podobnost med različnimi športnimi prenosi. Razlike med poročevalci so slišne, o razlikah med prenosi z individualnih in ekipnih športnih panog smo tudi že pisali (tudi različna dramaturgija vpliva na različen način uporabe jezikovnostilnih orodij), a radijski športni prenos, teoretsko neopredeljen kot je (bil), ima svoje značilnosti in posebnosti ne glede na šport, poročevalca in predvidevamo, da celo uspešnost slovenskih športnikov.

Možnosti za nadaljnje raziskovanje je veliko, ob diskurzivni bi bila zanimiva tudi besediloslovna analiza radijskega športnega prenosa oziroma raziskava besedilnih vrst. Analiza stavčnofonetičnih prvin bi nadalje poglobila znanje o tem zanimivem radijskem žanru. S poglobljenimi intervjuji s poročevalci bi lahko spoznali njihov namen, kadar govorimo o metabesedilnih vlogah, pa tudi o tako specifičnem jezikovnem orodju, kot je ponavljanje. Obenem se zaradi pomanjkanja raziskav lahko zdi skrivnostna tudi percepcija poslušalca. Veliko

teoretskega dela bo potrebnega, preden bo lahko na trdnih temeljih zrasla šola športnega poročevalstva. A to je že druga raziskovalna dilema. Za konec našega raziskovanja pa le ugotovitev, ki smo si jo izposodili od M. Kalin Golob (2001), in s katero se strinjajo tudi analizirani poročevalci: »Kritično samoposlušanje daje najboljše rezultate.« Teoretskega znanja pa tudi nikdar ne more biti preveč.

5 LITERATURA

- 1) Andrews, Phil. 2006. *Sports journalism: a practical guide*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage.
- 2) Barnard, Stephen. 2000. *Studying Radio*. London: Arnold.
- 3) Bizilj, Ljerka. 2006. *Gradivo pri predmetu Radio*. Ljubljana: FDV.
- 4) Brojan, Matjaž. 1999. *Začetki radia na Slovenskem*. Ljubljana: Modrijan.
- 5) Conroy, Andy in Pete Wilby. 1994. *The Radio Handbook*. London, New York: Routledge.
- 6) Crissel, Andrew. 2005/1994. *Understanding radio*. London, New York: Routledge.
- 7) Gajšek, Gregor. 1999. *Neposredni televizijski in radijski prenos*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 8) Gradišnik, Janez. 1986. *Naš jezik*. Trst: Založništvo tržaškega tiska, Celovec: Drava.
- 9) Gruden, Lučka. 2001. *V zvočnem laboratoriju: intimni dialog z nevidnim*. Maribor: Obzorja.
- 10) Hladnik Milharčič, Ervin. 2010. Royce Wiles: Knjižničar iz Kabula. *Dnevnikov objektiv*. (17. april).
- 11) Ilc, Gašper. 2002. *Televizijski športni komentar – diskurzivna analiza*. *Jezik in slovstvo* 47 (7–8): 303–314.
- 12) Kalin Golob, Monika. 2001. *Jezikovne reže*. Ljubljana: GV Revije.
- 13) --- 2003. *H koreninam slovenskega poročevalnega stila*. Ljubljana: Jutro.
- 14) Kalin Golob, Monika in Gaja Červ. 2010. *Večdimenzionalni pristop k analizi novinarskega diskurza*. V *Izzivi sodobnega jezikoslovja*, ur. Vojko Gorjanc in Andreja Žele, 103–119. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- 15) Kladnik, Nika. 2007. *Radijski športni komentar (Osebni stil Aleša Smrekarja)*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 16) Kmecl, Matjaž. 1976. *Mala literarna teorija*. Ljubljana: Založba Borec.
- 17) Korošec, Tomo. 1998. *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: ČZD Kmečki glas.

- 18) --- 2005. K stilu športnega poročevalstva. V Uvod v novinarske študije, ur. Melita Poler Kovačič in Karmen Erjavec, 257–272. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 19) Košir, Manca. 1988. Nastavki za teorijo novinarskih vrst. Ljubljana: DZS.
- 20) Krajnc, Mira. 2004. Besedilnoskladenjske značilnosti javne govorjene besede (na gradivu mariborščine). Slavistična revija 52 (4): 475–498.
- 21) --- 2005. Besedilne značilnosti javne govorjene besede. Maribor: Slavistično društvo Maribor.
- 22) Lengar Verovnik, Tina. 2009. Specifike jezikovnih izbir novinarjev v radijskih novinarskih dvogovornih žanrih. Teorija in Praksa 46 (6): 45–61.
- 23) --- 2010. Radijski novinarski dvogovorni žanr kot okvir jezikovnih izbir novinarjev. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 24) Lombar, Tina. 2014. Jezik v živem televizijskem športnem komentarju na Radioteleviziji Slovenija. Magistrsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 25) Mavrič, Petra. 2009. Aktualizmi v športnem poročevalstvu na primeru poročanja o ekipnem športu. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 26) Petan, Katja. 2004. Metafora v novinarskih prispevkih o nogometu. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 27) Pirc, Tatjana. 2005. Radio : zakaj te imamo radi. Ljubljana: Modrijan.
- 28) Pivec, Polona. 2004. Ogovorno-nagovorna spretnost govorca – pomembna vez radi z občinstvom. V Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri, ur. Melita Poler Kovačič in Monika Kalin Golob, 257–277. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 29) Potočnik, Jasna. 2004. Stil radijskega poročevalstva in kultura govora. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 30) Ramovš, Mateja. 2013. Govor radijskih moderatorjev v kontaktnih oddajah: Značilnosti govora moderatorjev Vala 202 v kontaktni oddaji Dobro jutro! Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 31) Rowe, David. 1999. Sport, culture, and the media: the unruly trinity. Buckingham, Philadelphia: Open University Press.
- 32) Shingler, Martin. 2009/1998. On air : methods and meaning of radio. London, New York: Arnold.

- 33) Skrivarnik Petra. 2011. Primerjava značilnosti spontanega in branega govora na komercialnih radijskih postajah in javnem servisu. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 34) Skubic, Andrej E. 2005. Obrazi jezika. Ljubljana: Študentska založba.
- 35) Slovar slovenskega knjižnega jezika. 1994. Ljubljana: DZS.
- 36) Smolej, Mojca. 2006. Nekatere skladenjske značilnosti spontano tvorjenih besedil govorcev. V Mesto in meščani v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi: 43. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, ur. Irena Novak Popov, 22–34. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- 37) --- 2007. Eliptične strukture in njihove metabesedilne vloge. Jezik in slovstvo 52 (3–4): 67–78.
- 38) --- 2012. Besedilne vrste v spontanem govoru. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- 39) Stepišnik, Matija. 2006. Medijska konstrukcija nacionalizma v športnih dogodkih. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 40) Tivadar, Hotimir. 2003. Aktualna vprašanja slovenskega pravorečja. V Sodobni jezikovni položaj na Poljskem in v Sloveniji, ur. Stanisław Gajda in Ada Vidovič Muha, 281–299. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- 41) --- 2004. Kaj je prav in kaj resnično (prav) v slovenskem govoru? V Moderno v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi: 40. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, ur. Marko Stabej, 172–178. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Odelku za slovenistiko Filozofske fakultete.
- 42) --- 2011. Vzpostavitev razmerij med govorom in branjem, recitacijo in igranjem. V Meddisciplinarnost v slovenistiki: Mednarodni znanstveni simpozij Obdobja 30, ur. Simona Kranjc, 489–495. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- 43) Tolson, Andrew. 2006. Media talk: spoken discourse on TV and radio. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- 44) Toporišič, Jože. 1992. Enciklopedija slovenskega jezika. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- 45) --- 2000/1976. Slovenska slovnica. Maribor: Založba Obzorja.
- 46) Trdina, Silva. 1961. Besedna umetnost, II. del. Ljubljana: Mladinska knjiga.

- 47) Valh Lopert, Alenka. 2005. Kultura govora na radiu Maribor. Maribor: Slavistično društvo.
- 48) Verdonik, Darinka. 2006. Popravljanja v spontano tvorjenih izjavah. Slavistična revija 54 (2): 188–203.
- 49) --- 2007. Jezikovni elementi spontanosti v pogovoru. Maribor: Slavistično društvo.
- 50) Verovnik, Tina. 2009a. So mašila vedno mašila? Pravna praksa 28 (14): 31.
- 51) --- 2009b. Sredstva leksikalnega kritja. Pravna praksa 28 (16–17): 39.
- 52) --- 2009c. Nekaj značilnosti nebranega javnega govora. Pravna praksa 28 (34): 31.
- 53) Vogrinc, Jože. 2008. Govor na radiu in na televiziji. V Spisi o govoru, ur. Primož Vitez, 241–252. Ljubljana: znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.
- 54) --- 2012. Prenos športnega dogodka kot televizijska kulturna forma. Ars & humanitas 6 (1): 73–87.
- 55) Vnuk, Katja. 2004. Anglizmi v športnem novinarstvu – med žargonizmi in strokovnim izrazjem. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 56) Zemljarič Miklavčič, Jana. 2008. Iskanje odgovorov na vprašanja govorenega jezika. Jezik in slovstvo 53 (2): 89–106.
- 57) Zwitter Vitez, Ana. 2008. O spontanem govoru. V Spisi o govoru, ur. Primož Vitez, 241–252. Ljubljana znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

6 PRILOGE

Posnetki (na priloženi zgoščenki) in transkripcije analiziranih radijskih prenosov.

6.1 PRILOGA A: TRANSKRIPCIJA VESLAŠKEGA PRENOSA

Poročevalec: Rajko Dolinšek
Svetovno prvenstvo v veslanju, Poznanj 2009
Bronasta medalja četverca brez krmarja, Val 202, 28. avgust, med 12:00 in 13:00
Dolžina posnetka: 8,46 min (neto: 523 sekund)

0.02

Ja, smo pred drugim vrhuncem za slovenski tabor, kajti na štartnih pozicijah je poravnanih šest najboljših četvercev brez krmarja. Slovenska posadka, z bratoma Pirih, Tomažem in Miho, Rozmanom in Kolandrom, bo veslala na progi številka šest. Ponovimo še enkrat, pred nekaj minutami, v finalu dvojnih dvojcev, brata Jan in Luka Špik na petem mestu. Zmagala sta Nemca pred Francozoma in Estoncema. To je bila druga (.) finalna disciplina, sedaj pa morda tista finalna tekma, ki smo jo najbolj pričakovali, kajti glede na vse rezultate v tej sezoni in tudi na moč naših veslačev posameznih posadk so največ možnosti dajali prav četvercu brez krmarja, ki je že vrsto let med najboljšimi na svetu. Na zadnjih šestih svetovnih prvenstvih so naši kar petkrat veslali (...) v finalu, torej med najboljšimi šestimi. Nekako se je naši-, našega četverca brez v različnih sestavah prijel že kar vzdevek »nesrečno četrti«, kajti kopica četrtih uvrstitev, na olimpijskih igrah in na svetovnih prvenstvih. Trikrat so bili četrti pa dvakrat peti pa enkrat šesti. Do kolajne jim je dvakrat zmanjkalo samo nekaj zavesljajev, slabe pol sekunde. No, dve kolajni pa sta vendarle padli, in sicer na svetovnih prvenstvih v Luzernu pred osmimi leti, Prelog, Kolander, Janša, Klemenčič, torej, iz-, v današnji posadki je od tiste četverice samo Mariborčan Rok Kolander, seveda spomnimo pa se lahko še tistega fantastičnega uspeha na olimpijskih igrah v Barceloni leta 92, ko so Janša, Mirjanič, Klemenčič in Mujkič nenadejano osvojili bronasto kolajno. Čez nekaj trenutkov torej štart četvercev brez krmarja. Na progi številka ena: Češka, številka dve: Belorusija, tri: Velika Britanija, štiri: Avstralija, pet: Francija in šest: Slovenija.

1.51

In v tem trenutku štart četvercev brez krmarja. Naši so močnejši nekako v drugi polovici proge. V polfinalu se jim nastop, (.) se jim ni posrečil, vendar kasneje se je izkazalo, da tudi zaradi težav, želodčnih težav dirigenta zavesljaja v čolnu, Mihe Piriha. S temi težavami je vse v redu in današnja podoba naj bi bila povsem drugačna. Fantje pa so dejali: »Čas je, da res dosežemo odmevni dosežek.« Podobno so dajali tudi, so dejali pred finalnim nastopom v Luzernu, ko je bilo iz njihovih ust slišati: »Dovolj je četrtih mest.« In res je, tedaj so se zavih-, zavihтели celo na drugo mesto, zaostali so morda samo za glavnim favoritom za naslov svetovnega prvaka, posadko Velike Britanije. No, glavni nasprotniki Britancev v boju za zlato kolajno pa bo najbrž mlada posadka Avstralije, ki ima v povprečju 23, 24 let. In Angleži in Avstralci v dveh tekmah tukaj v Poznanju, v predtekmovanju in v polfinalu, oboji z zmagami. Naši pa so do finala prišli z zmago v predtekmovanju, tretji pa so bili v polfinalni skupini. Kot sem že povedal, po tistih težavah, ko so imeli kar nekaj težav, da so se sploh uvrstili v finalno serijo. Toda danes naj bi bila podoba drugačna. Naša posadka trenutno na tretjem do četrtem mestu, Avstralci imajo zavesljaj ali dva prednosti pred Veliko Britanijo. Angleži, že nekaj let (.) najboljši v tej disciplini, spomnimo se samo tiste, pred dolgimi leti tiste znamenite posadke Redgrave, Craknell, Pinsent in Foster, ki je bila nepremagljiva med četverci brez krmarja. Po-, kasneje so to četverico zamenjali prav tako štirje, tudi olimpijski zmagovalci v Pekingu, James, Williams, Reed in Triggs-Hodge. No, Angleži so sestavili povsem novo posadko. Seveda, Angleži imajo kopico vrhunskih veslačev.

3.40

Na 500-ih metrih prva Avstralija, druga Velika Britanija, tretja Belorusija in četrta Slovenija. Peta Češka in šesta, Francija. Naši v tej sezoni: Banyoles, na tekmah za svetovni pokal, so spustili, potem pa četrto mesto v Münchnu in, kot sem že povedal, drugo mesto v Luzernu. Dve kolajni že imajo, vrsto let med najboljšimi. Na olimpijskih igrah v Pekingu lani spet četrto mesto, na zadnjem svetovnem prvenstvu pred dvema letoma v Münchnu pa peto mesto. (.) Velika Britanija

in Avstralija sta se že nekoliko oddaljili. Belorusija mislim, da je še vedno tretja, potem pa skupaj na četrtem mestu Francozi in Slovenci. Ponovimo še enkrat, najmočnejše orožje naše četverice je prav silovit finiš, ki jim je prinesel že toliko odličnih uvrstitev. Vreme (veter, op. p.) še vedno nekoliko v smeri veslanja proge, torej to gre na roko našim veslačem. Tudi s progo šest so bili zadovoljni. Ko so tukaj nastopili na tekmi za svetovni pokal, je dejal Miha Pirih, so prav tako na progi številka šest osvojili tretje mesto. Če bi se to zgodilo (.) tudi tukaj, bi bilo odlično. Slovenija na polovici proge na šestem mestu, toda zaostanek za tretjevrščeno Francijo je manj kot pol sekunde. Skratka, vse je še mogoče. Slovenija šesta, manj kot pol sekunde oziroma približno pol sekunde za tretjo Francijo oziroma Belorusijo. Velika Britanija, Avstrija (Avstralija, op. p.) (.) nekoliko naprej, potem pa praktično poravnane Belorusija, Francija, Češka (...) in Slovenija. Med našimi trije izkušeni veslači, brata Pirih, in tudi najstarejši med njimi, Rok Kolander. Pred dvema sezonama se je tej četverici pridružil tudi najmlajši, Rok (...) Rok Rozman, ki ima vsega 21 let. Dobro so se ujeli, kar je dokazal nastop na olimpijskih igrah in tudi v tej sezoni. Nenazadnje, kar je pokazala tudi uvrstitev v veliki finale tukaj na svetovnem prvenstvu v Poznanju. (.) Kakih pet tisoč gledalcev, sedaj mislim, vsaj takole na oko, (.) po plapolanju zastav, plapolanju zastav, da se je veter nekoliko, da je nekoliko obrnil. Ni protiveter, vendarle piha sedaj nekoliko s strani. Kaj je to pomenilo na vodi, bomo lahko slišali potem (.) v izjavah naših veslačev. Naši veslači mislim, da se sedaj že počasi prebijajo na tretje mesto. Belorusom je pošla moč, Belorusi so sedaj že zadnji. Na tretjem mestu, v boju za tretje mesto, Češka, Francija in Slovenija. Mislim, da naši že lovijo počasi tretje mesto. Nevarni so na prvi progi (.) Čehi, v vodstvu pa Velika Britanija pred Avstralijo. Kmalu bo vrstni red na 1500-ih metrih, Slovenija četrta, vendarle praktično s Češko poravnana.

6.28

Sedaj pa tisti siloviti finiš. Ali bo Slovenija tukaj na jezeru Malta nedaleč stran od Poznanja dobila šestnajsto kolajno na svetovnih prvenstvih? Odličen nastop, povsem drugačen. Mislim, da naši še vedno tesno v boju s Češko, nekoliko, morda zavesljaj ali dva zaostanka za Čehi. Prva Velika Britanija, Avstralci finiširajo, Avstralci imajo povsem mlado ses-, postavo, medtem ko je Velika Britanija seveda izkušena. Naša posadka na progi številka šest. Ali bodo naši imeli dovolj moči ali bodo znova osvojili tisto nesrečno četrto mesto? Mislim, da so naši že tretji. Prva Velika Britanija, druga Avstralija, Slovenija mislim, da je tretja, četrta Češka, peta Francija, šesta Belorusija.

7.10

Ali se tukaj pelje kolajna? Češka ali Slovenija v boju za bronasto kolajno. Prva Velika Britanija, druga Avstralija, to najbrž ne bo prišlo do spremembe. Naši pa sedaj silovit finiš, nevarni Čehi, ali naši ali Češka?! Mislim, da imajo naši prednost. Slovenija za zavesljaj ali dva pred Češko. Pelje se kolajna, kolajna bo naša!!! Prva Velika Britanija, druga (.) Avstralija in tretja Slovenija! (.) Tretja Slovenija, šestnajsta kolajna na svetovnih prvenstvih je padla. »Dovolj je bilo četrth mest!« so dejali naši fantje in četverica z bratoma Pirih, Kolandrom in Rozmanom je tukaj v Poznanju, spoštovane poslušalke, poslušalci, osvojila bronasto kolajno. Kar se ni posrečilo našim v Pekingu, ko so ostali brez kolajne, je vendarle padlo tukaj. Torej, Slovenija je za Veliko Britanijo in Avstralijo osvojila bronasto kolajno. Čehe je po silovitem finišu potem prehitela za slabe pol dolžine čolna. Na zadnjih dveh mestih pa sta bili preostali posadki, Belorusija in Francija. Torej, fantastičen uspeh, izjemen zaključek slovenskih nastopov tukaj na svetovnem prvenstvu. Padla je bronasta kolajna v četvercu brez krmarja. Osvojili so jo Tomaž Pirih, Rok Rozman, Rok Kolander in Miha Pirih, ki so priveslali skozi cilj za Veliko Britanijo in Avstralijo. Torej, spoštovane poslušalke in poslušalci, veselimo se vsi skupaj. Za slovenski veslaški tabor se je tukaj končalo imenitno, z bronasto kolajno.

8.46

6.2 PRILOGA B: TRANSKRIPCIJA ATLETSKEGA PRENOSA

Poročevalec: Boris Ličof

Svetovno prvenstvo v atletiki, Berlin 2009

Primož Kozmus svetovni prvak, Val 202, 17. avgust, med 18:00 in 20:00

Dolžina posnetka: 16,13 min (neto 959 sekund)

00.08

Ja, lep pozdrav z olimpijskega stadiona. Sektor za metom kladiva je poln, poln slovenskih navijačev. Prišli so včeraj, prihajali so danes, in takole, kakšnih 200 se jih je zbralo, da bodo spodbujali našega olimpijskega prvaka pri nameri, da uspe postati tudi svetovni prvak. Videli smo že dva poizkusa. Nič posebnega. Krisztian Pars je (.) dosegel 75 metrov in 51 centimetrov, Markus Esser, ki bi kmalu zadel zaščitno mrežo, pa 68, 07. V krogu za met kladiva pa je olimpijski prvak Primož Kozmus. Začenja ponavadi odločno, sedaj spodbuja še tisti preostanek gledalcev, ki niso na njegovi strani, da naj ga (.) aplavzom čim bolj ogrejejo, da bo njegovo kladivo že v prvem poizkusu zletelo prek 80 metrov. Izmet Primoža Kozmusa. Tudi njegovo kladivo je zadelo mrežo in pristalo tam nekje okoli 75, morda 75 metrov in pol. Skratka, nič posebnega na začetku tega velikega finala. Nekoliko preveč na silo, to se je dobro videlo pri Primožu Kozmusu. 75 metrov in 14 cer-, centimetrov za našega rekorderja, ki ima rekord sicer na 82-ih metrih in pa 30-ih centimetrih. Ta rekord je star že tri leta in v taboru Primoža Kozmusa pravijo, da ga je treba izboljšati še to sezono. Toliko bolje, če uspe Primožu to tukaj v Berlinu na svetovnem prvenstvu. Vrstni red po prvih treh metih pa: Pars, 75,51, drugi Kozmus 75,14 in tretji Markus Esser 68 metrov in 7 centimetrov. Sedaj se bodo zvrstili po vrsti še Nemeč Litvinov, Hrvat Haklits pa Ziolkowski Poljska, Kryvitski Belorusija, Vinichenko Rusija, Charfreitag Slovaška, Vizzoni Italija, Zagornyi Rusija in Nazarov Tadžikistan.

2.23

Spoštovani in spoštovane, smo na začetku druge serije finala 12-ega svetovnega prvenstva v metu kladiva. V prvi seriji pa nismo videli nič posebnega. Kozmus je z drugega potem padel na četrto mesto, v prvi seriji pa je bil najboljši Szymon Ziolkowski iz Poljske, 77 metrov in 44 centimetrov, Rus Zagornyi 76,11, tretji Pars, ki je vrgel kladivo v drugi seriji v zaščitno mrežo, in na četrtem mestu 75,14 naš Primož Kozmus. Za svoj drugi poskus pa je že pripravljen domači junak tega tekmovanja, Markus Esser, osmi je bil na zadnjem svetovnem prvenstvu. Spodbuja svoje kladivo, ki je, mislim da, zletelo sedaj do tretjega mesta. Torej, Pars se bo bržčas preselil na četrto mesto, naš Primož Kozmus pa bo imel nenavadno nizko izhodišče pred svojim drugim poizkusom. Bržčas bo to peto mesto. Kakorkoli že, videli bomo, kaj je v tem metu naredil Markus Esser. Tako, 76 metrov in 27 centimetrov. Esser je sedaj na drugem mestu, Pars na četrtem, Kozmus pa začenja to svojo drugo serijo s petega mesta. Nenavadno, tudi pet poizkusov je končalo izven sektorja, tako da imamo uvrščenih samo sedem tekmovalcev. Primož Kozmus gre proti krogu za met kladiva. Potrebno se bo zbrati, kajti v nasprotnem primeru ima lahko težave pred tretjim metom. To pa je seveda zagotovo dodatni pritisk, ki si ga olimpijski prvak vsekakor ne bi smel privoščiti. Gremo (.) Primož. Zagotovo je sposoben vreči kladivo prek 80 metrov in prevzeti vodstvo tukaj na olimpijskem stadionu, kjer to predstavo gleda kakšnih 15 tisoč gledalcev. Silovito se je zagnal, kladivo je lepo poletelo, daleč leti in (.) preko 80 metrov. Tako kot smo napovedali. Tako kot se spodobi za olimpijskega prvaka. Morda kakšen centimeter manj, vendar na črto, ki označuje 80 metrov Primoža Kozmusa. Brez težav, znal se je zbrati naš olimpijski prvak. 79 metrov in 74 centimetrov za krepko vodstvo. Dva metra in trideset centimetrov za njim zaostaja Szymon Ziolkowski, ki pa bo metal čez nekaj trenutkov. Mi se bomo spet oglasili, ko bo na vrsti začetek tretje serije. Zaenkrat pa dobre novice z olimpijskega stadiona v Berlinu. Vodstvo je v drugi seriji prevzel olimpijski prvak, slovenski rekorder, Primož Kozmus. Njegov dosežek pa 79 metrov in 74 centimetrov.

5.17

Še enkrat lep pozdrav z olimpijskega stadiona v Berlinu, kjer tehničnih težav ni in ni konca. Sedaj je odpovedal centralni informacijski sistem, brez katerega reporterji težko sledimo pet disciplin naenkrat, ampak se bomo trudili, da tega ne boste občutili. Szymon Ziolkowski, četrti po drugi seriji, 44 centimetrov zaostaja za (...), 44 centimetrov zaostaja za našim Primožem Kozmusom in (.) mislim, da ima sedaj predzadnji poizkus, da našega olimpijskega prvaka tudi prehitijo. Prav zanimivo bo videti, kako mu bo to uspelo v petem poizkusu, temu olimpijskemu prvaku iz Sydneyja, ki je imel (.) slabo izkušnjo na začetku letošnje sezone. Skolimovska, bivša olimpijska prvakinja, mu je namreč na pripravah umrla na rokah. Sila ga je potrla, to tudi zavrlo

njegovo, njegove priprave na to svetovno prvenstvo. Vendar pa se je ta veteran očitno zbral in sedaj je edini pravi konkurent v tej konkurenci še osmih oziroma šestih, 78 in pa devet centimetrov. Krisztian Pars je še tretjič zalučal kladivo v zaščitno mrežo in očitno ni danes pravi, ni na ravni, ki bi ogrožala našega Primoža Kozmusa. Primož Kozmus je pripravljen za svoj peti poizkus. Vodi z 79-imi metri in 74-imi centimetri. Vladimir Kevo gleda v tla, očitno tega poizkusa sploh noče videti. Ali pa ga je že videl. Ali pa si ga je že vizualiziral, kot pravijo temu športniki, ki se pripravljajo samo za največje, vrhunske izide. Gremo Primož! Močno je navil svoje kladivo, kladivo leti po zraku in bo letelo prek 80 metrov! Tako je!!! Končno, prek 80 metrov, no vsaj prek črte 80-ih metrov. Seveda Vladimir Kevo ni bil zadovoljen s tem metom, kajti tehnično zanj ni bil tak, kot sta si ga zamislila dopoldne. 80 metrov in 15 centimetrov. Primož Kozmus je povečal svoje vodstvo pred Szymonom Ziolkowskim pred zadnjo serijo za 85 centimetrov. Ali bo ta zaloga zadostovala? Bržčas za Szymona Ziolkowskega že, mislim pa, da Krisztian Pars zagotovo ni rekel še zadnje. 77 metrov in 45 centimetrov, je na tretjem mestu, na četrtem Zagornyi, Rusija 77,42, na petem Sergej Litvinov, ki, ruski tekmovalec, ki nastopa za Nemčijo, 76,58, šesti je Markus Esser, Nemčija 76,27, Haklits 75,12 in na osmem, zadnjem mestu, on bo tudi začel to zadnjo serijo, Pavel Kryvitski. Mislim, da tekmovalci, ki sem jih naštel od tretjega mesta navzdol, našemu Primožu Kozmusu niso nevarni. Ne bomo še slavili nove slovenske kolajne na svetovnih prvenstvih. To bi bila šele tretja. Ali pa že, kakor hočete, slovenska kolajna na svetovnih prvenstvih. Gregor Cankar je dosegel prvo v skoku v daljino, v Sevilli je bil tretji, potem pa Primož Kozmus dve leti nazaj v Osaki, srebrna kolajna, in velja opozoriti, da mu jo je prav v zadnji seriji speljal Ivan Tihon.

9.04

Samo še trije tekmovalci so ostali do konca tega velikega finala. Na vrhu razpredelnice pa Primož Kozmus. 80 metrov in 15 centimetrov v peti seriji za krepko vodstvo. Kar 85 centimetrov za njim zaostaja Szymon Ziolkowski, Krisztian Pars je na tretjem mestu, 77 metrov in 45 centimetrov. Sedaj pa je za svoj met pripravljen četrtouvrščeni Aleksey Zagornyi iz Rusije, 77,42. Pars mu je v četrti seriji odvzel tretje mesto, odvzel mu je bronasto kolajno. In začenja se boj za kolajne. Zagornyi kaj več kot do tretjega mesta ne more priti. Vendar zagotovo ne s tem dosežkom. Ali pač? Ali pač. Zagornyi je vrgel prek 77-ih metrov, to je gotovo, bržčas tudi prek 78-ih metrov. Kolajne očitno še niso razdeljene in Pars se bo moral potruditi, da bo dobil svojo kolajno na svetovnem prvenstvu, tako kot jo je dobil olimpijsko, potem, po diskvalifikaciji obeh Belorusov. 78 in 9 centimetrov. Zagornyi je na tretjem mestu, Zagornyi je sedaj na tretjem mestu. Prebil se je na tretje mesto ta tekmovalec in pred Parsem je sedaj sila, sila zahtevna naloga. Se bo ta tekmovalec znal zbrati? Bivši svetovni mladinski prvak. Zmagal je tudi na nekaj pomembnih tekmah za madžarsko reprezentanco, pa na številnih mitingih, ampak, več kot pa drugo mesto, potem po diskvalifikaciji na olimpijskih igrah, no ja, to drugo mesto je seveda sijajen dosežek, pa mu ni uspelo. Samo dva veljavna meta na tem, v tem finalu, prvi 75 metrov in 41 in potem ta 77,45, kjer je bil dve seriji na tretjem mestu, na visokem tretjem mestu. Sedaj pa si je močno naložil kladivo, vendar je kladivo oplazilo zaščitno mrežo, in Krisztian Pars, prvi favorit tega finala ostaja brez kolajne. Imamo pa že tretjega, to je Aleksey Zagornyi, ruski tekmovalec, sila spodbuden osebni rekord ima, 83 metrov in 43 centimetrov, kar je med vsemi tekmovalci najboljši osebni rekord, vendar nič pomembnega ni naredil na velikih tekmovanjih ta ruski tekmovalec. Sedaj pa Szymon Ziolkowski. Ali bo svetovni prvak v Berlinu olimpijski prvak iz Sydneyja ali pa bo to aktualni olimpijski prvak iz Pekinga? O tem sedaj odloča Szymon Ziolkowski. In bo odločal, če ga Ziolkowski prehitil, potem še naš Primož Kozmus. Mislim, da Kozmus ima nekaj rezerve, nisem pa najbolj prepričan za Szymona Ziolkowskega. Pa mu športno privoščim en zares dober met, pa naj ne gre čez 80 metrov. Mislim, da tole zagotovo ni čez 80 metrov. To je nekako pod 78-imi metri. Spoštovane in spoštovani, prvič v zgodovini slovenske atletike imamo svetovnega prvaka! Svetovni prvak v metu kladiva pa je Primož Kozmus! Prvič v zgodovini slovenskega športa je olimpijski prvak svojo slavo ohranil na svetovnem prvenstvu. Primož Kozmus, enostavno najboljši slovenski športnik, najboljši tukaj v Berlinu. Pravi ambasador slovenskega športa. Velika podpora, ima nekakšen klub privrženecv tam na Dolenjskem, kakšnih 200 jih je sem prišlo, njegovih najbolj zvestih navijačev. In to, kar bo naredil sedaj, je lahko samo še poizkus za to, da naredi, recimo temu, nov državni rekord. Pa če ga ne bo, če bo kakšno drugo leto, recimo na evropskem prvenstvu v Barceloni, bomo tudi zadovoljni. Neverjetno veselje v slovenskem taboru. To, da bomo imeli kdaj svetovnega in olimpijskega prvaka niso bile, spoštovane in spoštovani, niti sanje najbolj optimističnih privrženecv slovenske atletike. Nikoli. To vam lahko povem. In sedaj še enkrat. Primož Kozmus. Silovito, tudi v zadnji seriji. In seveda, krepko prek 80 metrov! Za vrhunec, za piko na i, v šesti

seriji, tako kot se spodobi, za svetovnega prvaka. Primož Kozmus, krepko prek 80 metrov, izboljšal je izid 80 metrov in 15 centimetrov in sedaj teče prek modre steze. Vzel je slovensko trobojnico in sedaj bo cel svet, vsaj tisti, ki spremlja atletiko, pozdravil svetovnega prvaka. 80 metrov in 84 centimetrov. Ja, to pa je sila spodobno. In že dolgo nihče ni zmagal za en meter in pol na tako pomembni tekmi. Čestitke Primožu Kozmusu. Čestitke Vladimirju Kevu. Čestitke vsem, ki so sodelovali z njim, in so znali v zanj tem težkem letu, dve poškodbi je uspešno pozdravil, Nusuf (Nasif, op. p.) Khalid je bil zato zadolžen, da ga je pripravil za to svetovno prvenstvo. In sedaj Primož Kozmus na sredini metališča za kladivo. Priklon na levo, priklon na desno, aplavz pa z vseh tribun tega fantastičnega stadiona, kjer se je zbralo, recimo takole čez palec kakšnih 20 tisoč gledalcev. Vrstni red dvanajstega svetovnega prvenstva finala meta kladiva. Prvo mesto Primož Kozmus: 80,84, drugi Szymon Ziolkowski Poljska – 79,30, tretji, bronasta kolajna, prva v karieri za Aleksejja Zagornijja Rusija, v zadnjem poizkusu si jo je priboril – 78,09. Brez kolajne je ostal prvi favorit Krisztian Pars. Spet ni zdržal pritiska in očitno ni v teh letih, ki so uspešna za Primoža Kozmusa, njegov pravi tekmeč na pravih tekmah. Nič hudega, Primož Kozmus ima samo še eno nalogo v svojem bogatem športnem življenju. Lahko izbira, ali bo postal evropski prvak, mislim pa, da svetovni rekorder ne bo, kajti nivo teh metov je enostavno precej, precej nižji kot je svetovni rekord Yuriya Sedykha. Ta svetovni rekord pa je 86 metrov in 74 centimetrov. Bodi dovolj, (.) oddahnimo si (.) in (...) upamo, da bomo čimprej pred mikrofone Radia Slovenija dobili olimpijskega in sedaj tudi aktualnega svetovnega prvaka v metu kladiva, Primoža Kozmusa.

16.13

6.3 PRILOGA C: TRANSKRIPCIJA KAJAKAŠKEGA PRENOSA

Poročevalec: Marko Pangerc

Svetovno prvenstvo v slalomu na divjih vodah, Seu d'Urgell 2009

Peter Kauzer svetovni prvak, Val 202, 13. september, med 13:30 in 14:00

Dolžina posnetka: 2,48 min (neto: 134 sekund)

00.14

Ja, Peter Kauzer je ravnokar priveslal skozi cilj. In fantastičen rezultat 92,84 (.) pa pomeni, da je trenutno, pred zadnjim nastopom domačina Joana Crespa v krepkem vodstvu, kajti za dobri dve sekundi je prehitel francoskega predstavnika Borisa Neveuja. (.) Peter Kauzer, veseli se tam v izteku, v cilju pravzaprav, neverjetno energično veselje, padel mu je najbrž tudi kamen od srca, kajti zelo si je želel medalje in uspeha na tem svetovnem prvenstvu. Iz-, z res pravo vožnjo, hitro, natančno, brez kazenskih sekund (.) je odveslal proti cilju, v slogu rakete, in tudi preko ciljne črte (.) na prvo mesto, kar je pravzaprav sedaj največji uspeh za tega 26-letnega Hrastničana, ki sedaj pogleduje samo še na progo, kjer je domačin Joan Crespo. Sicer pa danes za medalje, kar se tiče kajakašev, je potrebno iti brez kazenskih sekund, in v tem trenutku tudi pribitek Joana Crespa in dve kazenski sekundi več, kar pomeni, da je Peter Kauzer vedno bližje zlati medalji na svetovnem prvenstvu. In v tem trenutku, ko Španec na vmesnem času zaostaja že skoraj slabih pet sekund, lahko potrdimo, če se ne bo kaj zgodilo, sedaj še en dotik v spodnjem delu proge, da je Peter Kauzer novi svetovni prvak, govorimo v kajaku. Res enkratna sezona za Hrastničana, potem ko je osvojil naslov (.) zmagovalca v svetovnem pokalu, je s konkurenco pometel tudi v svetovni seriji. Vse svoje delo in treninge je podredil temu, da bi na svetovnem prvenstvu končno dokazal tudi slovenski javnosti, ki ga je mogoče pribila na križ po tisti, po tistem neuspehu na olimpijskih igrah, ko ni zmogel v finale. In v tem trenutku tudi Španec v cilju, šele na osmem mestu. In Slovenija je svetovno prvenstvo v kajaku končala z dvema medaljama! Po dvojcu Božič-Taljat je Peter Kauzer prišel do zlate medalje v posamični konkurenci. Zlate kajakaške medalje in sedaj lahko tudi tukaj vidimo, ka-, kakšno veselje je tam med hrastniškimi navijači, ki so pripotovali tu na severovzhod Španije, da bi pospremili svojega junaka, in ta se jim je oddolžil praktično z najboljšim, na najboljši možni način, z zlato medaljo. Torej, veselje tu v španskem Seu d'Urgellu, mi v nadaljevanju programa na Valu 202 pa seveda tudi z izjavo novega slovenskega junaka.

02.48

6.4 PRILOGA Č: TRANSKRIPCIJA NOGOMETNEGA PRENOSA

Poročevalec: Boštjan Janežič

Kvalifikacije za Svetovno nogometno prvenstvo 2010, Maribor

Slovenija : Poljska, Val 202, 9. september, med 20:30 in 23:00

Dolžina posnetka: 40,58 min (neto: 2422 sekund)

00.09 (pred začetkom tekme)

Spoštovane poslušalke, spoštovani poslušalci, v Ljudskem vrtu je vse nared za začetek tekme. Slovenci v belih dresih, Poljaki v rdečih dresih. Kakšnih (.) 500 navijačev morda na stadionu v Ljudskem vrtu, 500 naj bi jih ostalo pred vrati tu v mariborski, v mariborskem koncu, brez vstopnic. Sicer pa tekma za (.) dodatne kvalifikacije ali še za kaj več. V tretji evropski kvalifikacijski skupini za nastop na svetovnem prvenstvu prihodnje leto v Južnoafriški republiki vodi Slovaška s 16-imi točkami, Severna Irska s tekmo več jih ima 14, Češka s tekmo več 12, potem pa Poljska in Slovenija po 11, San Marino je še brez točk, kajti Češka je že danes s 7:0 premagala San Marino, Severna Irska, Slovaška pa se v Belfastu prav tako začinjata tekmo ravno ob pravem času. V Ljudskem vrtu vsaj deset tisoč gledalcev. Lepo vzdušje za prelomno tekmo v teh kvalifikacijah. Slovensko re-, postavo sem že obelodanil. Handanovič, Jokić, Šuler, Mavrič, namesto Cesarja Brečko, ter Birska, Koren, Radosavljevič, Kirm, v napadu pa Novakovič in Dedič, tisti, ki je Poljakom zabil gol v Wroclawu pred (.), na začetku teh kvalifikacij, pred letom dni, lani jeseni. Na klopi so Šeliga, Komac, Džinić, Pečnik, Ljubijankič, Ilič in Krhin, na tribuni pa Cesar, poškodovani, ter Žlogar, ki ste ga že slišali in Dado Stevanovič. Glavni sodnik s Škotske bo sedaj, William Collum, dal znak za začetek tekme, s sredine igrišča pa bo začela Slovenija oziroma Novakovič bo porinil žogo proti Dediču. Novakovič že na petih kvalifikacijskih tekmah, sedaj popolnoma nared, ta napadalec Kölna, ni dosegel gola za reprezentanco.

01.59 (po začetnem pisku)

Začetek tekme v Ljudskem vrtu. Podaja pa nazaj k slovenskim branilcem. Več sprememb pri Poljakih, Boruc je v vratih, potem pa Bosacki, Gancarczyk, Dudka, Guerreiro, Krzynowek, Brožek, Żewlakow, Obraniak, Blaszczykowski in Mariusz Lewandowski. Pa dolga podaja slovenskih nogometašev proti Dediču v napad po desnem krilu, Poljaki pa so žogo izbili v avt. Poljaki so v soboto doma igrali neodločeno proti Severni Irski 1,1, Slovenija se je pripravljala s porazom in poškodbo Cesarja na Wembleyju za to tekmo, z 2:1, po голу Ljubijankiča so izgubili slovenski nogometaši, sicer pa je vladalo tudi tu v Ljudskem vrtu in v okolici stadiona veliko (.) navdušenje ob vsaj tisti zaključni žogi Erazma Lorbka za podaljšek na prvenstvu, na evropskem prvenstvu na Poljskem. Poljska in Ukrajina pa bosta nogometno prvenstvo, evropsko, torej, stare celine, gostila čez, gostili čez tri leta. Za prihodnje leto pa je v igri svetovno prvenstvo, zaenkrat tudi za slovensko nogometno reprezentanco, ki naj ne pregori nocoj v tej želji, ob priložnosti generacije, da bi napravila ob-, na tej tekmi precej več. Sicer so Slovenci izgubljale, izgubljali točke v Teplicah, niso uspeli premagati doma Čehov in izgubili so tudi točke v Belfastu s porazom z 1:0, ko je sedaj slovenski (.) branilec dobro oviral poljskega napadalca. Mislim, da je bil tam ob žogi Brožek, pa se je od Poljaka žoga odbila v stranski avt. Pa se mi, ko se, ko so Poljaki v napadu, Żewlakow je poskušal streljati oziroma Obraniak je to bil, pa se mi ob žogi za Slovenijo ob prekršku Poljakov v napadu selimo ob igrišče.

04.04

Torej, slovenski selektor Matjaž Kek, ki danes praznuje 48. rojstni dan, je (.) bolj kot ne (...) pred tekmo razmišljal o široki igri, da bi lahko Birska z levico poslal kakšen uporaben predložek v kazenski prostor, morda tudi Kirm na drugi strani. Toda, Birska je v reprezentanci doslej, ko je igral na desni strani, vseskozi preveč zgoščeval prostor na robu kazenskega prostora in taktična zamisel selektorja Matjaža Keka, velik analitik v slovenski reprezentanci pa je tudi Milan Miklavič, pomočnik selektorja. Žoga proti Novakoviču v kazenski prostor, Birska jo je poslal, s predložkom s kakšnih 27-ih metrov. Ni potegnil v globino, da bi potem iz širine poslal predložek v kazenski prostor. Tako je pošiljal žogo na belo točko proti Novakoviču, pred njim pa so Poljaki žogo izbili v kot. Prvi kot na tekmi, prvi kot za Slovenijo, prvi kot za Slovenijo na levi strani, ki ga je izvedel sedaj (.) tam (.) Andraž Kirm, pa potem je žoga letela na drugo vratnico in Poljaki so krenili v napad, Slovenci pa so žogo čvrsto zadržali že na sredini igrišča. Poljski selektor Leo Beenhakker je bil nervozen tudi že na včerajšnji, včerajšnji novinarski konferenci tu v Ljudskem vrtu. Da je že igral tako pomembne tekme in da zna dobro prenašati pritisk. Stavil pa bo na čvrsto igro na sredini igrišča. Matjaž Kek pa si želi agresivne igre Slovencev tam v osrčju igre, v zvezni vrsti. Slovenci z žogo na desni strani, Brečko jo pošilja v sredino. Žoga v sredini za

Radosavljeviča, Radosavljevič na levo do Jokiča, Jokič pa na desno, diagonalno v napad proti Brečku. Poljaki so žogo na kratko odbili, toda Slovenci imajo žogo še vedno v napadu. Sedaj pa (.) samo stranski avt tam za poljske nogometaše. Slovenci so želeli prekršek, prosti strel, po padcu Valterja Birse. Birsa in Kirm tudi malce menjavata strani, na levi in na desni strani, in ni bilo nič od prekrška Birse na desni strani, na zgornjem robu kazenskega prostora. To pa je stranski avt v višini njihovega kazenskega prostora, na levi strani poljske obrambe. Poljaki so stranski avt že izvedli, Slovenci pa so se dobro postavili na sredini igrišča. Sistem poljske igre, štiri ena, štiri ena, slovenske štiri, dve, dve, napadalca pa Dedič in Novakovič, z veliko pomočjo tudi krilnih nogometašev. Širine manjka v slovenskem nogometu, igre po krilih, to pa danes z obrnjenima pozicijama igra Valter Birsa in Andraž Kirm.

06.54 (po dobrih petih minutah igre)

06.56 (tik pred 9. minuto tekme; gol za 1:0)

Slovenci pa so že v napadu, na levi strani preigrava Dedič. Uspelo mu je preigrati Poljaka, je že v kazenskem prostoru, pa še en poizkus preigravanja, padel je v kazenskem prostoru in sedaj sodnik kaže, da to ne bo enajstmetrovke. Protesti v Ljudskem vrtu. Ali mu bo glavni sodnik s Škotske Collum pokazal Dediču celo rumeni karton? Tam ga je opozoril in Dedič je dobil rumeni karton. Dedič bo lahko morda na naslednji tekmi celo igral, če ne bi danes dobil še enega rumenega kartona. Kirm in Koren pa ne smeta biti kaznovana na nocojšnji tekmi za igranje prihodnji mesec na Slovaškem z rumenim kartonom. Torej, že v deseti minuti negotovanje v Ljudskem vrtu. Padel je Dedič. Če ni enajstmetrovke, to še ne pomeni takoj, da je to takojšnja simulacija za rumeni karton. Toda, tako se je odločil škotski sodnik William Collum, Sorbie in Drummond mu pomagata na nocojšnji tekmi, (.) Poljaki pa začenjajo z žogo iz svoje obrambne vrste. Vrtar Boruc, vratar Celtica, je žogo podal obrambnim nogometašem, ti so žogo izgubili, Slovenci pa so si jo priigrali in sedaj izsilili stranski avt na desnem krilu že prek sredine igrišča, na polovici, ki jo branijo Poljaki. Tam je Birsa izvedel stranski avt, žogo je podal do Novakoviča, bila je že žoga izven igrišča, tako da Slovenci niso izsilili kota. Birsa in Novakovič, neuspela dvojna podaja, žoga pa je v gol-avtu za vratarja Arturja Boruca, ki je imel kar nekaj, v poljski reprezentanci, kar nekaj napak v spomladanskem delu, tako da ga je Leo Beenhakker postavil na hladno, ko je dobil od daleč gol na slabem igrišču v Belfastu proti Severni Irski. Boruc izvaja udarec iz petmetrskega prostora, žoga prek sredine igrišča, v skoku najvišji, čvrsti nogometaš ruskega Toma iz (.) Tomska, iz Sibirije, Radosavljevič. Toda, potem spuščena žoga ni prišla k slovenskim nogometašem, tako da je na nogah poljskih branilcev. Slovenija igra daleč od svojih vrat, višje od (.), kot Poljaki, Poljaki bližje svojim vratom. Sedaj pa je Jokiču uspelo, da ni prišel do žoge, ki je letela na desno stran, Jakub Blaszczykowski, nogometaš dortsmundske, dortsmundske Borussia, in Jokič bo izvajal stranski avt na levem krilu. Dolg met proti sredini igrišča, toda Poljaki višji v skoku, Koren pa je na tej, bolj nervozni tekmi, kot je bila tista v soboto, jasno, tu gre za točke in za svetovno prvenstvo, dobil skok, potem pa so Slovenci žogo izgubili. Podaja, met Šulerja, Mavrič ga je pravočasno podvajal in odvezel žogo, jo poslal Jokiču, Jokič pa mirno proti Šulerju, v osrčje obrambe, ne preveč tista pametna, teoretična žoga, todi-, toda samozavesten je Jokič, pa četudi v Sochauxju ne igra, igra za drugo ekipo Sochauxja, trener mu je obljubljal, da bo igral, igral je prijateljske in pripravljalne tekme pred prvenstvom, sedaj pa je obsedel izven kadra, ki je prijavljen na tekmi. Milivoje Novakovič je ob preigravanju, pa v desno, v sredino, proti poljskemu kazenskemu prostoru, izgubil žogo, toda Slovenci so jo potem pred sredino igrišča Poljakom znova odvzeli. Sedaj pa je Brečko krenil v sredino, pa podaja Dediču v kazenski prostor, Dedič strelja, 1:0 v Ljudskem vrtu!!! Zlatko Dedič je v 13. minuti znova načel Poljake, dosegel je gol v Wroclawu in drugi gol Zlatka Dediča! Zlatko Dedič, nogometaš nemškega Bochuma, je strup, strah in trepet za Poljsko!!! Poljaki so bili dotolčeni že takrat v Wroclawu jeseni, toda Slovenci so odnesli vsega eno točko takrat s Poljske. Tokrat pa znova, po izjemni akciji Miša Brečka, nekateri ga ne marajo, je potem v prostor po desnem krilu v kazenski prostor podal Zlatku Dediču, Zlatko Dedič pa je udaril z desne, ob daljši kot vratarja Arturja Boruca, Borucu pa je pod roko žoga spolzela v gol! Odlično je reagiral Primorec na delu v Nemčiji in Slovenija od 13. minute po podaji Brečka, nemška naveza je to bila v slovenski reprezentanci v poljskem kazenskem prostoru, Brečko in Dedič, Slovenija pa proti Poljski vodi z 1:0! Izjemno, milimetrsko, rafinirano natančna, filigranska podaja tam lepo Brečka proti Dediču, Dedič pa je potem udaril, ko je tekel stran od gola s kakšnih (.) devetih, desetih metrov že zelo zožanega kota pod vratarja Arturja Boruca in Slovenija v Ljudskem vrtu vodi proti Poljski, na pomembni tekmi, z 1:0. Slovenci si niso predstavljali, da bi dobili najprej takoj gol tu v Ljudskem vrtu, da bi bilo potrebno potem zaostanek loviti. Želeli so si gol, želeli so si hitrega gola, sedaj pa je Šuler, ko so bili Poljaki, (.) udaril žogo v avt, ob tem oplazil še enega od poljskih

napadalcev, bil je to Obraniak in avt je to za slovensko reprezentanco. Navdušenje v Ljudskem vrtu, po голу Zlatka Dediča, doma je sicer iz Podgorja pri Kopru, nad Kopro, igral je v Italiji, sedaj pa se je preselil v Nemčijo, v Bochum. Mnogi so se spraševali, da je premehak nogometaš za nemško ligo. Že morda, to bo pokazal čas, toda odličen je v slovenski reprezentanci, še posebej proti poljskim nogometašem. Poljaki v napadu, nič drugega jim ne preostane, kot da se bolj odprejo, bolj napadajo, morda bo več prostora za slovenske napade. Sedaj pa Brožek pošilja predložek v kazenski prostor, nogometaš Wisle iz Krakova, Kirmov soigralec pri poljskemu prvaku. Pa še en predložek z leve strani, Slovenci pa so žogo izbili iz kazenskega prostora.

13.17 (15. minuta prvega polčasa)

13.25 (40. minuta prvega polčasa; gol za 2:0)

V Ljudskem vrtu se je začela 40. minuta. 1 - 0 vodi Slovenija proti Poljski, v kartonih pa z 2:1, kajti po rumenem kartonu Dediča je rumeni karton pred nekaj trenutki dobil tudi Mišo Brečko. Po tistih (.) dimnih bombah, oziroma gorečih baklah se je lahko igra nadaljevala, ko so gasilci odstranili goreče predmete iz kazenskega prostora Samirja Handanoviča. Rumeni karton pa je ob boju z Brečkom dobil v isti akciji tudi Jakub Blaszczykowski, nogometaš Borussia, dobro se z Brečkom poznata iz nemške bundeslige. Brečko igra, podajalec za gol Dediča, v Kölnu, sedaj pa predolga žoga za Poljake v napad, ravno za Blaszczykowskega. Samir Handanovič je bil štirinajst metrov iz svojih vrat hitro pri žogi, po podaji v globino, med slovenska branilca, Šulerja in Mavriča. Žoga pri Samirju Handanoviču na tleh, dvajset metrov od njegovih vrat, igra se seli, oziroma (.) formacija na nogometnem igrišču igralcev se seli bolj proti vratom vratarja Boruca. Sedaj pa so Slovenci žogo izgubili. Preskočila je za v stranski avt Valterja Birso. In tam je Bosacki prišel do žoge in že izvedel stranski avt. Žoga pri branilcih poljske reprezentance. Ritem igri je nekoliko upadel v nadaljevanju, v drugem delu tega prvega polčasa. Toda, gospodarji in dominantni, z dobro postavitvijo na igrišču, so še vedno slovenski nogometaši. Kar dolgo časa imajo branilci Poljske žogo na svojih nogah, pa podaja sedaj po desnem krilu iz obrambne vrste v napad. Predolga žoga je to bila, tam je bila za Jaceka Krzy-, Krzynoweka predolga žoga, Jokič pa jo je pustil v gol avt za slovenskega vratarja Samirja Handanoviča. Še tri minute do sodnikovega dodatka Škota Colluma tu v Ljudskem vrtu, ko Slovenija vodi proti Poljski z golom Dediča. In kar nekaj bo verjetno dodatka v prvem polčasu zaradi prekinitve po prekršku nad Radosavljevičem, zaradi gorečih (.), zaradi bakel v kazenskem prostoru vratarja Handanoviča, sedaj pa Kirm pošilja žogo v napad proti Dediču. Dedič je poskušal zaposliti atraktivno in pametno tam Novakoviča, toda branilci so bili, poljske reprezentance, na mestu. Poljaki pa potem, vratar Boruc, žogo izbijajo proti stranskemu avtu, pa vendarle ni šla z igrišča in žoga je na sredini pri Aleksandru Radosavljeviču, ki jo pošilja v napad na levo krilo, tam pa so napravili nad Dedičem, bil je to Żewlakow, prekršek, na levem krilu poljske obrambe, v višini kazenskega prostora, dvoboj dveh štirinajstic. Kapetan Poljske Michal Żewlakow, igra za grški Olympiakos, Dedič za nemški Bochum. Tam je nekdanji slovenski reprezentant, udeleženec evropskega in svetovnega prvenstva, Aleksander Sandi Knavs. Prosti strel za Slovenijo, na levi strani ga bo z desnico izvedel kapetan Robert Koren. Gneča nogometašev na robu kazenskega prostora. Ali bo Koren udaril kar proti vratom neposredno? Ne, visoka žoga na drugo vratnico, toda previsoka žoga. Boruc jo je z lahkoto ujel na svoji vratnici. Moral pa je v 13. minuti po žogo v svojo mrežo, ko ga je po podaji, po strelu pod njim, po podaji Brečka premagal Zlatko Dedič. Poljaki organizirajo napad po desni strani, podaja proti Blaszczykowskemu na levo stran, kombinacija Poljakov, Obraniaka in Blaszczykowskega na desni strani, Guerreiro se je še vključil v poljski napad, Jokič pa je prestregel podajo, z glavo je prestregel žogo po podaji proti Blaszczykowskemu, Slovenci pa gredo v napad, tam pa je lepo Dedič podal žogo v napad za Kirma, v sredini je Novakovič, Kirm pošilja žogo, Novakovič trese mrežo!!! 2:0 v 45. minuti za Slovenijo v Ljudskem vrtu! Napovedan, po tihem, jasno, sedaj sem bolj glasen, rezultat Slovencev do prvega polčasa na nocojšnji tekmi z 2:0, do konca pa 3:0, za Slovenijo proti Poljski! Slovenski Ljudski vrt se veseli! Izjemna akcija Dediča, ko je podal na krilo proti Kirmu, Kirm v sredino, v petmetrskem prostoru pa bi lahko Novakovič, ko je porinil žogo v prazno mrežo, gol dosegel tudi s kolenom ali pa s peto! Milimetrsko natančno vse oddelano v slovenski reprezentanci. Milivoje Novakovič je gol dosegel po petih tekmah in veseli se znova občinstvo tu v Ljudskem vrtu. Kako potreben, pomemben gol za samozavest napadalca. Vrača se po poškodbi, Milivoje Novakovič, pa je zabil žogo v mrežo po akciji Dediča in Kirma za vodstvo Slovenije z 2:0. Štiri minute sodnikovega dodatka v Ljudskem vrtu. Minuta se ga je praktično že iztekla, Slovenija pa proti Poljski po golih Dediča in Novakoviča, po odlični akciji tudi Kirma, v 46. minuti vodi z 2:0. Stranski avt je priigral najbolj motivirani na igrišču, vsaj tako je videti,

čprav morda nekaj znanja manjka, tisti, ki se, ki si služi kruh na Poljskem, Andraž Kirm, ki igra za Wislo iz Krakova. Jokić je stranski avt že izvedel, pa lepo preigrava, predložek, tam je predolga žoga za napadalce. Birsa jo je še ustavil na desnem robu kazenskega prostora, pa vrnjena žoga iz kazenskega prostora proti Brečku. Poljaki so zbiti v kazenski prostor, rapsodija v belem tu v Ljudskem vrtu v prvem polčasu. Brečko je zaustavil žogo. Potem pa malo nogometno jo podal v kazenski prostor do Dediča, Slovenci se že kar preveč poigravajo, Birsa, Brečko in Dedič so na desni strani, (.) tam obkroženi s tremi Poljaki, a žogo čvrsto držijo na svojih nogah. Končuje se počasi druga minuta sodnikovega dodatka v prvem polčasu, Slovenci pa so igro z desne strani, z napada, preselili na levo stran, na sredino igrišča. Novakovič pa vrača žogo k Brečku, znova na desno stran, Poljaki pa tavajo in tekajo v velikem prostoru na svoji polovici igrišča. Birsa preigrava, pa lepo vrnjena žoga za Brečka, prekršek nad Birso. Collum mora piskati, hočeš nočeš, to je prosti strel, po prekršku sedaj Krzynoweka za rumeni karton in to je 2:2 v rumenih kartonih. Ne, Ludovic Obraniak, nogometaš Lilla, je dobil ta rumeni karton. Obraniak, in drugi rumeni karton, po Blaszczykowskem, za Poljake. Pri Slovencih pa Dedič in Brečko. Strelca za Slovenijo, 13. minuta – Zlatko Dedič, 45. minuta, že za 2:0 – Milivoje Novakovič, ki je, ki se vrača po poškodbi v slovensko reprezentanco. Tudi v nemški Köln, ki ga vodi Soldo. Ko se je vrnil Podolski, ko tam igra tudi Brečko, da bodo lahko zaživel s slabim štartom, nogometaši Kölna. Birsa je nastreljal živi zid, neposredno je streljal, žoga pa na robu kazenskega prostora pri Kirmu, Kirm je dobro streljal po tleh, ob desno vratnico, Boruc pa je moral v 48. minuti žogo izbiti v kot. Zaplaval je ob vratnico in žogo izbil, za, v kot za slovensko reprezentanco, znova na levi strani za Andraža Kirma. Razpoložen je Kirm, udaril je s šestnajstmetrske črte in navdušenje gledalcev v Ljudskem vrtu v zadnji minuti, ki se bo počasi začela, dodatka, tu, na tej tekmi med Slovenijo in Poljsko. Po kotu Kirma, dober predložek je to bil, toda pravočasno iz svojih vrat Boruc, pa je Boruc ujel žogo, žoga pri slovenskih branilcih, Mavrič in tam lepo, ko se je vrnil Mavrič, Mavrič in Brečko kombinirata, Birsa pa pošilja žogo z desnega krila med kazenskim prostorom in sredino na levo stran proti Kirmu, Kirm je ni dobil, potem pa je Koren poslal predolgo žogo proti Kirmu in stranski avt je to za Poljake, ko je bil Kirm preoster že v stranskem avtu nad Żewlakowom. Kirm in Koren ne smeta dobiti nocoj rumena kartona za tekmo proti Slovaški oktobra v Bratislavi, kaznovana sta že Dedič in Brečko, Blaszczykowski in pa Obraniak pa pri Poljaki. Še nekaj trenutkov do konca prvega polčasa tu v Ljudskem vrtu, Collum pa je sedaj odpiskal konec prvega polčasa. Odlično, kot kaže rezultat, 2:0, Slovenija - Poljska. Slovenija je tako tudi igrala, mi pa se bomo poskušali preseliti ob igrišče in beseda, besedo ima Luka Petrič.

22.46 (konec 1. polčasa)

22.48 (začetek 2. polčasa)

Drugi polčas v Ljudskem vrtu se je v tem trenutku začel, takoj pa pritisk slovenskih napadalcev, Milivoja Novakoviča in Zlatka Dediča, ki sta dosegla oba gola v prvem polčasu. Prvega Dedič v 13. minuti, prisluzil si je že pred tem rumeni karton za simuliranje enajstmetrovke, po podaji, po desni strani v globino, Miša Brečka, drugega pa po akciji Dediča in Kirma, ki je žogo poslal, prvi v globino, drugi pa z levega krila v petmetrski prostor, izpadla sta dva branilca, in vratar Boruc je obstal na prvi vratnici, ko je Milivoje Novakovič po petih kvalifikacijskih tekmah dosegel na osmi kvalifikacijski tekmi za Slovenijo v teh kvalifikacijah četrti gol za slovensko nogometno reprezentanco. Enajst tisoč gledalcev v Ljudskem vrtu, Slovenija pa je drugi polčas začela v nespremenja-, nespremenjeni postavi, kot je tekmo začela. Poljaki v nedovoljenem položaju, v vratih je Handanovič, v obrambi pa, na bokih, na desni strani Brečko, na levi Jokić, pa potem v sredini Mavrič in Šuler, Mavrič namesto Cesarja. Na krilnih položajih, Kirm in Birsa, dobro sodelovanje. Birsa nocoj, na tej tekmi, na levem krilu, Kirm na desnem, toda med seboj veliko menjujeta prostor. Zadaj pa vseskozi pomagata Koren in Radosavljevič, vsak na eno stran, na krilo, v napadu pa sta že omenjena strelca golov, v 13. in 45. minuti, Zlatko Dedič in Milivoje Novakovič. Poljaki imajo na svoji polovici igrišča stranski avt, na levem krilu. Kot sem dejal, brez menjave pri danes 48-letnem selektorju Matjažu Keku. Kakšno lepo darilo bi to bilo zanj, da bi Slovenija na tej kvalifikacijski prelomni tekmi premagala Poljake, po dobrem, odličnem prvem polčasu tu v Ljudskem vrtu. Leo Beenhakker pa je na igrišče poslal številko 17, nogometaša Wisle iz Krakova, kjer si kruh služi tudi Andraž Kirm, Wojciecha Lobodžinskega. Prekršek v napadu je napravil, na desnem krilu je tokrat bil, na desni strani, Valter Birsa. Energično in ostro so začeli tudi drugi polčas slovenski nogometaši. Dva rumena kartona so dobili v prvem polčasu, Dedič in Brečko, od prej sta kaznovana že Kirm in Koren, Blaszczykowski in pa Obraniak pa sta bila v prvem polčasu kaznovana na poljski strani. Vratar Boruc je moral po prvem strelu Dediča pod njim, takrat po žogo, v 13. minuti. Poljaki so na robu kazenskega

prostora, Guerreiro strelja, toda tam je žogo po strelu Guerreira dobro blokiral, kakšnih pet metrov proč, štirinajst metrov od vrat vratarja Samirja Handanoviča, Matej Mavrič. Kot sem že dejal, zamenjal je poškodovanega Cesarja, je pa nogometaš drugoligaša iz Nemčije, Koblenza. Poljaki imajo žogo pri branilcih. V prvem polčasu tista posest žoge, o kateri sem govoril. Poljaki so žogo poslali v stranski avt za Slovenijo – Brožek je to bil. Slovenci so bili 52-odstotni pri posesti žoge, Poljaki 48. Zgledalo je še več, da jo imajo več na svojih nogah Slovenci, toda Poljaki so igrali veliko v svoji obrambni vrsti in zato precej izenačen (.), izenačeno razmerje. Predolga žoga s sredine igrišča Guerreira v napad za poljske nogometaše. Tam pa je bil pravočasno iz svojih vrat Samir Handanovič, ki je zadržal žogo. Tisti nogometaš, ki je v igro vstopil po odmoru, Lobodžinski, je bil ob tej nenatančni, predolgi žogi prepočasen. Zlatko Dedič ima sedaj žogo po podaji Handanoviča v napadu. Izboril je Sloveniji stranski avt. Priboril je stranski avt, ki ga bo izvajal Mišo Brečko. Na desnem krilu, kakšnih 25 metrov proč od vrat vratarja Arturja Boruca. Pa žoga s strani do Dediča, Dedič pošilja predložek v petmetrski prostor, dobro se je tam upiral, ko je na njem ležal eden izmed poljskih branilcev, Bosacki je to bil, poslal žogo v sredino, a so jo Poljaki vseeno uspeli žogo poslati v stranski avt. Sedaj je padel Brečko na robu kazenskega prostora, sodnik Collum iz Škotske pa kaže, naj se igra nadaljuje. Protesti in žvižgi enajst tisočih grl tu v Ljudskem vrtu.

27.14 (58. minuta tekme)

58. minuta je v Ljudskem vrtu, 2 - 0, Slovenija - Poljska, aplavz pa Zlatku Dediču, strelcu prvega gola, ki odhaja na klop za rezervne nogometaše. Na igrišče pa strelec gola z Wembleya, Zlatan Ljubijankič. Torej, Dedič - Ljubijankič. Dedič je bil tisti, ki je raztekel Čehe, jih utrudil, zabil tudi gol že v 13. minuti, potem pa je bilo razmišljanje, da bi vstopil v igro Zlatan Ljubijankič. Da bi, če lahko že razmišljamo o tem, zabil še zadnji žebelj v krsto poljske reprezentance. V napadu Zlatan Ljubijankič in Milivoje Novakovič. Novakovič pa je sedaj iz nedovoljenega položaja poizkušal streljati z glavo, ko je podal Birsu. Boruc je bil pravočasno na tisti žogi in tako ostaja v Ljudskem vrtu v 59. minuti pri vodstvu Slovenije z 2:0. Dedič in Novakovič sta bila učinkovita, Novakovič pa je potreboval, ko je že vzpodbujal soigralce, naj igrajo aktivno na sredini igrišča in v napadu, tistega, kakšnega z novo, svežo močjo. Sedaj pa je Zlatan Ljubijankič dobil takoj udarec v glavo. Tam sta bila v skoku z Dudko. S komolcem ga je udaril po obrazu in po (.) reakciji Dudke je Ljubijankič obležal na tleh. Potrebna bo tudi zdravniška pomoč. Takoj, ko je Ljubijankič vstopil na igrišče, je bil v boju za žogo, tam nad njim, preoster branilec poljske reprezentance, Dudka. Zlatan Ljubijankič bo na kratko zapustil igrišče, ob njem je že slovenska medicinska služba, z doktorjem Vasjo Kruhom in Domagojem Šutalom, fizioterapevtom, na čelu. 2:0 je v 60. minuti med Slovenijo in Poljsko, ko je igra prekinjena, mi pa gremo ob igrišče.

29.05 (gol za 3:0)

Robert Lewandowski, drugi Lewandowski v poljskem moštvu (.) je to, s številko 11. Eusebius Smolarek pa ima številko 7. Tako bo Leo Beenhakker izkoristil vse tri menjave. Kek, ki ima danes 48. rojstni dan, pa je pri-, potegnil tisto pričakovano menjavo v 18. (58. minuti op. p.) minuti – Dedič z igrišča, Ljubijankič na igrišče. Sedaj pa žoga pri slovenskem vratarju Samirju Handanoviču, ko se je na travnato površino tu v Ljudskem vrtu, po udarcu s komolcem Dudke, vrnil tudi že Zlatan Ljubijankič. Žoga pri Sarmi, Samirju Handanoviču, vratarju Udineseja. Ni najbolje začelo njegovo moštvo v prvih dveh krogih v italijanski Seriji A državnega prvenstva. Ljubijankič je podal žogo na robu kazenskega prostora do Birse, Birsa na belo točko proti Ljubijankiču, Ljubijankiču pa je žoga odskočila in jo je potem poslal, po strelu, visoko, visoko prek poljskih vrat. Z igrišča v poljski reprezentanci odhaja Brožek, v igro Robert Lewandowski, še druga menjava v poljski reprezentanci. S številko 7, Smolarek, pa bo zamenjal branilca Gancarczyka. Torej, nekaj okrepljene igre v napadu poljskega selektorja Lea Beenhakkerja. Ne preostane mu nič drugega, kot da z novima nogometašema poskuša preobrniti potek tekme in tudi znižati zaostanek oziroma spreobrniti rezultat, ki je sedaj, tudi po igri, z nekaj manj dobre igre v drugem polčasu, (.) povsem v vajetih slovenske reprezentance, ko Slovenija po golih Dediča in Novakoviča že v prvem polčasu vodi z 2:0. Lepo je Kirm, ko si je priboril žogo Novakovič, podal Novakoviču žogo na levo krilo, ta mu je na robu kazenskega prostora vrnil, ta je podal do Birse, Birsa strelja – 3:0, debitantski gol v 62. minuti Valterja Birsa v slovenski reprezentanci! Milivoje Novakovič, Andraž Kirm po šestnajstmetrski črti, potem ko je Beenhakker opravil še zadnji dve menjavi, pa je Valter Birsa, nogometaš Auxerra, upam, da bo da se ne bom ugriznil za jezik, zabil s tretjim golom še zadnji žebelj v krsto poljske reprezentance. Veselje Slovencev. Kakšno prijateljstvo Milivoja Novakoviča. Objem z Valterjem Birso, podaril mu je ta gol. Akcijo je na sredini igrišča začel Kirm, Kirm je podal Ljubijankiču, (.)

je podal Novakoviču, Novakovič v sredino na šestnajstmetrsko črto do Kirma, Kirm pa še bolj desno Valterju Birsu, ki je s petnajstih metrov z levico, nogometno šolsko, dosegel, ko je premagal Arturja Boruca, ta je moral po žogo v svojo mrežo že tretjič, za debitantski gol v slovenski reprezentanci. Veliko je bilo govora, Boruc mu je stekel nasproti, ali bo Birsu končno na tej tekmi dosegel gol. Žrtvoval se je za reprezentanco, tokrat, ker se je žrtvoval na današnji tekmi Valter Birsu za reprezentanco, se mu je to vse kolektivno, za dosego tega tretjega gola v 62. minuti, tudi močno obrestovalo. Po akciji Novakoviča in Kirma je na 3:0 v vodstvo Slovenijo proti Poljski popeljal Valter Birsu, nekdanji napadalec Gorice, potem Sochauxja, sedaj pa napadalec Auxerra.

32.45 (64. minuta tekme)

32.47 (88. minuta tekme)

Dolga žoga, degažirana, na polovico poljske reprezentance, Komac je pri žogi, pa podaja trideset metrov od vrat proč do Andraža Kirma. Kirm jo je prepustil Brečku, ki je že na robu kazenskega prostora. Brečko preigrava v kazenskem prostoru, pa predložek na petmetrsko črto proti Komacu. Preletela je žoga Ljubijankiča, a Poljaki so žogo odbili iz svojega kazenskega prostora. Kirm jo je znova priboril, podal do Brečka, Brečko pa še enkrat pošilja žogo proti Novakoviču, preletela ga je, ni šel niti do konca Novakovič na to žogo na beli točki, Poljaki so jo izbili iz kazenskega prostora, Slovenci pa ne popuščajo. Še enkrat akcija po desni strani Slovencev trideset metrov proč od vrat. Kirm, Koren in Brečko kombinirajo, Koren lepo za Kirma, Kirm je pošiljal žogo v kazenski prostor po petmetrskem prostoru, toda Koren in Novakovič sta bila preoddaljena, po levi strani pa je še enkrat v kazenski prostor žogo poskušal pripeljati, do tja mu je tudi uspelo, Andrej Komac, in potem, slab predložek, da so Poljaki žogo odbili, žoga pa se je od Slovencev odbila v stranski avt, ki ga bodo Poljaki že izvedli. Še ena menjava v slovenski reprezentanci, tretja menjava. Radosavljevič odhaja iz igrišča, na igrišče pa bo vstopil s številko 7, Nejc Pečnik. Za malce okrepljeno igro v napadu, Pečnik bo igral dlje od slovenskih vrat, Komac bo zasedel mesto zadnjega vezista, namesto Aleksandra Radosavljeviča. Reneju Krhinu selektor Kek ni dal priložnosti. Prvo menjavo je opravil v slovenski reprezentanci, ko je Ljubijankič zamenjal Dediča. Potem drugo, ko je (.) iz igre potegnil Birsu in je na igrišče vstopil Komac, sedaj pa je še Radosavljeviča zamenjal Nejc Pečnik. 89. minuta, torej, predzadnja pred sodnikovim dodatkom se končuje v Ljudskem vrtu. Poljaki so bili v nedovoljenem položaju. Pomočnik glavnega sodnika Colluma, Drummond je dvignil zastavico, ko je bil v nedovoljenem položaju poljski napadalec Jakub Blaszczykowski. In izvajal bo prosti strel z roba šestnajstmetrskega prostora slovenski vratar Samir Handanovič. 90. minuta v Ljudskem vrtu, Slovenija 3, Poljska 0 in odlična igra Slovencev, še posebej v prvem polčasu in tudi dovolj dobra igra še za en gol Slovencev v drugem polčasu. Poljaki so nato popustili. Kirm ima žogo v stranskem avtu in avt za Slovenijo. Učinkovita v prvem polčasu, oba prva napadalca Slovenije, Dedič v 13. in Novakovič v 45. minuti. V drugem polčasu pa je z desne strani po akciji Novakoviča in Kirma, svojega prvega v reprezentanci, v 62. minuti za 3:0, dosegel še Valter Birsu. Smolarek ne more izpred svojega kazenskega prostora, Koren ga je dobro napadel. Slovenci še vedno čvrsti, agresivni na sredini igrišča. V 90. minuti, (.) ko to od njih zahtevajo tudi gledalci v Ljudskem vrtu in ko se želijo za dobro, bučno navijanje nogometaši zahvaliti tudi gledalcem v Ljudskem vrtu. Še tri minute sodnikovega dodatka. Dodatek se je sedaj, v tem-, ravnokar začel. V napadu pa trideset metrov proč od vrat Poljaki. Robert Lewandowski pošilja žogo v kazenski prostor, tam pa požrtvovalno slovenski branilci. Handanovič je šel iz svojih vrat, potem pa, ko je žoga že, najprej jo je malce boksnil iz kazenskega prostora, bila ven iz kazenskega prostora, pa jo je še potem poslal daleč na polovico poljske reprezentance v stranski avt. Dudka je avt že izvedel, poslal žogo proti Handanoviču in še zadnji dve minuti in pol tekme tu v Ljudskem vrtu, ko imajo Poljaki žogo na sredini. Guerreiro in Krzynowek kombinirata na levem krilu, v Ljudskem vrtu pa doni »Kdor ne skače, ni Slovec!«, pesem, po težko pričakovani, težki tekmi, ki so jo Slovenci praktično z dobro igro rešili že v prvem polčasu. Sedaj pa Smolarek sam proti Handanoviču, Smolarek strelja z desne strani, Handanovič pa v slogu največjih vratarjev brani! Poljaki imajo še vedno žogo v kazenskem prostoru, toda potem je streljal, je žogo v stranski avt poslal Andrej Komac. Napaka slovenskih branilcev na levi strani, potem poizkus Smolareka, Handanovič je šel daleč ven iz svojih vrat, mu zap-, zmanjšal kot z desne strani v vratih levega, in potem s parado v daljši kot tudi žogo poslal do svojih soigralcev. Slovenci so Poljakom odvzeli žogo in sedaj po levem krilu hiti v napad Nejc Pečnik, podajalec gola za Ljubijankiča na Wembelyju. Udaril je Pečnik sam sedaj z roba kazenskega prostora, nastreljal enega izmed poljskih branilcev in to bo kot za slovensko reprezentanco na levi strani. Pečnik, še ne tako samozavesten nogometaš, je

takoj pogledal proti klopi za rezervne nogometaše in selektorju Keku, če je vse napravil prav. Jasno, potrebno je udariti proti vratom, brez strela se gola ne da doseči. Stranski, oziroma kot na levi strani za slovensko reprezentanco, za tistega, ki se bo jutri vrnil na Poljsko, k Poljakom, za Andraža Kirma, ki bo izvajal ta kot. Pa podaja v petmetrski prostor natančno v naročje vratarja Arturja Boruca. Sedaj Poljaki z žogo, Poljaki z žogo v napadu proti Smolareku na sredi igrišča, Slovenci so se vrnil. Velik aplavz v Ljudskem vrtu za visoko vodstvo Angležev proti Hrvatom s 5:1 na Wembleyju in navdušenje tudi zavoljo tega v Ljudskem vrtu. Z vodstvom Slovaške v Ljudskem vrtu, proti Severni Irski v Belfastu, gledalci niso preveč zadovoljni. Spoštovane poslušalke, spoštovani poslušalci, torej, Slovaška je prva v tej skupini z devetnajstimi točkami, na drugem mestu s štirinajstimi Slovenija in Irska, na četrtem Češka z dvanajstimi, na petem poraženec v Ljudskem vrtu, Poljska, z enajstimi, na šestem San Marino brez točk. Konec tekme v Ljudskem vrtu. Veliko veselje navdušencev nogometa tu v Ljudskem vrtu in nogometne reprezentance, ko so Slovenci premagali Poljake, veselje za nogometaše s 3:0. Veselje in čestitke za Matjaža Keka, za 48. rojstni dan pa je zmaga slovenskih nogometnih reprezentantov. Gole so dosegli za 3:0, dva že v prvem polčasu, Dedič in Novakovič, potem pa v drugem polčasu še Birsa. Matjaž Kek si boljšega darila ni mogel zamisliti, Slovenija pa je na koncu, po predvidevanjih nekaterih optimistov, zmagala, po dveh golih v prvem polčasu, Poljsko, s 3:0. Veliko veselje v Ljudskem vrtu, na tej prelomni tekmi slovenske reprezentance v teh kvalifikacijah. Zrelostni izpit so nogometaši napravili tu v Ljudskem vrtu. Tisti, ki so nocoj igrali za Slovenijo, so bili: Handanovič, Brečko, Šuler, Mavrič, Koren, Birsa, Novakovič, Jokić, Dedič, Kirm, Radosavljevič, Komac, Pečnik in Ljubijankič, na klopi so še Šeliga, Džinić, Ilič in Krhin, na tribuni pa poškodovani Cesar ter Žlogar in Stevanovič. Slovenija je po osmih točkah, po osmih tekmah v teh kvalifikacijah zbrala skupno štirinajst točk za drugo mesto, kjer je na drugem mestu prehitela Severno Irsko, vodi pa z devetnajstimi točkami, zdi se neulovljiva, Slovaška. Prihodnji mesec bo Slovenija, bolj kot ne za dodatne kvalifikacije, gostovala v Bratislavi pri prvouvrščenem Slovaški, nato pa še štiri dni kasneje pri zadnjeuvrščenemu San Marinu, ki še ni osvojil niti ene točke v teh kvalifikacijah. Slovenski nogometaši se veselijo skupaj z navijači na vseh delih tribun.

40.58

6.5 PRILOGA D: TRANSKRIPCIJA KOŠARKARSKEGA PRENOSA

Poročevalec: Franci Pavšer

Evropsko prvenstvo v košarki, Poljska 2009

Četrtnfinalna zmaga Slovenije nad Hrvaško, Val 202, 28. avgust, med 21:00 in 23:00

Dolžina posnetka: 41,44 min (neto: 2484 sekund)

00.01 (pred začetkom tekme)

Na parketu pa peterki tako ene kot druge reprezentance. V slovenski na sedmi tekmi še šestič (.) enaka štartna peterka. Le na prejšnji tekmi, ko zaradi poškodbe vratu ni igral Domen Lorbek, je namesto njega zaigral Samo Udrih. Tokrat pa peterka tista klasična, z organizatorjem igre Jaka Lakovičem, Domnom Lorbkom, na krilu Boštjan Nachbar, pod obročem Erazem Lorbek in pa Primož Brezec. Prvi napad slovenski reprezentanci, Jaka Lakovič je ob žogi, tesno ob njem njegov dosedanji soigralca v Barceloni, Ukić. (...) Žoga (.) še pravzaprav niti ni prišla v raketo, pa že osebna napaka pod obročem, in sicer nad Erazmom Lorbkom, storil pa (.) jo je mislim da, (.) mislim da Banić. Tako je, Banić je naredil prvo osebno napako na današnjem srečanju. Čeprav Erazem Lorbek še ni dobil žoge, pa veliko prerivanja še naprej vidimo v tem dvoboju. Prerivanje s komolci, z rokami, med Erazmom Lorbkom in Banićem. Lakovič pa je šel v prodor, iskal je Primoža Brezca, vendar nekako Brezec ni uspel pograbit te žoge in Hrvati so v napadu. Ukić organizira ta napad, odkriva se mu Planinić, pod obročem sta Kasun in pa Banić, na krilu pa Rozić. To je peterka hrvaške reprezentance na začetku tega četrtnfinalnega srečanja. Kakih 6000 gledalcev spremlja ta dvoboj, blizu 2000 je Slovencev, in kar dobro jih je slišati tukaj, tako da (.) po tem, ko smo na tem prvenstvu bili, lahko rečemo, dvakrat na tujem parketu, proti Litovcem in proti domačim Poljakom, na vseh ostalih srečanjih Slovenci igrajo pred svojim občinstvom. Dva prosta meta za Kasuna, zgrešil je prvi poskus Mario Kasun, in ostaja še naprej brez koša na tem srečanju. Torej, 0:0 v prvi minuti srečanja, ki se že izteka. Kasun se pripravlja še za drugi prosti met. Tokrat je zadel, z nekaj težavami, nekoliko kratek je bil ta met, pa vendarle končal v mrežici. 1:0 vodijo Hrvati proti slovenski reprezentanci. Jaka Lakovič pri žogi, tokrat Ukić ni bil tesno ob njem, temveč mu je dal nekaj prostora, Lakovič je podal Domnu Lorbku, ta v protinapad, in zadel je za dve točki. Torej 2:1, (.) drugi slovenski napad uspešen in svojega drugega imajo zdaj tudi Hrvati. Torej, Domen Lorbek, nekaj počitka je dobil po udarcu v vrat, udaril se je, ko je trčil v Logana, poljskega organizatorja igre. Za tri je zdaj metal Rozić in zgrešil. Slovenci pa so v napadu. Lakovič na trojko, podaja Erazmu, Erazem se ni odločil za met, podaja Nachbarju, Nachbar (.) išče soigralce, Brezec se je odkril, tudi Brezec nima kam z žogo, agresivna hrvaška obramba, vendar žoga pod obroč do Erazma in nova osebna napaka nad njim in še nekaj prerivanja. Torej, trdo so prijeli Erazma. Morda ocena prvih minut, Janez Drvarič.

3.04

Prvi poskus je zgrešil Erazem Lorbek, torej ostaja 2:1. Podobno kot pred njim Kasun. Torej tudi zdaj Erazem nenatančen v prvem poskusu. In v Kasunovem slogu v drugo natančen Erazem Lorbek. 3:1, vodstvo slovenske reprezentance. Torej, brata Lorbek, prva slovenska strelca, na začetku tega dvoboja. Naši vodijo s 3:1, Ukić je šel v raketo, potem podal na desno stran Baniću, Banić je zadel torej za izenačenje na 3:3. V slovenskem napadu spet organizator igre Jaka Lakovič. Morda smo pričakovali, da bi ga tu in tam skušal kdo razbremeniti. No, nova osebna napaka nad Erazmom Lorbkom. Že tretja osebna napaka v dobrih dveh minutah igre nad Erazmom Lorbkom, druga Banića. In torej, (.) Kasun ena, Banić dve, vse tri hrvaške osebne napake doslej nad Erazmom Lorbkom. Torej, na srečo sodniki dobro kontrolirajo, kaj počno z Erazmom Lorbkom, kajti jasno je, da Erazem Lorbek in Jaka Lakovič bosta tarči hrvaške obrambe. Trojko je zdaj zgrešil Domen Lorbek. Torej, izid izenačen na 3:3. Ukić je šel v prodor, Primož Brezec ga je pričakal. Toliko ga je oviral, da je Ukić zgrešil, vendar Kasun je ujel to žogo. Lakovič skuša izbiti žogo iz rok Kasunu, Kasun pa zaključuje. Tretja točka Kasuna v tretji minuti srečanja, Hrvati vodijo 5:3. Zdaj štiri zaporedne točke (.) hrvaške reprezentance. Brezec je na trojki, ni se odločil za met, čeprav na tem prvenstvu še ni zgrešil. Tri trojke je že dal, najvišji košarkar slovenske reprezentance. Dva sta zdaj ob Erazmu Lorbku, pomaga tam še Planinić Kasunu. Izbila sta žogo iz rok Lorbku in šest sekund bo še časa za ta slovenski napad. Torej, izpod hrvaškega obroča bo Jaka Lakovič poslal žogo soigralcem. (.) Odkriva se Domen Lorbek v raketi, vendar nenatančna podaja. Nekoliko so potegnili še Domna Lorbka, tako da ni mogel iti prav proti žogi. Prka-, Banić je postavljal blokado, se Lorbek zaletel vanj. Torej, kar ostro igrajo hrvaški košarkarji, vendar pa je potem Erazem Lorbek ujel žogo in Planinić osebna napaka nad Erazmom. Trdo igrajo hrvaški košarkarji, to smo nekako pričakovali, vendar pa na

začetku srečanja (.) sodniška trojica kar dobro kontrolira, koliko je prerivanja v raketi. Danes sodijo Litovec Brazauskas, Grk Voreadis in pa Španec Hierrezuelo. Nova hrvaška osebna napaka. Zanimivo, pet osebnih napak (...) že na tem srečanju Hrvatov, ki so že izpolnili bonus osebnih napak. V slovenski reprezentanci le ena, Brezca. Tretjo osebno napako je že dobil Banić. Že tretja osebna napaka Banića in gre na klop, namesto njega Lončar. Torej, hitro si je Banić priboril osebne napake in lahko pričakujemo torej novo prerivanje z Erazmom Lorbkom. Boštjan Nachbar je na črti prostih metov. Hrvaška ima šest robustnih centrov, nima pa kakšnega gibljivega krilnega centra. To bi lahko bila slovenska prednost. Kajti Erazem Lorbek precej (.) razburljiv (.) in (.) lahko rečemo tudi pri svojih 210-ih centimetrih zelo gibljiv, kajti s svojo odlično tehniko si zna priboriti prostor in (.) torej njegova menjava, Jurica Golemac, pa je še toliko bolj gibljiv. Skratka, to bi lahko bila slovenska prednost. Dva prosta meta je imel Nachbar. Prvega je zgrešil, drugega zadel. Slovenci so se približali na točko zaostanka. No, zdaj pa nov koš Hrvatov in tako vodijo že s 7:4. Ukić je šel v prodor in potem zaključil za hrvaško vodstvo s 7:4. Tri minute in pol igre na tem srečanju. Brezec je na trojki, spet se ni odločil za met, zato pa Lakovič meče, zgrešil je. V povprečju štiri trojke na tekmo Jaka Lakovič. Prvi strelec trojk na tem prvenstvu. Tokrat je začel z zgrešenim metom. Običajno je že v prvi četrtini dal dve trojki, danes pa nekako ne. Ukić pa na drugi strani razpoložen. Znova je (.) hitro zaključil ta hrvaški napad. Izredno hiter košarkar, težko ga lovijo naši, četrta točka Ukića, Hrvati vodijo 9:4. Torej, slovenska obramba, najboljša na prvenstvu, (.) na začetku tega srečanja dobila v dobrih štirih minutah devet točk. (.) Predvsem pa našim nekako ne gre v napadu. Osebna napaka Kasuna, mislim da nad Erazmom Lorbkom, ko se je napad že iztekal. No, zdaj je tu dogovor dveh sodnikov. In Voreadis je popravil odločitev Španca Hierrezuela. Torej, Grk Voreadis je popravil odločitev Španca Hierrezuela, ki je že zapiskal osebno napako Kasuna nad Erazmom Lorbkom, Voreadis pa (.) je zatrdil, da je Erazem Lorbek igral z ного, tako da so Hrvati v napadu. Torej, dobre štiri minute igre. Kaj smo doslej videli. Janez Drvarič, kakšna je ocena tega uvodnega dela srečanja?

8.15 (po dobrih štirih minutah igre)

8.17 (dobrih pet minut pred koncem prvega polčasa)

In sicer z dvema prostima metoma Ukića. Prvega je izkoristil za šest točk hrvaške prednosti pet minut in enajst sekund pred koncem prvega polčasa. Ukić natančen tudi v drugem poskusu in je že pri 14-ih točkah, najboljši strelec tega srečanja. V slovenski reprezentanci največ 11, Erazem Lorbek. Torej, zdaj Hrvati vodijo za sedem, 34:27 je izid. (.) Ukić organizira hrvaški napad, odkril se mu je Stojić. Torej, v hrvaški reprezentanci nismo videli le Prkačina, ostalo enajsterico pa smo že videli na parketu v tem srečanju. No, tudi Prkačin ob tej minuti odmora vstopil v igro, torej, vsa dvanajsterica hrvaške reprezentance za stopnjevanje ritma. In Planinić je dosegel koš, torej, ta tehnična napaka Boštjana Nachbarja je naše stala štiri točke. Pa še tisti izgubljeni napad in zdaj Hrvati vodijo za devet. Izenačena najvišja razlika. Nachbar se skuša oddolžiti zdaj s trojko, vendar je prekratko vrgel ta poskus. Torej, Boštjan Nachbar v teh trenutkih zagotovo nekako v krču. Hrvati so v napadu ob najvišji razliki danes, kar devet točk. (.) Prkačin dobil žogo pod obročem, prerinil se je mimo Erazma Lorbka in potem posilil nekako met, ko je bil ves zvit ob Lorbku, zgrešil, a kaj, ko so to žogo znova ujeli Hrvati. Devet točk hrvaške prednosti štiri minute pred koncem prvega polčasa. Planinić, v prodor, izkoristil je blokado, ki mu jo je postavil Nicević. Planinić zdaj v levo stran Prkačinu, utekel je Nicević in potem (.), ne, zadel je. Zdelo se mi je, da bo ta žoga poletela v prazno, kajti visoko, skorajda na vrh table jo je vrgel Nicević, pa se je od tam odbila na rob obroča in prekucnila v koš. Enajst točk prednosti Hrvatov, 38 - 27. Enajst točk prednost torej, ni več prave svežine naših v napadu. Na začetku druge četrtine šest točk Jake Lakoviča, potem pa se je vse skupaj nekako ustavilo. Po tistih šestih točkah Lakoviča še dve točki Erazma Lorbka in kasneje dva prosta meta Gorana Jagodnika. Skratka, slovenska reprezentanca igra v krču v napadu. Zdaj ima Boštjan Nachbar dva prosta meta. Dva prosta meta za Nachbarja, ki je v štirih poskusih iz igre zadel enkrat, v štirih poskusih prostih metov pa je bil trikrat natančen. Tri minute in pol še igre v tem prvem polčasu. Boštjan Nachbar, 206 centimetrov visoki košarkar, lani se je vrnil iz NBA v Evropo, igral v Dinamu v Moskvi, prihodnjo sezono v Efesu Pilsnu, je izkoristil prvi prosti met. Še deset točk je slovenske prednosti, 38:28 je izid. Boštjan Nachbar počasi, počasi zbira misli in zadel je tudi še ta drugi poskus. Torej, pet njegovih točk danes s prostih metov in pa še en koš iz igre. Pri sedmih točkah je, pravzaprav pri osmih je Boštjan Nachbar. æ. Nekako se je odkupil za tiste nerodnosti, ki jih je počel tri napade zapored. Zdaj pa menjava, namesto, namesto Nachbarja na parketu Domen Lorbek.

11.46 (dve minuti in pol do konca prvega polčasa)

Prkačin ima dva prosta meta, Hrvati vodijo za osem. 40:32. Zgrešil je prvi poskus Prkačin, dve minuti in pol še do konca tega prvega polčasa. No, drugi poskus je zadel (.) Prkačin, ki gre zdaj na klop, namesto njega Lončar. Devet točk je hrvaške prednosti, 41:32. (.) Jaka Lakovič, nekako neopazen po tistih zaporednih šestih točkah v nadaljevanju te druge četrtine. Dal je žogo hitro iz rok, se postavil v kot in igrajo ostali. Domen Lorbek je šel v prodor, dobil je lepo podajo Brezca tja nekje na vrh rakete, naredil dva koraka bližje, a zgrešil, Domen Lorbek. Torej, Jaka Lakovič je na parketu, vendar kot da bi v teh minutah nekako počival in prepustil pobudo ostalim košarkarjem. Ukić je šel zdaj v prodor mimo Lakoviča in znova je zadel. Torej, Ukić dobiva ta interni dvoboj dveh Barceloninih košarkarjev. Šestnajst njegovih točk je, Hrvaška vodi znova za enajst. Po tleh je padel Lakovič, spodrsnilo mu je, potem je žogo poslal tja nekako v igro, vendar (.) je odšla z igrišča prek vse rakete, ni našla nikogar. Torej, spodrsnilo je Lakoviču. Enajst točk hrvaške prednosti, slabi dve minuti sta še do konca tega prvega polčasa. Nova menjava, in sicer v igro Slokar namesto Brezca. Slovenska peterka ta hip: Lakovič, Domen Lorbek in Samo Udrih na zunanjih položajih, pod košem pa Erazem Lorbek in Uroš Slokar. Ukić meče s sedmih metrov za tri točke. Zgrešil je, potem pa je žogo tam ujel Stojić, ko so se naši nekako prerazporejali. Niso vedeli, kam bi se kdo namestil, in Hrvati vodijo za velikih, velikih trinajst točk. Torej, nič ni od te silovite obrambe slovenske, najboljše na tem evropskem prvenstvu, resda za nekaj desetink koša, pa vendarle, 67 točk v povprečju na tekmo, zdaj pa v prvem polčasu že 45, pa še ni končan. Zapravljen napad naših in (...) tako so naši (.) zdaj znova v položaju, da se branijo. Na srečo je zgrešil Popović trojko, pred tem je Lakoviču žogo ukradel Ukić. No, zdaj Samo Udrih v vlogi organizatorja igre, Lakovič se skuša odkriti, vendar ga Ukić dobro pokriva, tako da nima dovolj prostora. Lakovič na trojki, Samo Udrih podaja Domnu Lorbku, Domen je šel bliže obroču, pa so ga blokirali, potem pa v protinapadu zdaj Marko Popović sam proti obroču. In seveda vse to zaključuje. Pol minute pred koncem tega prvega polčasa visokih, visokih petnajst točk hrvaške prednosti. Torej, minute odmora Jure Zdovc nima več na razpolago in lahko le še nemo gleda te zadnje trenutke, trenutke slovenske nemoči. Osebna napaka pod obročem, Domna Lorbka je vlekel Stojić. Ogromno je tega prerivanja, včasih kaznovan z osebno napako, včasih pa niti ne. Petnajst sekund je do konca srečanja (prvega polčasa, op. p.). Domen Lorbek, en koš je dosegel prav na začetku tega srečanja, prvi slovenski koš iz igre, no, pri tem je tudi ostalo do teh dveh prostih metov. Zdaj nekaj (.) posvetovanja pri zapisnikarski mizi, menjava, (.) znižal bo peterko trener Jasmin Repeša za ta zadnji hrvaški napad v prvem polčasu. Petnajst točk prednosti Hrvatov. Domen Lorbek zadeva prvi poskus. Slovenski košarkarji danes vsaj veliko prostih metov, kar doslej ni bila vrlina. Težko, težko so naši pridobili, izsilili prosti met. Domen Lorbek je oba poskusa zadel, Hrvati vodijo za trinajst, 47:34 je izid. No, za ta zadnji napad pa je vzel minuto odmora trener Jasmin Repeša. Za navodila za zadnji hrvaški napad v prvem polčasu.

16.06

Ja, zanimivi dogodek. Namreč, v minuti odmora sem ujel, mislim da Jureta Zdovca, da je napovedal, da naj košarkarji se postavijo najprej v cono. Vendar, do tega niti ni prišlo. Zadnjih petnajst sekund so imeli Hrvati, vendar je takoj tehnično napako dobil Marko Popović. Nekaj je prigovarjal sodniku Brazauskasu, ta mu je v hipu dosodil tehnično napako, kajti že med minuto odmora nikakor ni šel h klopi Popović. Veliko je imel povedati tam sodnikom. No, in očitno po minuti odmori nadaljeval s svojim predavanjem. Tako da ga je zdaj Repeša potegnil na klop, da se nekoliko umiri. Tudi zvišal je peterko nazaj, Repeša, kajti znižal jo je za ta zadnji napad, verjetno poskušal kaj hitrega odigrati. No, zdaj pa klasična peterka z dvema centroma. Dva prosta meta je zadel Jaka Lakovič, enajst točk je še prednosti Hrvatov, Lakovič pa pri osmih točkah. In zdaj išče Lakovič soigralce, komaj da je poslal lahko žogo v igro, kajti Hrvati so agresivno pokrili slovenske košarkarje. Domen Lorbek je potem popeljal žogo prek polovice, dal Lakoviču, Lakovič na trojki, udaril ga je tam s komolcem Ukić, brez osebne napake, Domen Lorbek je moral metati v zadnjih trenutkih, zadel je!!! Zadel je trojko Domen Lorbek! Torej, lažje, lažje bomo zadihali. Domen Lorbek je zadel trojko za osem točk razlike. Pet točk so dali naši v zadnjih petnajstih sekundah, ko so imeli Hrvati napad. Bili smo v pripravljenosti, kako se braniti, kaj početi. Obrnilo se je drugače, pet slovenskih točk v zadnjih teh petnajstih sekundah in zdaj bo lažje. Torej, osem točk razlike, povsem nekaj drugega kot trinajst ali več, kot se nam je obetalo. Torej, zdaj so Slovenci ujeli priključek. Mojstrsko, trojka Domna Lorbka, v zadnjih trenutkih. To je bil njegov prvi poskus, ki ga je uspešno zadel. Sicer je dvakrat vrgel v tem prvem polčasu Domen Lorbek za tri točke, pred tem je enkrat zgrešil, no, ta, zadnji, še kako pomemben met, pa je Domen Lorbek zadel, to je njegova sedma točka. Sicer pa največ, njegov

brat Erazem, štirinajst točk, po osem Boštjan Nachbar in pa Jaka Lakovič. Potem pa je s sedmimi tu že Domen Lorbek. Ni veliko strelcev v slovenski reprezentanci. Poleg omenjenih štirih le še dve točki Gorana Jagodnika. Na parketu smo videli deveterico. Poleg poškodovanih dveh, Matjaža Smodiša in pa Gorana Dragiča na parketu ni bilo tudi Jake Klobučarja, ki na tem prvenstvu dobi kakšen drobec časa na igrišču, le če zares ni povsem nikakršne druge rešitve. Na drugi strani v hrvaški reprezentanci nam ogromno težav povzroča Roko Leni Ukić, šestnajst njegovih točk, tudi tri asistencije. Center Lončar, denimo kar štiri asistencije. To je ta centrska igra, ko imajo Hrvati še podajo več pod obročem in pridejo do lahkega zaključevanja. Skratka, osem točk razlike. Kdo bi si mislil, da bomo ob zaključku prvega polčasa veseli, da za Hrvaško zaostajamo le osem točk.

19.17 (konec prvega polčasa)

19.19 (začetek drugega polčasa)

Začenja se drugi polčas. Na črti prostih metov pa košarkar, ki je zaključil prvega, in sicer Domen Lorbek s tisto trojko, zdaj pa nadaljuje z dvema zadetima prostima metoma in Slovenija je le še pri šestih točkah zaostanka. Torej, stopila se je hrvaška prednost, ki je bila že petnajst točk v drugi četrtini. No, trenutno pa jih je le še osem. Domen Lorbek je pri devetih točkah, drugi najboljši strelec za svojim bratom Erazmom, ki je dal v prvem polčasu štirinajst točk. V prodor je šel zdaj Planinić, vendar ga je Slokar blokiral, toda z osebno napako. Pobegnil je branilcem, Planinić, potem pa ga je prekr-, pokrival ob prevzemanju Slokar, no in kar ostro naredil to osebno napako nad Planinićem, tako da ta niti ni mogel prav metati proti slovenskemu obroču. Šest točk torej le še zaostanka, veselimo se tega, kajti bilo jih je že petnajst. No, Zoran Planinić pa (.) je zgrešil prvi prosti met. Torej, četrtfinale, tekma za med najboljše štiri države v Evropi. Planinić je zadel drugi prosti met in je z enajstimi točkami drugi najboljši strelec (.) svoje reprezentance. Hrvati vodijo za sedem. Erazem Lorbek daleč od koša, peterka Slovenije na dru- na začetku drugega polčasa precej spremenjena. Slokar je bil na trojki, skušal je metati, vendar ga je Planinić blokiral, potem si je Slokar priboril žogo nazaj, ko je skušal podati Domnu Lorbku, pa je bil Rozić tisti, ki je vse skupaj blokiral, potem je v pirueti zgrešil Planinić proti slovenskemu obroču. Sodniki se zdaj sporazumevajo in Španec Hierrezuelo je popravil Litovca Brazauskasa in Sloveniji dosodil žogo. Torej, Planinić je v tem napadu zgrešil, ko je skušal biti nekako preveč atraktiven. Podobno kot denimo ob zaključku prvega polčasa preveč razburjeni Marko Popović. Torej, nekako, takšne napake našim prinašajo nekaj prednosti, vendar naši vračajo s podobno zadevo. Namreč, Erazem Lorbek je naredil osebno napako v napadu. To je njegova druga, nihče še nima treh v slovenski reprezentanci, zato pa jih je kar pet s po dvema osebni napakama. Poleg Erazma Lorbka tudi Primož Brezec, Uroš Slokar in Boštjan Nachbar. No, Jaka Lakovič še nobene osebne napake v dosedanjem poteku srečanja. Je edini, ki je igral prav ves čas na tem srečanju. Ukić meče za tri točke, zgrešil je, Erazem Lorbek dobiva to žogo. Lakovič hitro prek polovice. Torej, slovenska reprezentanca (...) je v napadu, Erazem v raketi, podaja ven na trojko bratu Domnu, Domen želi blokado, Erazem se je postavil na blokado, dobil potem žogo, ko se je odkril na trojko, in zadel je trojko. Druga trojka Erazma Lorbka in je pri sedemnajstih točkah.

22.23

Se pa nadaljujejo še naprej hrvaške težave v napadu. Zdaj so nekako metali iz neizdelanega meta, vendar so si potem ob izteku napada priborili s skokom nov napad. Torej, na današnjem srečanju Hrvati uspešnejši v skoku. 13:10 je doslej. No, in nov skok v napadu, tokrat Ukić v slovenski raketi, vendar tam se Erazem Lorbek bori, to bo sodniški met. Oziroma, (.) torej, (.) posest žoge, ki, za katero so zdaj na vrsti mislim da Hrvati, vendar kakorkoli obrnemo, našim je to prineslo en nov napad, kajti Hrvati bi tako ali tako imeli žogo na začetku zadnje četrtine. Tako pa jo imajo zdaj, mi pa namesto njih na začetku zadnje četrtine, v kolikor ne bo več nove, (.) nove mrtve žoge. Tretja minuta igre v drugem polčasu. Štiri točke hrvaške prednosti, 48:44 je izid, Banić podaja proti Planiniću, ob Planiniću je Samo Udrih, Planinić gre v raketo, meče iz obrata, tam je Slokar izbil lepo žogo Planiniću iz rok. Slokar je priskočil na pomoč Samu Udrihu, ko se je Planinić nekako vrnil v slovensko raketo. Štiri točke hrvaške prednosti in slovenski napad. Torej, naši so se povsem približali. Samo Udrih se je dvignil v met za tri točke. Premočno je vrgel, žoga se je potem od obroča visoko odbila, ostaja brez točke na tem srečanju Samo Udrih. Dvakrat je poskusil za tri, obakrat nenatančno. Trenutno slovenska reprezentanca s tremi branilci, torej (.) Lakovičem, Udrihom in Domnom Lorbkom. Od daleč pa meče Prkačin. Ali je bilo to za dve? Mislim, da za dve, kar pomeni šest točk hrvaške prednosti, 50:44 je izid. Nova menjava v hrvaški reprezentanci, pravzaprav jim je kar težko slediti. Redko

doživimo, da trener pošlje na parket vseh dvanajst svojih košarkarjev. Redno to počne trener Jasmin Repeša, medtem ko na drugi strani Jure Zdovc, ki sicer tudi slovi po številnih menjavah, na tem prvenstvu Klobučarju ne zaupa. Poleg tega pa ima še dva poškodovana, tako da na današnjem srečanju vidimo na parketu deveterico slovenskih igralcev. Peterka (.) na začetku drugega polčasa je te štiri minute ves čas ista. Po tleh je padel Lakovič in osebna napaka Kasuna. Odrinil je Lakoviča, ki je, ki se je skušal odkriti. Pravzaprav, po pravici povedano, stal je v raketi, čakajoč na žogo, in Kasun je s svojo maso podrl najnižjega v slovenski reprezentanci, Jako Lakoviča, da je ta padel po tleh. Šest točk hrvaške prednosti, šest minut še igre v tej tretji četrtini. Lakovič ves čas na parketu, zdaj ga je nekoliko odrinil Ukić, brez osebne napake, le toliko da je zmotil Lakovičev ritem. Slokar na trojki, naredil korak bližje, meče za dve, prekratko, žogo pa je ujel Banić. Banić ima štiri osebne napake že, tri ima Popović. V slovenski reprezentanci ni nikogar, ki bi imel več kot dve osebni napaki. Vendar pa kar peterica ima po dve. Tako da se bo to slej ko prej zgodilo. Ukić je vrgel za dve, nekako s prostih metov, zgrešil in Slokar je ujel to žogo. Dobro deluje centrška naveza, Uroš Slokar, Erazem Lorbek, v teh trenutkih. Dober skok in pa tudi oba sta gibljiva, oba nevarna pri metu za tri točke. Slokar se je zdaj na trojki odločil za met, nekoliko prekratko, Samo Udrih se bori za to žogo, dobil jo je! Samo Udrih med tremi hrvaškimi košarkarji in osebna napaka Ukića nad Samom Udrihom. Lepo je Samo Udrih Sloveniji priboril nov napad. Torej, nadaljuje se boj za vsako žogo. Še mnogo bolj trda tekma, kot smo jo spremljali v prvem polčasu. V prvem polčasu je pravzaprav ostro, agresivno igrala le Hrvaška, no, zdaj nekaj več agresivnosti tudi v slovenski igri. 50:44, sredi tretje četrtine smo. Slovenija je stopila prednost Hrvatov, ki je bila petnajst v drugi četrtini in pa osem na začetku drugega polčasa. Erazem Lorbek meče od daleč, zadel je s šestih metrov! Jaka Lakovič ga je zaposlil na šestih metrih, Banić, ki ima štiri osebne napake, ni bil toliko agresiven na Erazmu Lorbku. Sicer, zagotovo Banić kot najboljši skakalec hrvaške reprezentance na tem evropskem prvenstvu, kljub vsemu, tudi če bo dobil peto osebno napako, tu je zato, da opravi svoj obrambni posel na Erazmu Lorbku, ki pa je že pri devetnajstih točkah. Štiri točke hrvaške prednosti, Popović, ne Ukić je bil to, ki je moral ob zaključku napada metati neko vratolomno potezo. Torej, štiri točke hrvaške prednosti le še, Slovenija je ujela priključek, vse je odprto, z minuto odmora pa je zdaj odreagirala Jasmin Repeša. Torej, minuta odmora v Katowicah ob štirih točkah prednosti Hrvatov, 50 - 46.

27.41 (po petih minutah in pol igre v tretji četrtini)

27.43 (štiri minute in pol do konca tretje četrtine, tik pred slovenskim vodstvom)

Srečanje se nadaljuje, štiri minute in pol še igre v tretji četrtini, Hrvaška vodi za štiri, 50:46. Peterka Slovenije nespremenjena tudi po tej minuti odmora hrvaškega stratega Jasmina Repeše. Torej, zares, Jure Zdovc je našel pravo peterko na začetku drugega polčasa. Lakovič pa trojka! Šesta slovenska trojka na tem srečanju. Slovenija zadene največ trojk med vsemi reprezentancami na tem evropskem prvenstvu, prav v povprečju šest. No, in to povprečje v dvoboju s Hrvaško že doseženo. Točka je le še Hrvaške prednosti, 50:49. Odličen drugi polčas naših. Kar zaletavajo se Hrvati v slovenski obrambni zid. Vujčić se je zapletel, zapravil ta napad. Lakovič podaja na trojko Erazmu. Ta ni bil dobro postavljen, zato ni posilil meta, izmenjal si je podajo s Samom Udrihom, dobil žogo na robu rakete, ob njem je Planinić precej nižji, z lahkoto ga je iz ritma vrgel Erazem Lorbek, šel nekaj bližje, bil s hrptom obrnjen proti obroču, potem nakazal, da bo šel v eno stran, se obrnil v drugo, in seveda, nižji Planinić ni mogel preprečiti enaindvajsete točke Erazma Lorbka in prvega slovenskega vodstva v tem drugem polčasu, 51 - 50 vodi Slovenija. Izid 12:3 v tem drugem polčasu. Izjemna slovenska obramba in tudi dober napad. Zdaj je Erazem Lorbek oviral Vujčića, Nikolo Vujčića, ki je šel na obroč, se nekako otrešel svojega čuvaja, bil blizu tega, da bi zaključil z bližine. Vendar, prikradel se je še Erazem Lorbek, ga toliko oviral, da Vujčić iz bližine ni mogel zadeti. Torej, Slovenija vodi za točko. Tri točke so še, tri minute so še igre v tretji četrtini. Odlična slovenska igra, Erazem Lorbek, trije so ob njem, meče od table in zadeva. Najbližje mu je bil Marko Popović, več kot za glavo nižji od Erazma Lorbka, ki je s svojo triindvajseto točko dosegel svoj rekord na tem evropskem prvenstvu. Največ doslej sicer Jaka Lakovič, 24 točk je dal (.) Lakovič. Slovenija vodi za tri 53:50, osebna napaka pa zdaj naših. Planinić je šel v prodor, želi še koš, vendar to je prva osebna napaka Jake Lakoviča na tem srečanju. Tri točke slovenske prednosti (.) in zares, (.) naši so vztrajali in našli so svojo igro, ki jih je krasila na tem evropskem prvenstvu. 53:50, vodstvo slovenske reprezentance. Daleč je še zmaga, vendar pa, igra je tu, našli so pravi recept naši proti hrvaški reprezentanci, kajti nikakor niso mogli ustaviti Hrvatov. Zdaj je Samo Udrih tisti, ki krije Ukića, in Ukić je neopazen v teh minutah. Dve minuti in osemnajst sekund še do konca tretje četrtine.

30.35 (5 minut in 15 sekund do konca tekme)

Pet minut in petnajst sekund je še do konca tega srečanja. Hrvati v napadu, Planinič je šel v prodor, zgrešil je, potem Slokar. Sijajni Slokar odlično skače. Potisnil je žogo do soigralcev, pet skokov Slokarja, sedem Erazma Lorbka. To sta najboljša slovenska skakalca in tudi najboljša skakalca na srečanju. In koš! In koš, torej Slovenija vodi za pet, 61:56 je izid. Torej, slovenska reprezentanca nadaljuje fantastično. Slokar dve trojki zapored. Lepo mu je podal Jaka Lakovič in Slokar je zadel novo trojko. Zagotovo (.) junak teh minut ob Erazmu Lorbku, Uroš Slokar. Na drugi strani Vujčić zadeva za dve. Še tri točke so slovenske prednosti, 61:58. Štiri minute in pol še do konca tega srečanja. Slovenija je torej prek dveh trojk Slokarja prišla že do osmih trojk na tem srečanju. Erazem Lorbek zdaj v prodor mimo Nicevića, meče od table, zadel je! Ko se odloči, da bo vrgel proti obroču, si vedno pribori prostor, Erazem Lorbek. Na takšen ali drugačen način. Sedemindvajseta njegova točka, Slovenija spet vodi za pet, izenačena najvišja razlika. Od table meče in greši Nicević. Žoga je v rokah Nachbarja in Jake Lakovića. Slabe štiri minute, Slovenija vodi za pet, najvišja razlika na tem srečanju in pa še napad naših. Jaka Lakovič sam na trojki, lepo se je otrese! Ukića, vendar potem zgrešil, Slokar med štirimi hrvaškimi košarkarji, bil je najvišji, žogo je ujel z eno roko, vendar ni je mogel zadržati, izbil mu jo je Vujčić. Tri minute in pol do konca tega srečanja, do četr-, četrtfinalnega dvoboja med Slovenijo in Hrvaško. Vujčić pa nov koš. Vujčić v zadnjih minutah razporejen, pri šestih točkah je, vseh šest je dosegel Vujčić v tej, zadnji četrtini. Tri točke še slovenske prednosti, tri minute do konca srečanja, 63:60. Domen Lorbek pri žogi, podajal je proti Erazmu, tam je bil Nicević, ki je izbil žogo iz rok Erazmu Lorbku. Peterka Slovenije, s četverico, ki blesti ves drugi polčas, to so: Lakovič, Domen in Erazem Lorbek ter Slokar in pa izmenjavala sta se v tej zadnji, v tem drugem polčasu Boštjan Nachbar, ki je zdaj zgrešil trojko, pred njim pa Samo Udrih do svoje četrte napake. Torej, Boštjan Nachbar je zgrešil trojko. Potem pa slab napad tudi Hrvatov in Lakovič je šel hitro prek polovice. Potem umirja, Erazem Lorbek je na trojki, podaja Domnu. Torej, vse bolj bomo pogledovali proti uri, dve minuti 45 do konca tega srečanja. Lakovič na sedmih metrih, Erazem mu je postavil blokado. Lakovič potem v prodor in osebna napaka nad Lakovičem.

33.29

Tri točke slovenske prednosti, 63:60. Ne upamo še izreči besede polfinale, kajti tri točke, to zagotovo (.) v košarki ni veliko, vendar ob takšni obrambi, kakršno je prikazala Slovenija v tem drugem polčasu, je veliko. Le tri točke Hrvatov v tretji četrtini. In deset v zadnji, v sedmin minutah in pol. Torej, slovenska reprezentanca ima igro, ima tri točke prednosti in ima tudi žogo izpod hrvaškega obroča. Erazem se je odkril na trojko, naši igrajo na dolge napade, kajti tudi sekunde so zdaj na naši strani. Dve minuti in pol točno je zdaj do konca srečanja. Domen je šel v desno mimo Kusa, podal na trojko Nachbarju, Nachbar je izsilil lepo osebno napako Planinića. Počakal je, da se je Planinič vrgel v zrak, ko mu je Nachbar že pobegnil. Najprej je naredil korak v stran namreč, potem je Planinič skočil na skok Nachbarju, Nachbar pa je lepo, rutinirano se dvignil v met in izsilil tri proste mete. Boštjan Nachbar, devetindvajsetletni košarkar iz Dravograda, na današnjem srečanju osem točk, zadeva prvi prosti met. Boštjan Nachbar, v sedmih poskusih danes s prostih metov, šestkrat natančen, Slovenija vodi za štiri. Torej, ti trije prosti meti so še kako dragoceni dve minuti in štiriindvajset sekund pred koncem tega srečanja. Boštjan Nachbar, tudi v drugo natančen. Le dva prosta meta. Torej, sodniki so ocenili, da je Planinič naredil osebno napako (.) takrat, ko je bil Nachbar še na tleh, ko se je potegnil korak v stran, in da se je potem prepozno dvignil v met. Torej, dva prosta meta Nachbarja, vsekakor pet s-, pet točk slovenske prednosti, lepa zaloga za zadnji dve minuti in pet sekund. Nicević je podal Planiniću, ta je moral metati z desetih metrov, ko se je iztekal hrvaški napad. Pod obročem je bil le Kus, ki ga je lepo zaprl Domen Lorbek, tako da so naši pobrali žogo pod svojim obročem, še minuto in petdeset sekund je potrebno zdržati. Velikih pet točk za to minuto in 45 sekund še do konca tega srečanja. Slovenci so najbližje polfinalu doslej. Nachbar meče za tri točke, prekratko, tam je Nicević (.) ujel žogo. Ukić gre hitro prek polovice, minuta in trideset do konca srečanja, Lakovič osebna napaka, ko je šel Ukić v prodor. Pametno osebno napako je zdaj naredil Jaka Lakovič. Ni še bonusa in tudi zanj je to šele prva osebna napaka. Štiri ima Samo Udrih, ki je ta hip na klopi, po tri Nachbar in pa Erazem Lorbek, Slovenija vodi za pet, Hrvati s strani, minuto in devetindvajset sekund pred koncem srečanja. Pred koncem zadnjega četrtfinala, čakamo še na zadnjega polfinalista, potem ko so v polfinalu že Rusi, Francozi in pa (.) oprostite, Srbi, Španci in pa Grki. Torej, slovenska reprezentanca minuto in petnajst sekund pri petih točkah zaostanka skuša ubraniti hrvaški napad, Planinič se je zapletel, ko je šel v prodor, potem podaja ven na trojko, Ukić meče od table trojko, zgrešil je, vendar je žogo ujel

Nicević. Nicević se bori tam z Nachbarjem, Erazmom Lorbkom in Slokarjem. Mislim, da četrta osebna napaka Nachbarja. Torej, Nicević je preskočil slovenske centre, potem pa osebna napaka, vendarle Erazma. Erazem Lorbek, četrta osebna napaka, še minuto in tri sekunde bo moral zdržati zagotovo najboljši košarkar tega srečanja. Sedemindvajset točk je dal Erazem Lorbek v današnjem srečanju, trinajst v drugem polčasu. Torej, slovenska reprezentanca ima pet točk prednosti, to pa bosta dva prosta meta Nicevića. Erazem Lorbek, sedemindvajset točk, osem skokov in pa nad njim tudi osem osebnih napak. Zares, izjemna statistika. Pod pritiskom je Erazem Lorbek od prve sekunde srečanja. Banić je na klopi s petimi osebnimi napakami prav zaradi tega, ker je imel na začetku srečanja nalogo pokrivati Erazma Lorbka. Minuta odmora, Jure Zdovc jo je vzel, minuto in tri sekunde pred koncem srečanja.

37.58

Nicević je zadel prvi prosti met, še štiri točke slovenske prednosti, 65 - 61, minuta in tri sekunde do odločitve četrtfinala med Slovenijo in Hrvaško. Dve dobri reprezentanci, vendar le za eno je prostora med štirimi najboljšimi v Evropi. Nicević dvakrat natančen. Torej, tri točke slovenskega naskoka, dolga bo ta zadnja minuta. Jaka Lakovič si je izmenjal podajo z Erazmom Lorbkom in zdaj pelje žogo v enega zadnjih slovenskih napadov. Kar nekaj jih še bo, a vsekakor (.) drug za drugim izjemno pomembni. Zdaj bi koš veliko, veliko pomenil. Slovenija vodi za tri in ima napad. Jaka Lakovič, pritisk nanj, Slokar je dobil žogo na trojki, meče, prekratko je vrgel, potem se Erazem tam boji, bori z Lončarjem, vendar ni mu uspelo potem biti dovolj pri žogi, kajti Planinić si jo je priboril, meče za tri točke, hitijo Hrvati, zgrešil je Planinić. Slovenija vodi za tri, pol minute pred koncem srečanja. Torej, pogledovali so hrvaški košarkarji proti Repeši, ali naj naredijo osebno napako. Niso se za to odločili, Slovenija vodi za tri, še petnajst sekund je do konca srečanja, pet sekund pred koncem lahko naši zaključijo napad, torej zares Hrvati zdaj čakajo. Erazem meče za dve točki, prekratko, Nachbar je ujel to žogo osem sekund pred koncem srečanja. Ali koš velja? Velja!!! Velja, skupaj z zvokom sirene, kajti naš napad se je iztekel! Ta koš velja pet sekund pred koncem srečanja, pet točk slovenske prednosti, 67 - 62, Ukić zadeva trojko, sekundo in tri desetinke, potem pa (.) je podrl Nachbarja tam Ukić. Sodniki se posvetujejo, ali bo to osebna napaka Ukića ali konec tekme. Mislim da je Brauzauskas pokazal, da je konec tekme.

39.42 (konec tekme)

Tako je! Konec tekme, dve točki slovenske zmage. 67 - 65. V polfinalu prvič Slovenija na evropskih prvenstvih. Fantastičen preobrat so pripravili naši košarkarji. Znova smo bili na trnih, vendar zdaj smo blizu kolajne. V polfinalu je slovenska reprezentanca, 67 - 65. Nekaj zmede v zadnjih sekundah, vendar šlo je vse v naš prid. Najprej koš Nachbarja z zvokom sirene, kajti naš napad se je iztekel. Tistih štiriindvajset sekund je poteklo pet sekund pred koncem srečanja. Koš Nachbarja je veljal, kajti če ne bi, bi zdaj gledali podaljšek ob tisti hrvaški trojki. Torej, 67 - 65, izid, ki nam je še kako všeč. Slovenska reprezentanca je vzdržala ob zaostanku kar petnajstih točk v prvem polčasu. To še do konca prvega polčasa prepolovila na zgolj osem točk razlike. Potem pa fantastična obramba v tretji četrtini, le tri točke je dobila slovenska reprezentanca, ni bilo rešitve proti peterki s centroma Slokarjem in Erazmom Lorbkom, ki sta pomagala branilcem, če so jim hrvaški pobegnili. Kot zid je bilo pod slovenskim obročem. Zaletavali so se Hrvati v zgoščeno slovensko obrambo. In recept za drugi polčas je prinesel to uvrstitev v polfinale. Naši so pokazali ogromno na tem evropskem prvenstvu. In si zaslužijo zagotovo to. Niso (.) nikoli bili nadigrani. En poraz proti Špancem je bil, po podaljšku, poleg tega pa šest zmag slovenske reprezentance. Upam, da bomo zdaj kmalu dobili pred mikrofona tudi koga iz naše reprezentance. Boris Ličof se tam že rokuje z Juretom Zdovcem, mu čestita, čestitamo mu tudi mi, in upam, da bomo kmalu slišali njune besede.

41.44